

ULUSLARARASI

ÖRNEK
KIDEMLİ
VATANDAŞLAR
KONGRESİ

10 EKİM 2009, İSTANBUL ,TÜRKİYE

TÜRYAK

Birlik içinde çeşitlilik ...

ÖNSÖZ

*D*in, dil, ırk ve cinsiyet farkı gözetmeden tüm kıdemli vatandaşların sesi olma istikametinde evrensel bir misyon üstlenmiş olan **Türyak Yaşlılık Konseyi Derneği** her yıl dünyamızın gündemindeki önemli ortak sorunlardan birini gündem yapan bir uluslararası kongre düzenleme kararlılığındadır.

İstanbul’da düzenlenecek bu kongrelere dünyanın tüm ülkelerinden gündem yapılan konu üzerinde otorite örnek ve bilge kıdemli vatandaşlar tebliğ vermek üzere davet edileceklerdir. ilgili uluslararası kurumların da davetli olacakları bu kongrelerin sonuç bildirgeleri dünyamızın tüm siyasi liderlerine ulaştırılacaktır.

“Kültürlerarası Köprülerin İnşası” konusunun ele alındığı ilk kongremizin otuzdört ülkeden otuzdokuz çok değerli katılımcı ile gerçekleşmesi ve sayın Başbakanımız Recep Tayyip Erdoğan’ın gösterdikleri yakın ilgi ve şeref misafiri olarak katılmaları bizleri önümüzdeki yıllar için ziyadesi ile yüreklendirmiştir. kendilerine yönetim kurulumuz tüm kıdemli vatandaşlarımız ve katılımcılarımız adına teşekkürlerimizi arz ederiz.

“Kültürlerarası Köprülerin İnşası” gibi fevkalade hassas ve bir o kadar da ehemmiyetli bir konunun böylesine mümtaz bir **“Örnek Kıdemli Vatandaşlar”**, akil kişiler heyeti tarafından ele alınması ile dünyada bir ilke imza atmanın tatlı heyecanı, hazzı ve gururunu yaşamaktayız. Kongrenin tüm insanlığa fayda getirecek tesbitler yapacağına çözüm önerileri getireceğine yürekten inanmaktayız. Önümüzdeki yıllarda takip edecek kongreler ise istanbul’a **“akil kişilerin insanlık adına buluştukları kent”** sıfatını kazandıracaktır.

ULUSLARARASI ÖRNEK KIDEMLİ VATANDAŞ KONGRESİ
“KÜLTÜRLER ARASI KÖPRÜLERİN İNŞAASI”

SUNUŞ

AK Parti Yaşlılar Koordinasyon Merkezimizin de danışma kurulunda bulunduğu Uluslararası Örnek Kıdemli Vatandaş Kongresi’ni, nesiller arası ve kültürler arası buluşmanın tesisi bakımından büyük bir imkân olarak görüyorum.

Türkiye olarak, böylesine hayati ehemmiyete sahip bir toplantıya ev sahipliği yapıyor olmaktan ve “Kültürlerarası Köprülerin Tesisi” için önemli bir adımı daha atıyor olmaktan dolayı büyük memnuniyet duyduğumuzu ifade etmeliyim. Dünyanın hemen her yerindeki onlarca ülkeden yüzlerce örnek kıdemli vatandaşı buluşturan bu görkemli organizasyon, kültürel erozyona karşı uluslararası işbirliği sağlayabilmek için de önemli bir fırsat sunuyor. Organizasyon vesilesiyle farklı milletlere mensup yaşlı insanlar yeryüzünün farklı coğrafyalarında elde ettikleri hayat tecrübelerini paylaşacak, yaşlılık olgusunu evrensel boyutlarda ele alacak, ülkemizden yükselen kültürlerarası birliktelik çağrısını kendi ülkelerine, kendi toplumlarına taşıyacaklar.

Organizasyonun sunumunda da isabetle vurgulandığı gibi, yaşlılar her toplumun, her devletin “Kıdemli Vatandaşları”dır. Onlar bilgeliği, sağlam mantığı, akliselimi, sabır ve dirayeti temsil ediyorlar.

Bizler, tarihin her evresinde yaşlılarımızı, büyüklerimizi baş tacı olarak kabul eden, hayatın her alanında büyüklerine öncelik tanıyan, hürmet eden bir kültürün mensuplarıyız.

Modern dönemde toplumsal hayatın hızlı bir dönüşüme uğradığı, bu arada bazı insani hasletlerin ihmal edildiği, zaman zaman bizi var eden asli değerlerimizde bir aşınmanın yaşandığı da bir gerçek... Bazı ailelerimizde yaprak dökümünün yaşandığını, nesiller arası irtibatın zayıfladığını, hatta giderek kopma noktasına geldiğini gözlemliyoruz. Oysa değerlerimizi aşındırmadan kimliğimizi muhafaza etmek ve toplumsal gelişmemizi sağlamak zorundayız. Zira bir toplum, yan yana gelmiş halkaların meydana getirdiği bir zincir gibi, kendi değerlerini, kültürünü nesilden nesile taşıyabildiği ölçüde ayakta kalabilir.

Recep Tayyip ERDOĞAN

Türkiye Cumhuriyeti Başbakanı

AK Parti, muhafazakar demokrasi çizgisinde, aile kurumunu toplumun ve siyasetinin merkezine yerleştirmiş bir partidir.

Aile, toplumun çekirdeğidir. Aile'nin parçalanması, kutsiyetini yitirmesi, ehemmiyetini kaybetmesi, toplumlarda da yıpranma ve erozyonun başlaması anlamına gelir.

Yaşlılarımıza, devletten ve devletin kurumlarından önce ailelerin sahip çıkması, aile fertlerinin yaşlıların tecrübe ve birikimlerinden istifade etmesi, yeni nesillerin yaşlıların hayat tecrübesi üzerine bir yaşam tarzı bina etmesi, geleceğimizin de tartışmasız şekilde teminatı olacaktır.

Elbette sosyal devlet, yıllarını ülkesi için sarfetmiş yaşlı vatandaşlarına her şart altında bakmak, onların ihtiyaçlarını karşılamak durumundadır. Ancak, yaşlıların, eğer varsa aileleri içinde korunmasını, bakımlarının aileleri içinde karşılanmasını biz son derece önemli buluyoruz.

AK Parti olarak, temel siyasi felsefemize denk düşen böyle bir organizasyona destek ve katkı vermekten dolayı büyük memnuniyet duyuyoruz.

Bu tür organizasyonlar korumamız gereken duyarlılığın gelişmesine, toplumumuzun insani değerler noktasındaki direncinin artmasına önemli katkılar sağlıyor.

Böylesine önemli ve faydalı bir toplantıyı gerçekleştirenlere teşekkür ediyorum, ülkemiz ve insanlık adına başarılı sonuçlar getirmesini diliyorum.

**SAYIN BAŞBAKANIM, ÇOK KIYMETLİ KONUKLAR,
DEĞERLİ BASIN MENSUPLARI,**

Öncelikle dünyanın neresinde olursa olsun tüm kıdemli vatandaşların yaşamını toplumsal gündeme taşımayı ve bu gündeme süreklilik kazandırmayı hedef edinmiş **Türyak Yaşlılık Konseyi Derneği** yönetim kurulu adına hepimize hoşgeldiniz diyor, saygı ile selamlıyorum.

Çok kıymetli katkılarınızla **“Kültürlerarası Köprülerin Güçlendirilmesi”** gibi dünyamızın en önemli sorunlarından birini çözme istikametinde çalışmalar yapmak üzere İstanbul’da Büyükşehir Belediyesinin bizlere tahsis etme lütfunda bulunduğu bu muhteşem kongre merkezinde toplanmış bulunmaktayız. Huzurlarınızda İstanbul Büyükşehir Belediye Başkanı Sayın Dr. Kadir Topbaş’a ve bu kongrenin gerçekleşmesinde katkıda bulunan tüm kurum ve kuruluşlara teşekkür etmek isterim.

Bilinen geçmişi 2800 yıl evveline dayanan medeniyetler merkezi İstanbul tarihi boyunca dünyanın en fazla istila görmüş şehirlerinin belki de başında gelmektedir. Her istila, doğal olarak, şu ya da bu derecede kültür değişmelerini de beraberinde getirmiştir. Şunu da unutmamak gerekir ki 2800 yıllık tarih dönemi boyunca İstanbul, üç büyük imparatorluğa da başkentlik yapmış tek kenttir dünyada; Roma Bizans ve Osmanlı imparatorlukları. Böylesine derin ve hareketli bir tarihin İstanbulda yarattığı kültür zenginliğinin rüyası bile insanın aklını karıştırmaya yeterlidir. Hele bir de son bulguların ışığı altında yontma taş, cilalı taş ve tunç çağlarından yerleşimlerin üstünde oturduğumuzu hatırlarsak bilmem ne demeli.

Bu tarihi zenginliğin üstüne İstanbul üç semavi dinin, musevilik, hıristiyanlık ve müslümanlığın aynı anda merkezi olmuştur.

Asya ve Avrupa kıtalarını birbirinden güzel iki köprü ile bağlayan İstanbulumuz sayın Başbakanımızdan aldığımız müjdeye göre yakında üçüncüsüne de kavuşacaktır. Bu köprüler yalnızca kıtaları birleştirmemekte daha mühimi iki ayrı kültür küresini ve bu kültürler mensubu insanların gönüllerini birleştirmektedirler. Hergün yüzbinlerce İstanbullu bu köprüleri her iki istikamette de geçerek kendilerine göre “evden-işe” veya “işden eve” gitmektedirler. Ama işin gerçeğinde günde en az iki kez kıtalararası seyahat yapmaktadırlar. İstanbul çok hoş bir şehirdir.

Bu arada 82 gün sonra yani 1 ocak 2010 tarihinde İstanbul'un, bu muhteşem şehrin 2010 avrupa kültür başkenti sıfatını da üstleneceğini hatırlatmadan geçemiyor ve diyorum ki teması **“Kültürlerarası Köprüleri Güçlendirmek”** olan bir buluşma için hem **“Kültür”** hem de **“Köprü”** öğeleri açısından dünyanın tanıma en uygun kentinde toplanmış bulunuyoruz. İstanbul'da.

Değerli katılımcılar, konuklar ve basın mensupları,

Kültürlerarasında kurulacak köprü, en basit ifade ile **“İletişim”** ve **“Etkileşim”** demektir.

Bu iki ögeden birincisi, ikincinin işleyebilmesi için zorunlu alt yapıyı; ikincisi de birincinin kaçınılmaz sonucunu oluşturur.

Burada gerekli koşul var olduğunda her zaman işleyen bir mekanizma söz konusudur: herhangi iki olgu arasında iletişim varsa etkileşim de olur.

Böylesi bir mekanizmaya belli bir biçimde **“Kültür”** ögesini ekleyen ilk bilim adamlarından biri **İbn-i Haldun**'dur.

Avrupa'yı bin yıl karanlıkta bırakan ortaçağın sonlarına doğru, 1332'de tunus'ta doğmuş; bu ülkeyle birlikte Cezayir, Fas ve Endülüs'te yaşamış; 74 yıllık ömrünün son 22 yılını geçirdiği Mısır'da 1406'da ölmüştür.

Çok ilginç bir kişidir İbn-i Haldun.

Ömrü, bir yanda kuzey-batı afrika'nın, Endülüs'ün ve Mısır'ın sultanlarının en üst düzey yöneticiliklerini yapma; öte yanda bilimsel çalışmalarda bulunma arasında adeta parçalanmıştır.

İbn-i Haldun der ki;

“Önce göçebe toplum vardır. **Kültürü (İbn-i Haldun, kültüre “ümran” der) mertlik, azla yetinme** gibi olumlu öğeler barındırır. Böyle bir toplum yerleşik duruma geçerek devlet kurar. Ve... **“ümran”** (hem yöneticilerde hem de halkta) hızla **“bozulmaya”** başlar. **Mertliğin** yerini **iki yüzlülük, aza kanaatin** yerini **hırs** alır. Bu şartlar oluşunca, **kültürü “temiz”** bir başka göçebe toplum **“bozuk”** kültürlü yerleşik topluma saldırıp onu ele geçirir. Yenik düşmüş yerleşik toplumun bireyleri, yenen göçebelerin davranış özelliklerini çok kısa bir süre içinde taklit etme yoluna giderler. Ancak, uzun sürede yerleşik toplumun baskın **“bozuk”** **kültürü** toplumun bütününe, artık yönetici konumunda bulunan eski göçebelere de egemen olur. Bunun sonucu, devletin, dışarıdan gelerek kendisini ele geçirecek yeni bir **“temiz”** **kültürlü** göçebe toplumun saldırısına açık duruma gelmesidir.”

İbn-i Haldun'un öngördüğü mekanizma bu !

Kültür etkileşimine uygulanabilecek bir başka mekanizma İbn-i Haldun'dan 438 yıl sonra doğan Friedrich Hegel'den gelir.

Diyalektiktir bu mekanizmanın adı.

2500 yıl önce efesli heraklit'in bulduğu bir kavramdır diyalektik.

Eflatun'un, Sokrat'ın, Aristo'nun kafalarında çeşitli biçimlere girmiş, hinduluğu, budacılığı, brahmacılığı dolaşıp avrupa'nın ortaçağında elden ele gezdikten sonra hegel'de bugün en yaygın olarak bilinen biçimini almış; Marks'ın sınıf çatışması mekanizmasının bile temeline oturmuştur.

Gelelim Hegel diyalektiğine...

Hepinizce malum bu felsefe mekanizmasını en basite indirgenmiş biçimiyle tez-antitez-sentez sarmalı olarak ifade edebiliriz.

Değerli Konuklar;

Teması **“kültürlerarası köprüleri güçlendirmek”** olarak belirlenmiş buluşmamızda, iki kültür aleminin iki büyük düşünürün **“iletişim-etkileşim”** mekanizmalarını hatırlatmak istedim.

Bugünün dünyasında en büyük iletişim-etkileşim aracı İbn-i Haldun'un yaşadığı 600 yıl öncesi gibi, savaş ve istila değil.

O günün günümüze göre masum sayılabilecek savaşlarında kullanılan silahlardan çok daha tehlikeli **“iletişim silahları”** kullanılıyor dünyada artık.

İbn-i Haldun döneminin **“temiz”** kültürlü göçebe topluluklarından bazı örnekleri bugün orada burada bulabileceğimizi düşünsek bile bunların bugünün “bozuk” kültürlü yerleşik toplumlarını ele geçirmelerini tahayyül edebilir misiniz?

239 yıl önce doğmuş Hegel'in diyalektik mekanizmasına gelince;

Düşünceyi esas alan böyle bir mekanizmanın ancak iletişim ağları yeterince gelişmiş bir toplumda işleyebileceği ortadadır.

O dönemin alman prenslikleri arasında (hatta avrupa'nın bütününde) iletişimdeki gelişmenin **“düşünce diyalektikliğine”** olanak verecek yeterlilikte olduğunu varsayabiliriz.

Bugünün evrensel iletişim gelişmişliğinde, Hegel'in diyalektik düzeneğindeki **“düşüncenin”** yerine **“kültürü”** koyabilir miyiz?

Bence koyabiliriz; ama iki şartla :

- 1.Kültürün, düşünce kadar çabuk değişmeyeceğini
- 2.Bir kültürün bir başka kültürcü antitez olarak yaratılmış olmayabileceğini kabul ederek.

Bu durumda kültürler arasında çatışma aynı zamanda, bir karşılıklı iletişim-etkileşim etkinliğine dönüşüyor mu?

Çatışmanın kendisi doğrudan doğruya bir ilişki; dolayısıyla da bir iletişim ortamı değil mi?

Yani, ne türden olursa olsun, ilişkinin bulunduğu her yerde, zorunlu olarak, olumsuz ya da olumlu, iletişim yer almaz mı?

Demek ki, önemli olan, ilişkinin; olumsuzsa bile; olumlu bir etkileşime dönüştürülebilmesidir.

Bu söylenenleri doğru sayarsak, günümüzün evrensel iletişim imkanları ile kültürlerin tek çerçevede tam olarak buluşmasalar da birbirlerine yakınlaşmaları ve karşılıklı yumuşamaları konusunda bir yol bulunuyor demektir.

Yeter ki;

- Kültürlerce kullanılan iletişim olanakları arasında bugün bulunan aşırı ölçüde büyük etki farkı giderilme yoluna girsin;
- Her türlü farklılıklarımızın üzerinde ortak ilke ve değerlerimizin farkındalığı ile kültürler birbirlerine iyi niyet, hoşgörü ve anlayış içinde yaklaşsınlar; bunların tersi düşmanca teşebbüslerden kaçınılsın..

Ve de

- Gerektiğinde “haksızlığımızı kabul etmeyi kazanılmış bir zafer olarak görebilelim”

İşte bu yolun kullanımı amacıyla birçok ülkenin örnek kıdemli vatandaşları bugün burada toplanmış bulunuyoruz.

Ve ben

“Yaratılanı Severiz, Yaradandan Dolayı” sözleri ile beşeriyet tarihine geçmiş **Yunus Emre**,
“gel ne olursan ol yine gel
İster kafir, ister mecusu, ister puta tapan ol yine gel
Bizim dergahımız ümitsizlik dergahı değildir
Yüz kere tövbeni bozmuş olsan yine gel

Dizeleri ile gönüller arası köprülerin en güçlüsünün temelini atmış büyük mutasavvıf **Mevlana Celaleddini Rumi**'nin memleketi medeniyetler beşiği anadolu'dan sizlere sesleniyor ve

Diyorum ki;

Dünya barışı, dayanışma, ortak kaderimizi kavrama, başka bir biçimde yaşama düşünce deneyimiyle gerçekleşecek gibi görünüyor. Pişmanlıklar artmadan, beklentiler azalmadan bu dünyanın ortaklaşa bir dünya olduğunun farkına varmalıyız. Siz yaşamış olanlar, sabırla tanışmış olanlar gereken uyarıları yapacaksınız.

Herkesin olduğu gibi, benim de bir rüyam var, gözlerim kapalıyken de açıkken de görüyorum bu rüyayı..

Bugün burada bu muhteşem kongre ile attığımız çok mühim adım tüm dünyada yankı bulur ve biz yıllık istanbul buluşmalarımızda, dünyamızın en önemli sorunları konusunda deklarasyonlar hazırlayıp bunları ülkelerimizin siyasi liderlerine birer **“Yol Haritası”** ya da **“Eylem Planı”** önerisi olarak sunarız.

Benim bugünkü rüyamın yarın hepimizin gerçeği olması dileğiyle ,

Bir kez daha hoşgeldiniz sayın başbakanım, değerli katılımcılar,

“Kültürlerarası Köprülerin Güçlendirilmesi” hedefinin simge kenti İstanbul'a

Taj HAMAD

Wango Genel Sekreteri

*T*ürkiye Başbakanı Sayın Recep Tayyip Erdoğan,

Sayın Başkan Mete Bora,

Değerli katılımcılar,

Bayanlar baylar,

Bu önemli toplantıda sizlerle birlikte olmak büyük bir onur. Böyle bir etkinlikte ve mekânda konuşmaya davet edilmekten dolayı müteşekkirim.

Öncelikle, ödüllü bir çekiliş yapmayı düşünüyorum. Ancak, ödül olarak ne vereceğime karar veremedim. İki tane madeni param var. Biri çok eski. Antik Nubya Krallığı döneminden. Diğer para ise yepyeni. Gıcır gıcır. Daha yeni basıldı.

Ödül olarak hangisini vermeme istersiniz? ... Gerçekten mi? Eski olanı mı istiyorsunuz? Yeni ve parlak olanı istemiyor musunuz?

Tamam öyleyse. Yeni paranın daha hoş olduğunu düşünmüştüm. Demek ki yanılıyor muşum?

Sizlerle birlikte, binbir zorlukla elde edilmiş hazinemiz, insan kaynaklarının en değerlisi olan bilgeliğin daha fazla boşa harcanmasına engel olmak üzere, geleceğe dair önemli bir yatırımda bulunma fırsatını elde etmiş olmaktan dolayı onur duyuyorum.

Bu grubun vizyon ve amaçları, zamanımızın en can alıcı gereksinimleri ve düşünce ufuklarından birine hitap ediyor.

Olumlu öngörü ve dürtü, din ve etnisite gibi dışsal farklılıkları aşmaktır. Böylece, bir oluşumuzun ve ilişkilerimizin gerçek temelini ortak insanlığımız olduğunu kabul eden o yüksek zihinsel seviyede yaşayabiliriz.

Barışa giden yol budur. Ve bu yönde düşünmemiz ve davranmamız gerekir.

Buna her zaman ihtiyaç duymamızın ve her zaman övgüyle karşılanması gerektiğinin yanı sıra, TÜRYAK'ın bu yolda tek başına olmadığını da belirtmek gerekir. Çok şükür bu öngörüye sahip başka örgütler de var. TÜRYAK'ı farklı kılan, barış ve birlik sağlama yönündeki bütün bu önemli adımları, yaşlılara ilgi gösterilmesi gibi derin bir amaçla birleştirmesidir.

Ancak, affınıza sığınarak bir itirafta bulunacağım. **Yaşlılara ilgi gösterilmesi fikrine karşı çıkıyorum.** Ben-
ce, esas görevimiz, ve sağduyunun gereği, **yaşlıların BİZLERE ilgi göstermesini sağlamak olmalıdır!**

Taj HAMAD

Wango Genel Sekreteri

Dünya çapındaki ailemizin ileri yaştaki üyelerinin paha biçilmez değerini görmezden gelmemize neden olan mevcut cehalet ve körlüğe karşı çıkıyoruz.

Bu dünyada insan olmanın ne anlama geldiğine dair düşüncelerimi açıklamama izin verin lütfen. Bana göre, insan olmak kısa (bilemediniz 70-100 yıllık) bir iş ve kendimizi Tanrı, Allah ve insanlığın sevgili kullarına dönüş-türme çabasını içeriyor.

Bu çabanın ana unsuru sevgi. Bitiş çizgisine ulaşanlar arasında en çok seven kişi yarışı kazanır. Yarışma başladığında, size bir fiziksel beden veriliyor. O bedeni (bütün zekanızı ve yeteneklerinizi), sevmek, sevmek ve sevmek için kullanmanız gerekiyor. Ebeveynlerinizi sevmek, kardeşlerinizi sevmek, karınızı ya da kocanızı sevmek, çocuklarınızı sevmek ve en sonunda da torunlarınızı sevmek. Her sevgi gösterdiğinizde biraz daha büyüyörsünüz. Başkalarının hakkını yediğinizde ise küçülüyor ve yozlaşıyorsunuz.

Ancak sevmek zor iştir. İşte TAM DA BU NEDENLE yaşlılara bunca değer veririz, yersiz bir merhamet anlayışından, ya da herhangi bir lütuf veya ihsan etme ihtiyacından DEĞİL.

Büyümeye, sevmeye, kişisel yaradılışın, yaşamın ve gerçek sevginin tehlikeli ve fırtınalı sularında yolumuzu bulmaya çalışırken, bizlerin, ve de bütün gençlerin, size İHTİYACI VAR! Kıdemli Vatandaşlar!

Bilgeliğinize, bilgi ve deneyimlerinize ihtiyacımız var. Yaşam yolunda, sevgi yolunda ilerlerken öğrendiğiniz sıralara ihtiyacımız var.

Sizler çok yaşayın Haminne ve Dede, sevgili büyükanne ve büyükbaba. Sizlere ihtiyacımız var. Sizlerin bildiklerini öğrenmek için can atıyoruz. Sizler gibi olmak istiyoruz.

Kuşaktan kuşağa süren yabancılaşma sonucu, artık tek bir aile gibi birbirimizin yaşamına değer verip ilgilenmiyoruz. Konuşmalarımızın ana konusu para ve mülkiyet oldu ve bizden önceki kuşakların getirdiği manevi kazanımlara da değer vermiyoruz. Kültürler ve kuşaklar arasında köprü kurulması için öncelikle kaderlerimizin kesiştiğini ve birbirimize karşı ahlaki sorumluluklarımızın olduğunu kabul etmeliyiz.

Birleşmiş Milletler Genel Kurulu, 1992'deki Uluslararası Yaşlanma Konferansı'nın ardından, 47/5 nolu kararla 1999 yılını Uluslararası Yaşlılar Yılı ilan etti. BM, "bütün yaş grupları için bir toplum" yaratılmasını sağlayacak bir uluslararası çerçeve belirleme taahhüdünde bulundu. Her bir bireyin topluma değer kattığının altını çizdi. Buradan hareketle, meseleye bizi geleneksel olarak tanımlayan ulus, din, kültür ve elbette yaş gibi kategorilerin ötesinden bakmalıyız.

Hepimizin birbirimize bağılı olduğunu ve geniş bir insanlık ailesi oluşturduğumuzu kabul edecek olursak, ailemizin üyelerinin çeşitliliğini ve biricikliğini de takdir edebiliriz.

İster din, milliyet, ister yaş olsun, her türlü ayrımcılığa neden olan koşulları ortadan kaldırmak için, bir insanın topluma nasıl katkıda bulunabileceğinin tanımını değiştirmeliyiz. Bu bağlamda, yaşlılar toplum için son derece değerli bir kaynak. Geçmiş zamanlarla bugün arasında bir köprü oluşturuyorlar, derin bir bilgelik ve bilgi birikimi içeren ve gelecek kuşaklara aktarılması gereken birinci el deneyimler sunuyorlar.

Toplumlar, gençlerden yaşlılara, her kuşağın kazanımlarının kapitalize edilmesini sağlayacak uygulamalar geliştirmek zorunda.

Bu da bizi Birleşmiş Milletler'in yaklaşımının diğer yönüne, uygun altyapıların oluşturmasına getiriyor.

Bu meselenin temelinde ise aile yatıyor. Birleşmiş Milletler'in yaşlılıkla ilgili programı, aileyi “yaşamın başlangıç aşamalarına hazırlık ve ileri aşamalarına destek alanı” olarak değerlendiriyor. Aile, yaşamın akışında, başlangıçtan sona değin, bakımın sağlandığı birincil yerdir. Kuşaklar arası bağlar aile içerisinde kurulur. Atalara ve yaşlılara saygı da aile içinde öğretilir. Ayrıca, bu etkileşim sonucu, değerler kuşaktan kuşağa aktarılır. Bu bakımdan, inanç gelenekleri, bu uygulamaların önemine işaret ediyor. Birleşmiş Milletler, mevcut, geçmiş ve gelecek kuşakların gereksinimlerinin dikkate alınması açısından, “çok-kuşaklı vatandaşlık” kavramını önerdi.

Ancak, yaşlılara bakım sunulması çocuklara bakım sunulmasına benzemiyor. Zira çocuklar giderek bağımsızlaşırken, yaşlıların bakım gereksinimi zamanla artıyor. Çekirdek aile gerekli bakımı sağlamak açısından yetersiz. Yaşlıların bakımıyla ilgili yeni eğilimde, huzurevinin yerine aileler, yaşlıların gereksinimlerini karşılayacak kaynak ve desteği sağlarken sorumluluk üstlenmeye de teşvik ediliyor.

Bu eğilimin en bilinen örneklerinden biri, Amerika Birleşik Devletleri'ndeki Amerikan Emekliler Derneği AARP'dir. Yaşlılar, yaş ya da özel ilgi alanlarına dayalı yaşam alanları bulduklarında, topluma yaratıcı ve etkili bir biçimde katkıda bulunabiliyor. Bu çerçevede hizmet veren örgütlerin çoğu, gençlik örgütleri ve başka kuruluşlarla işbirliği yaparak, toplumun kalkınmasına, çevrenin korunmasına, şiddetin önlenmesine ve küresel barışın sağlanmasına katkıda bulunuyor.

Bunun bir diğer örneği de AmeriCorps'un bir başka versiyonu olan, yaşlıların kamusal hizmetlere katkıda bulunmalarını sağlayan ve ABD hükümeti tarafından desteklenen gönüllü kuruluş Silver Corp'dur. Örgüt, geniş çaplı bir gönüllü güç birliği kaynağı, ve aralarında kılavuzluk, okuma ve eğitim gibi etkinliklerin de bulunduğu çeşitli imkânlar sunuyor.

Taj HAMAD

Wango Genel Sekreteri

Japonya'da, yaşılların günlerini el işleri yaparak, okuyarak, kimi zaman da davalarını savunarak geçirdikleri "gündüz bakım evleri" bulunuyor.

Daha önce belirttiğimiz gibi, inanç geleneklerinin çoğu eski kuşaklara saygı gösterilmesi ve gelecek kuşaklarla iyi ilişkiler kurulmasının önemine işaret eder. Söz konusu gelenekler, her kuşağın, ister ekonomik ve sosyal açıdan olsun ister manevi açıdan olsun, bir önceki kuşağın bakımını ve refahını sağlaması açısından bağlayıcı bir güç oluşturur. Aynı zamanda, önceki kuşakların, gelecek kuşaklar için sürekli çalışmaya devam etmesini sağlar.

Bu konuda inanç gelenekleri arasında kurulacak bir diyalog, bugünkü ve gelecekteki atalarımızın kutsallığıyla ilgili ahlaki bir bilinçlendirme sayesinde, yaşlılık ve yaşlıların bakımı konusunda önemli yararlar sağlayacaktır.

Yaşlılara yardım için sosyal yapılar kurulabilir. Ancak neticede, onların nasıl muamele ve bakım gördüklerini, topluma nasıl dahil edildiklerini belirleyecek olan, kendi büyüklerimize karşı hissettiğimiz duygulardır. Büyük bir insan ailesi olarak, ortak bir bağ ile birbirimize bağlanmış bulunuyoruz. Hepimiz birbirimizin refahından sorumluyuz.

Beni dinlediğiniz için teşekkür ederim.

Greg SHAW

Uluslararası ve Kurumsal İlişkiler Yöneticisi

Uluslararası Yaşlılar Fedarasyonu (IFA)

“KÜLTÜRLER ARASINDA KÖPRÜLER KURMAK”

Göç, bugün her ülke ve bölge için ekonomik ve sosyal yaşamın zorunlu, kaçınılmaz ve faydalı bir parçası. İleri yaştaki göçmenler günümüzde, geçmişte olduğundan çok daha görünür, etkin ve bağımsızlar. Ancak, küresel düzeyde on yıllardır pek çok ülkede artan kentsel göç oranı, bugün hızla yaşlanmakta olan bir etno-kültürel nüfus sorununu da beraberinde getiriyor. Bu gelişme ve sorun, hekimleri ve politikaları oluşturanları kimi zorluklarla karşı karşıya bırakıyor. Standart hizmetlerle etno-kültürel hizmetler arasında bir arayüzün olmayışı, bilgi paylaşımı ve kapasite gelişimini olumsuz yönde etkiliyor; oysa halkın, sağlık görevlilerinin, bakım hizmeti sunanların ve ailelerin, ileri yaştaki vatandaşların ve ailelerinin kültürel çeşitliliğini destekleyecek kültürel yetilerle donatılmalarını sağlayacak olan şey bu paylaşım ve gelişimdir.

Kültür, her zaman kalkınmanın önemli bir parçası olmuştur. İnsanların yaşamının doğal ve temel bir boyutu olarak kültür, kalkınma politikası ve programına dahil edilmelidir. Etno-kültürel hizmetlere duyulan yüksek bağımlılık, sayıları az olan ve çoğu destek oldukları yaşlıların kültürel normlarına hitap etmek için gerekli donanımına sahip olmayan profesyoneller ve sosyal yardım görevlilerine yönelik karşılanması zor bir talep yaratmıştır. Ayrıca, çokkültürlü cemaatlerin çoğu da, yaygın programların öge ve kaynaklarının değerini tam olarak anlayabilmiş değildir. Bilgi, bilgi aktarımı ve alışveriş eksikliği nedeniyle sorunlar büyüyor. Katılım yerine sosyal dışlama ve marjinalleştirme, giderek artan bir mesele.

Göç imajı genellikle çalışma yaşındaki insanlara odaklıdır. Ancak, hemen hemen her yaşta insan göç etmekte, genç göçmenler de anavatanlarında çok farklı yerlerde yaşlanmaktadır. Halen toplam göçmen nüfusun % 17'si 60 yaşın üzerinde (UNDP). Bu oran Avrupa ve Okyanusya da daha da yüksek.

Göçün temel özelliklerinden biri, yaşlanma süreci üzerinde kısa ve uzun vadede etkileri olan ve yaşam üzerinde altüst edici izler bırakan bir olay olmasıdır. Ayrıca, uluslararası göç, yaşlılığın kültürlerarası bir bakış açısından değerlendirilmesi, yaşlı göçmenler için ulusal ve uluslararası politikalar uygulanması ve çokkültürlü ortamda aktif yaşlanmanın en iyi nasıl sağlanabileceği konusunda bir dizi soruyu da beraberinde getiriyor.

Greg SHAW

Uluslararası ve Kurumsal İlişkiler Yöneticisi

Uluslararası Yaşlılar Fedarasyonu (IFA)

Sağlık sektörünün kültürel belirleyicilerinin, buna bağlı olarak da, kişisel gelişim, bütünsel bakım ve çokkültürlü cemaatlerde ailenin rolünün kültürel ‘normlarının’ yerleşik programalara dahil edilebilmesi için standart ve etno-kültürel hizmetler arasında bir köprü kurulması gerekiyor. Bu gerçekleşmediği sürece, küresel olarak hoşgörü ve anlayış eksikliğinin artışı ve kültürel ayrımların büyümesine tanıklık edeceğiz.

Akut savunmasızlık ve değişim iklimi, süregiden evrensel insan hakları arayışımız açısından yeni zorlukları da beraberinde getiriyor. Günümüzün belirgin özelliklerinden biri olan kültür çatışması, insan haklarıyla nasıl bağdaşacak? Kültürel geçmiş, kimliği belirleyen birincil kaynaklardan biridir. Kişinin kendi kendini tanımlamasının, ifade etmesinin ve aidiyet hissinin kaynağı. Kültürler etkileşime girdikçe ve birbirleriyle karıştıktıkça, kültürel kimlikler de değişiyor. Bu süreç zenginleştirici olabilir, ama aynı zamanda da kafa karıştırıcı. Kültürel kimliğin mevcut durumu, kendimizi nasıl tanımladığımız ve kim olduğumuzu nasıl ifade ettiğimiz konusunda yaşanan temel değişimleri yansıtıyor.

Tebligler

John PIEPOLI / ABD

- 1941 Scranton Pensilyanya'da doğdu.
- 1959 Scranton Teknik lisesinden mezun oldu.
- Fort-Richardson, Anchorage, Alaska da askerlik hizmetini tamamladıktan sonra inşaat ve imalat sanayiinde muhtelif şirketlerde yönetici, idareci, şantiye müdürü gibi görevler üstlendi.
- Son yirmi yıl içinde ise altyapı inşaatları tasfiye sistemleri ve uluslararası mühim inşaatlarla iştigal eden şirketlerde kurucu ve ortak olarak görev yapmaktadır.

KÜLTÜRLER ARASINDA KÖPRÜLER KURARAK GEÇİRİLEN BİR ÖMÜR

*K*ültürler arasında köprüler kurulması benim ailem için oldukça doğal bir durum. Dokuz kardeşim ve ben, 1906'da İtalya'dan ABD'ye göç etmiş bir adamın çocuklarıyız.

Babam Vito, Pennsylvania eyaletinin Scranton şehrindeki kömür madenlerinde çalıştı, annem ise on çocuğuna bakmaya çalışıyordu. Yaşam zordu, dönem kötüydü ve çok az para vardı. Buna karşın, bizimki sevgi dolu bir yuvaydı. Çocukluk anılarım, güçlü aile bağları, sevgi, birliktelik ve mutluluk üzerine kurulu. On kardeşten biri olmak hiç kuşkusuz bana başkalarıyla nasıl çalışılacağını öğretti, bir göçmen çocuğu olmak ise gündelik hayatıma uluslararası bir deneyim kattı.

Kültürler arasında köprüler kurmakla ilgili kendi hikâyemi anlatmaya başlamadan, bu yolda yalnızca köprü kurmakla kalmayıp, o köprüden geçerek öteki taraftaki çeşitli insanlara el uzatarak önemli bir adım atan değerli bir edebiyatçıdan söz etmek istiyorum. Bu büyük insan, John (tam ve gerçek adıyla Johannes Ernst) Steinbeck. Bu isim kulağa Almanca gibi geliyor, öyle değil mi? Ailesi bizimkilerden de önce ABD'ye göç etmiş olmalı, zira 1902'de –babamın gelişinden dört yıl önce– Steinbeck, Kaliforniya eyaletinin Salinas kentinde doğduğunda babası aynı kentte mali işler müdürüydü.

John Steinbeck yalnızca kahramanım değil, gençliğimde aklımı ve ruhumu saran, bugün de beni çok etkileyen, Yukarı Mahalle, Sardalye Sokağı, Tatlı Perşembe, Gazap Üzümleri, Cennetin Doğusu gibi başyapıtlarıyla, çocuk yaşlarımdan itibaren idolüm oldu. Steinbeck'in betimlediği Kaliforniya'daki güneşli ortamın, Kuzeydoğu'daki Pennsylvania'da yaşayan beni nasıl etkilediğini tahmin edebilirsiniz... Steinbeck'ı sahici kılan özellik, Alman kökenlerinin, oldukça farklı bir kültüre sahip insanların arasına karışmasına, onları desteklemesine ve bir bakıma onları

savunmasına hiçbir zaman engel olmamasıdır. Kaliforniya'nın Hispanik nüfusu kitaplarının hemen hepsinde önemli yer tutar. Bildiğiniz üzere İspanyollar da, tıpkı İtalyanlar gibi, Latin kültürünün bir parçası olarak görülürler. Bu nedenle, çok sayıda Almanla tanışmış İtalyan kökenli bir Amerikalı olarak, Steinbeck'in yaptıklarının ne kadar önemli olduğunu biliyorum!

Benim hikâyeme dönecek olursak: kültürlerarası deneyimim, 1996'da Linde International şirketinin mali işler sorumlusu olarak Avrupa'yı ziyaret ettiğim sırada daha da arttı. Bu yolculuk sırasında, bana ABD'deki iş yaşamı deneyimlerimi anımsatan bir ortamda çok sayıda çalışkan ve dürüst Türk işadamlarıyla tanışma fırsatını elde ettim. O zamandan beri başarılı uluslararası iş ilişkileri geliştirme ve güven ve anlayışa dayalı dostluklar kurma şansına erdim.

Türkiye, Moldova, Libya, Romanya, İtalya, Yunanistan ve Ukrayna'da iş yaptım ve arkadaşlar edindim. Bu sayede pek çok kültürel köprüden geçtim ve çeşitli insanlar hakkında daha fazla bilgi edinme fırsatına sahip oldum. Seyahatlerim süresince, kültürler arasında köprüler kurmanın anahtarının güven inşa etmek olduğu yolundaki inancım sıkı sıkıya bağlı kaldım. Dünya gerçekten küçük bir yer. Karşınızdakine güvenirseniz, birlik, dürüstlük ve bütünlük tesis edersiniz. Bu yolla, birbirimizle uyum içinde yaşar ve dünyanın sorunlarına daha geniş bir perspektiften bakabiliriz.

Hayat, tanıştığımız insanlar, gittiğimiz yerler ve bu süreçte oluşan anılarımızdan ibarettir, derler. Benim yolculuğum, çok sayıda insan tanımama, memleketimden uzak yerlere gitmeme ve mükemmel anılar edinmeme olanak tanıdı. Kurduğum uluslararası arkadaşlıklara, içinden geçtiğim kültürel geçitlere ve gördüğüm daha geniş, daha güzel dünyaya minnetarım. Beni, Uluslararası Dünyanın Saygın Kıdemli Vatandaşı Ödülü'ne layık gördüğünüz için teşekkür ederim. Onur verdiniz. Güveninize teşekkür ederim.

Hasan ÖZDENYAZAR / Almanya

- 1943 de Tarsus da doğdu,
- Mersin’de Kurtuluş Gazetesinde muhtelif görevlerde, İstanbul’da Yeni Gazete’de teknik işlerde görev aldı,
- 1970 yılından bu yana Almanya’da yaşamakta olup orada bazı gazete ve yayınevlerinde teknik eleman olarak çalıştı,
- 1990 yılında Reklamcılık ve Matbacılıkla iştigal eden bir firma kurdu.
- 2007 de emekli oldu,
- Sosyal hizmet alanında görev aldı, Berlin’de Yaşlılar Temsilciliğine seçildi.

KÜLTÜRLERARASI KÖPRÜLERİN İNŞAASI

*D*iyalog konusu beni yıllardır meşgul etti:

Neden bizim toplumumuz ve yüce dinimiz yanlış tanınıyor? Bu yanlış bilgiler insanların zihnine nasıl yerleşti ve bu daha ne kadar ilişkilerimize zarar vermeye devam edecek?

Konuyu mercek altına aldığımızda, İslam dininin ve Türk toplumunun en büyük darbeyi yakın geçmişte aldığını görüyoruz.

Humeyni de, bir Bin Ladin de çıkıp, tüm İslam dünyası adına konuşular ve yaptıklarına hiç istemediğimiz halde, hepimizi ortak ettiler. Felaketin büyüğü, yaptıkları dehşet verici şeyleri de Kur’an hükümlerine dayandırmalarıydı.

Böylece Batıların nezdinde, hem Müslümanlık, hem de Müslüman toplumların imajı büyük yara aldı.

“BU KİŞİLER ASLA İSLAMIN TEMSİLCİSİ DEĞİLDİR, RED EDİYORUZ.”

İSLAM ve KUR’AN ŞİDDETİ REDDEDER, İŞTE İSPATI! İŞTE GERÇEK ANLAMLAR”

Şekilden müslüman devletlerden ve Kurumlarından daha şiddetli tepkiler bekledi batılılar.

AVRUPALI, BU İHMALİ, BU TEPKİSİZLİĞİ, YANDAŞLIK OLARAK ALGILADI MAALESEF.

Bu yüzden, TOPLUMLARARASI KÖPRÜLERİN İNŞAASI konusu hiç bu kadar gereklilik ve aciliyet kazanmamıştı. Ama bu kadar yanlışın ve ihmalin yarattığı olumsuz intibaları izale etmek pek kolay değil elbette.

Öncelikle, Avrupa’daki toplumumuza hakim olan DAĞINIKLILIK ve ÇOKSESLİLİK’ten kurtulmamız lazım. Bir tek ses olduğumuz zaman

kesinlikle Avrupa'da en etkili lobilerden bir olmamız işten bile değil. Olanaklarımız neredeyse sınırsız:

Kültürlü ve dinamik bir toplum küçümsenmeyecek kadar seçme ve seçilme hakkına sahip insanı ve ekonomik gücü olan bir toplumuz Avrupa'da. Bir tek BİRLİK ve BERABERLİK eksik, gerçekten yalnız TEK SES olmak eksik!

Canlı bir örnek:

Buradaki Yahudi Cemaati lideri en ufak bir haksızlıkta öyle ses getiriyor ki, adeta yer yerinden oynuyor. Cemaatin tek bir Çatı Organizasyonu var ve bir tek Cemaat lideri konuşuyor.

Böyle etkili bir lobi kurarsak, hem yalan yanlış önyargılarla mücadele edebiliriz, hem de etkili bir kültürel tanıtım mümkün olur. Kültürel ve dini tanıtımı 3 büyük dini de tanıyan ihtisas sahibi bilim adamlarımızla ve onların yayınları ile yapmamız isabetli bir adım olacaktır.

AMA AVRUPALIYA KENDİ DİLİYLE, kendi TV ve BASINI ile HİTAP EDEREK!

Müzisyenlerimizin katıldığı etkinlikle çok faydalıydı. Buna ilaveten :

Dernekleri, Partilileri, Okul Sınıflarını, kilise yöneticilerini, basın mensuplarını, dernek ve camilerimize, sergilerimize davet etmek, onların sorularını cevaplamak gibi bir organizasyonu yapacak faal bir Kuruma ihtiyaç var.

KÜLTÜRLERARASI DİYALOG'a zarar veren dini ve etnik konularda yanlış bir çok saplantılar var ve bunlar sosyal hayatta çok rahatsızlık veriyor. Bunlarla mücadeleyi geniş bir platforma taşımak gerek.

Örneğin, eğer okul kitaplarında tüm ayırıcı söylemler, önyargılar TEK TANRI VAR ve ONUN YARATTIĞI HER İNSAN AYNI DEĞERE SAHİPTİR, anlayışı ile çürütülse, bu muhakkak ki o küçük zihinlerde daha iyi filizler verecektir KÜLTÜRLERARASI KÖPRÜLERİN İNŞAASI için.

Tabii ki yerel yöneticilerin de samimi katılımları bu çalışmaların önemli bir halkasını oluşturur.

Ulrika ZABEL / Almanya

- 1953 de Almanya'da doğdu,
- Interkültürel aile terapisti ve sosyal pedagoğ,
- Mültecilerle ilgili olarak 25 yıl çalıştı,
- Interkültürel Yaşlı Bakımı Kompetenz-Centrum Başkanı,
- Sosyal İlimler Katolik Üniversitesi Kültürlerarası Etüdler Fakültesinde öğretim görevlisi,
- Akdeniz Üniversitesi ile kültürlerarası işbirliği konusunda çalışmaktadır,
- Göçmen aile mensubu talebelere gönüllü rehberlik yapmaktadır.

“KÜLTÜRLER ARASINDA KÖPRÜLER KURMAK”

Almanya halen 15 milyon göçmen ve yakınını barındırıyor. Alman olarak doğan nüfusla karşılaştırıldığında, bu göçmenler sosyal açıdan daha dezavantajlı konumda. Bu gelişmenin çok çeşitli ve karmaşık nedenlerinden bazıları, göçmenleri, ve onların ekonomik ve sosyal yaşama katılım konusunda eşit fırsatlara sahip olmadıkları gerçeğini kabullenmemekle ilişkili. Bir arada yaşamayı başarmak için, hoşgörü, güven, anlayış ve uygun koşullar gerekiyor. Bu unsurların eksik olmasının yanı sıra, göçmenlerin sosyal ve siyasal yaşama katılımlarına yardımcı olacak ve teşvik edecek gündem maddeleri de çok az. Göçmenlerin ve ailelerinin, özellikle de çocukların ve gençlerin oranı artmaya devam ediyor. Bu nedenle, topluma düşen en önemli görev, göçmenlerin farklı beceri ve yeteneklerini teşvik etmek, bunları görünür olacakları alanlarda kullanılmak ve göçmenleri birer vatandaş olarak tanımaktır.

Almanya'daki demografik değişimlere yön verebilmek için, **bütün** yaşlı vatandaşların beceri ve deneyimlerinden yararlanmak gerekiyor. Ancak burada dahi, destek daha çok Alman doğumlu yaşlılara odaklı. Yaşlı göçmenlerin bilgi ve becerilerinin sürece dahil edilmesi, şansa ya da kişisel girişimlere kalıyor. Bu durum, göçmenlerin temsili katılımını özendirmiyor ve dışlanmışlık hissi yaratıyor. Bu durum karşısında, katılım kültüründe genel bir değişim sağlamak için çaba harcamalıyız; göçmenlerin sosyal ve siyasal katılımı yalnızca kaçınılmaz bir gereksinim olarak değerlendirilmemelidir.

Öyleyse, bir arada yaşamının ortak temeli, kişinin yaşı, kökenleri, sosyal durumu, dini ve kültürüne bakılmaksızın, koşulsuz saygı hakkına dayanmalıdır.

Bir göç ülkesinde farklı kültürler arasında köprüler kurulması, ancak

“bağları güçlendirme ve farklılıklara saygı gösterme”

ilkesine uygun olarak, değişik kültürlerin farklı ve yabancılaştırıcı değil, ortak ve birleştirici yönlerinin önplana çıkarılmasıyla mümkün olabilir.

Farklı kültürlerin ortak bir yaşam anlayışına sahip olabilmesi için bazı temel yaklaşımların geliştirilmesi gerekir:

1. Farklı becerilerin tanınmasına olanak sağlayacak paylaşım ve işbirliği
2. Kültürel ve dini çeşitliliğin tanınması
3. Farklı yaşamların ve yaşamsal kazanımların tanınması
4. Göçmenlerin geldikleri farklı dünyaları daha yakından tanımaya istekli olması
5. ‘Yeni’ bir ortak yol izlemeye istekli olma
6. Ortak özellikler aramak ve bunlardan hareketle yeni bir şeyler geliştirmek
7. Ayrım yaratan mekanizmaları ortadan kaldırmak

Tek kent – pek çok dünya

Kültürel çeşitliliği, çağdaş sosyal gerçekliğin önemli bir vechesi olarak kabul etmek, bir arada yaşamının ve olumlu bir sosyal iklimin temel önkoşullarından biridir. Vatandaşların geniş kapsamlı potansiyellerini kendi çevrelerine taşımaları, sürdürülebilir sosyal kalkınma için önemli bir faktördür. Bu, öncelikle göçmenlerin sürekli ve kalıcı katılımı amacıyla kuşaklar arası diyalog kurulmasına ve kişisel yaşam deneyimlerinin kuşaktan kuşağa aktarılmasına aracı olur. Assimile eden bir toplum, göç sürecinde edinilen yaşam bilgisini ve deneyimini gözardı etmeyi göze alamaz. Göç, bu çerçevede, bir kazanım ve sosyal değer olarak görülebilir. Buradan hareketle, sorumlu konumda olanların, genelde çeşitliliği, özelde kültürel çeşitliliği, bir arada yaşamı zenginleştiren unsurlar olarak tanınması ve bundan yararlanması gerekmektedir.

Sonuç

Almanya göçü toplumsal bir süreç olarak tanıdığı, Alman olarak doğanların ve göçmen nüfusun kültürel çeşitliliğini eşit ölçüde kabul ettiği taktirde, daha fazla önlem alınması sağlanabilir. Bir bütün olarak toplum, göçmen nüfusun varlığını tanımalı, daha fazla farkındalık yaratmalı ve yeni düşünce tarzları geliştirmelidir. Bu, bütün Alman vatandaşlarının ortak çabalarıyla ve toplumun tüm kesimlerinin kültürlerarası ilişkilere açık olmasıyla gerçekleşebilir.

- 1940 da Hotova-Permet'de doğdu,
- Berat şehrinde ellibeş yıl yaşadı,
- 1965 de Tiran Üniversitesi tarih ve coğrafya bölümünden mezun oldu,
- Berat şehrinde özellik gösteren müzelerde müdür olarak 27 yıl çalıştı,
- 1987 de Fen dalında doktora yaptı,
- Üç kitap yazdı Türkiye, Yunanistan, Bulgaristan, ABD, İtalya, Almanya, Fransa, Montenegro, Kosova vs. ülkelerde konferanslar verdi,
- Tiran'da yaşamaktadır.

BERAT: OSMANLI İMPARATORLUĞU'NDA BİR DİNSEL ANLAYIŞ VE İŞBİRLİĞİ BÖLGESİ

Kısa tarihçe

Berat, Illirya temelleri (M.Ö. 4. yüzyıl), altın elyazması kitapları (6-12. yüzyıllar arası), eşsiz mezar yazıtları (14. yüzyıl), Onufri'nin resim ve tabloları (17. yüzyıl) ve zengin el sanatları ile bir müze kenttir. Burada, yan yana dizilmiş gözleri andıran çok pencere evlerle birlikte, tarihi bir kasabanın bütün özellikleri görülebilir: Gizem dolu avlular, süslü kemerler, Arnavut kaldırım sokaklar, minareler, kilise kuleleri, dinler arası kardeşlik, kültür hayatı, surlar, köprü ve kentin içinden geçen Osumi nehri, efsanelerde dile gelen ve şehrin ana manzarasını oluşturan Tomor ve Şpirag dağları...

Berat'ı Dinlerarası Birlikteliğin Merkezi Yapan Nedir?

Osmanlı İmparatorluğu'nun genişleme döneminde, Berat'ta çok sayıda değerli İslami yapının yanı sıra, bazıları günümüzde hâlâ ayakta olan irili ufaklı 40 kilise ve şapel bulunuyordu.

Berat'ta, yörede üretilmiş sikkelerin yanı sıra üzerlerinde dönemi simgeleyen işaret ve yazılar olan Osmanlı sikkeleri bulunabilir. Bu paraların üzerlerindeki rölyeflerde, Beratlı ustalar tarafından kazanmış haç işaretleri görülür. Bu sikkeler yepyeni görünümündedir, zira ticari amaçlarla değil, gerek Hristiyan gerekse İslami törenlerde kült nesne olarak kullanılmışlardır. Ayrıca, Beratlı din adamlarının pek çoğu Tanrı'ya olan inanç ve bağlılıklarını göstermek için bu sikkeleri boyunlarına madalyon olarak asarlarmış.

Bu saydığımız örnekler dışında, Berat'la ilişkilendirilen dört yabancı sikke daha bulunmaktadır. Bunlardan ilki 1638 tarihli Fransız sikkesi, ikincisi 1661 yılında basılan Venedik (İtalya) sikkesi, üçüncüsü 1846 tarihli Avusturya-Macaristan sikkesi, sonuncusu ise 1805 yılına ait Meksika sikkesidir. Bu dört sikke de bölgedeki Hristiyan ve Müslümanlar tara-

findan delinerek giysilere iliştirilen bir tür nazarlık olarak kullanılmıştır. Bu nazarlıklar muhafaza edilmiş ve adeta vücutta yer alan bir tapınak gibi kuşaktan kuşağa aktarılmıştır.

Öte yandan, bu nazarlık sikkeler Arnavutların oldukça erken bir dönemde yalnızca Avrupa ülkeleri ile değil, okyanus ötesi ülkelerle de ticari, kültürel ve manevi ilişkiler kurduğunu göstermektedir.

Konuşmamda vurgulamak istediğim bir nokta daha var. Muazzam kudrete sahip Osmanlı İmparatorluğu, diğer ülke ve halklarla olan politikaları çerçevesinde İslam dünyasının (İmparatorluğun) ruhani dünyası kadar, egemenliği altında yaşayıp Hristiyan kalmış olan halklar ile de özel bir ilişki kurmuştur.

Aşağıda bu ilişkinin özgün boyutuna dair bazı olgular yer alıyor:

- Berat'taki Onufri İkonografi Müzesi'nde, 17. yüzyılın bu büyük ressamının orijinal tabloları bulunur. Bunlar arasında Meryem Ana 'Diriliş' ikonu da yer alıyor. 12 cm genişliğindeki çerçevesinde bulunan Türkçe-Arapça süslemeleri ve motifleriyle bu başlı başına ekümenik bir resim. Onufri ve öğrencileri tarafından resmedilen bu tür yapıtlardan Arnavutluk'ta ve yurtdışında çok sayıda bulunabilir.
- 17. Yüzyıla ait 'Şelale' adlı ikonunda Onufri, bazı dinsel motifleri içiçe kullanmıştır: kutsal su, Meryem Ana ve İsa figürlerinin yanı sıra Avrupa çapında eşsiz olarak nitelendirilebilecek minareler...
- Tipik dinsel resimlerinden 18. yüzyıla ait Meryem Ana ve Doğum'da kapılardan çıkan ve İsa'nın doğumu sırasında yardımcı olan Türk-Arap kıyafetli kadınlarıyla oryantal üslup açıkça görülür.
- Yine 18. yüzyıla ait Son Yemek adlı resimde de, dinsel birlikteliğin izleri görülebilir. 12 havarinin oturduğu masa, Hristiyan geleneğinde olduğu gibi dikdörtgen biçiminde değil, Müslümanların oturup yemek yedikleri yuvarlak sinilere benzer. Masanın üzerinde ve altında da ibrik, kazan ve mangal gibi Doğu kökenli nesnelere bulunmaktadır.
- Arnavutluk'ta yalnızca Berat'a özgü bir durum da, Müslümanların kutsal mekânlarından Bekarlar Camii'nin tamamıyla Hristiyanlar tarafından inşa edilmiş olmasıdır. Camii 1827-28 yıllarında inşa edilmiştir.
- Berat'ta, yalnızca Hristiyanların yaşadığı bölgelerde dahi, oryantal tarzda inşa edilmiş kemerler, çardaklar ve mahfiller bulunur.
- Berat'ta dinsel birliktelik yalnızca kutsal mekânlarda değil, meskenlerde de gözlenebilir. Bunun güzel bir örneği Görice'de 1830'da bir Müslüman tarafından inşa edilip içerisi doğu ülkelerine özgü cami ve çiçek motifleri ile süslenmiş olan evdir. Evi 1869'da satın alan Hristiyan sahibi ise, bu süslemelerin hiçbirine dokunmayıp cami kubbesine haç işareti eklemekle yetinmiştir. Ev daha sonraları farklı Hristiyan ve Müslüman ailelere yuva olmuş ve dinlere saygı geleneği sürdürülmüştür.

- Yukarıda saydıklarımaya ek olarak, Osmanlı dönemindeki, gerek Hristiyan-Müslüman gerekse Müslüman-Hristiyan uygarlıkları arasındaki etkileşimin toplumsal yaşamdaki kimi yansımalarına dikkatinizi çekmek isterim:
 - A. Dogmatik hoşgörü (manevi, her dine saygı ve hürmet)
 - B. Toplumsal ve sivil hoşgörü (anlayışa dayalı ilişkiler: toplumun bireylerinin dine duyduğu saygı)
 - C. Sosyo-politik hoşgörü (toplum-devlet-dinin bir arada varolması)
 - D. Ekümenik Miras: “Hepimiz eşitiz, çünkü farklıyız ve farklılıklarımızı bir ayrılık olarak değil, zenginlik olarak kabul etmeliyiz.”

Avrupa'nın en eski kentlerinden biri olan Berat, Osmanlı İmparatorluğu'nun Balkanlar'da dinlerin birbirlerini dışlayıp bir diğersinin yerini almaya çalışmadan, diğersin varlığına saygı göstererek yüzyıllar boyunca bir arada varolmaya devam etmelerini sağladığının güçlü bir kanıtıdır.

Bunun ardındaki neden ise, Osmanlı İmparatorluğu'nun İslamiyet ve Hristiyanlık arasındaki dinsel uygulamalarda Kuran'ın emrine uymasıdır: “Şüphesiz, Allah, benim de Rabbim, sizin de Rabbinizdir. Öyleyse (yalnız) O'na kulluk edin” (19/36).

Bir genel sonuç:

Türkiye, kültürlerin birleştiği bir yer olmakla kalmayıp biraraya geldiğimiz ve yeni sentezler ürettiğimiz bir coğrafyadır (ve bunu yalnızca jeopolitik konumuna da borçlu değildir).

Küresel dünyada Türkiye'nin konumu, Samuel Huntington'ın kışkırtıcı fantazilerinin ötesinde, gerçekçi bir ihtimal sunmaktadır. Osmanlı İmparatorluğu ve bugünkü Türkiye, uygarlıkların evreselliğinin, kültürlerin çoğulculuğuna bağlı olduğunun bir kanıtıdır. Çünkü uygarlıklar, çoğulcu bir kültürel yapı olmadan ilerleyemez. Ayrıca inanç, kültür ve uygarlık, birbirleriyle çatışmamakta, birlikte yol almaktadır.

Not: *“İnanç ve Uygarlık: Aynı Yolun Yolcuları” adlı çalışma, Haziran 2009'da tamamlanmıştır; bütününde Osmanlı İmparatorluğu'nu bir misyon nüfuzu olarak ele almakta ve sunmaktadır.*

Flora Ahmedova / Azerbaycan

- 1934 de Erivan'da doğdu,
- 1950 de Azerbaycan Devlet Üniversitesi Hukuk Fakültesinden mezun oldu,
- 1950-1979 yılları arasında Azerbaycan Adalet Bakanlığında muhtelif görevler üstlendi,
- 1979-2000 yılları arası Yüksek Arbitraj Mahkemesi Başkanı olarak görev yaptı,
- 1982 yılında "Devlet Üstün Hukukçu" su ünvanını aldı,
- Emekli olduğundan bu yana birçok uluslararası konferans ve sempozyumlara katıldı. Özellikle kadın, çocuk ve aile problemleri ile ilgili sosyal faaliyetlerde yer almaktadır.

Kongrenin değerli katılımcıları,

Bayanlar, Baylar

TÜRYAK tarafından düzenlenen ve günümüzün en önemli sorunlarına odaklanan bu kongrenin bütün katılımcılarını selamlıyorum.

Bugün insanlık zorlu bir ikileme karşı karşıya. Bu, siyasal ve bilimsel alanı kuşatan bir sorun. Bazı çağdaş biliminsanları, uygarlıkların çarpışmasından söz ediyor. Farklı görüşteki bazı insanlar ise, zengin çeşitliliğimizi insanlığın en önemli varlığı olarak değerlendiriyor. Onlar diyalogdan yana ve biz de onların bu görüşünü paylaşıyoruz.

Her insanın bir geçmişi ve geleceği vardır. Ancak gelecek için –insanların yarınları için– en önemli faktörlerden biri kültürdür. Kültüre, tarihe ve geleneklere saygı duyan insanlar, diğer kültürlerle karşı da aynı saygıyı göstermelidir. Yabancı düşmanlığı, faşizm, diğer uluslara karşı nefret duygusu son derece tehlikeli birer olgudur.

Bu anlamda, gururla ifade etmek isterim ki yüksek bir hoşgörü düzeyine sahip olan ülkem Azerbaycan, pek çok ülke için örnek teşkil edebilir. Bugün ülkemde camiler, sinagoglar, katolik ve ortodoks kiliseleri bir arada faaliyet gösteriyor.

Azerbaycan tarihsel olarak çokuluslu bir ülke. Dünya bugün bir ikileme karşı karşıya: dinler ve kültürler arasında diyalog, ortaklık ve işbirliğine gidilmesi ya da hoşgörüsüzlük, izolasyon ve şiddet batağına yuvarlanmak. Uygarlıklar arasında birlik sağlanmasının yolu, güven yaratılmasından, etno-kültürel değerlerin, uygarlıkların çeşitliliğinin tanınmasından ve bu çerçevede ilişkiler kurulmasından geçiyor.

Tarihte kültürler arası alışverişin yararlarını ispatlayan pek çok örnek mevcut: Azerbaycan'da 1918'de Doğu'nun ilk demokratik cumhuriyeti kuruldu. Bu, dünyada Avrupalı anlamda ilk parlamenter Müslüman cumhuriyetti. Azerbaycan, aynı zamanda opera, bale, tiyatro, kız okulları, özgür basın, kadınlara oy hakkı gibi konularda İslam ülkeleri arasında öncülerden biri oldu. Azerbaycan'ı önemli kılan faktörlerden biri de laik bir devlet oluşudur. Azerbaycan, yüksek bir hoşgörü düzeyiyle, Doğu ile Batı arasında, farklı kültür ve bilgi alanlarında iletişim kurulmasına yardımcı olmaktadır. Ulusal gelenekler elbette gereklidir, ancak dünyadaki çağdaş gelişmelerin de dikkate alınması gerekir. Sonuçta gelenekler, değişimsiz varlıklarını sürdüren norm, düşünce ve meseleler değildir.

Kültürün yaratıcı niteliğini, günümüzün küresel sorunlarının oluşturduğu labirentte yolumuzu bulmamızı sağlayan yaratıcı potansiyelini göz ardı etmemeliyiz.

Bugün bu kongrede uygarlıkların birlikteliğinin kaçınılmazlığını teyit etmiş oluyoruz. Ve aynı zamanda, güncel sorunların bir arada tartışılması için de bir özel imkân sunuyoruz.

Ülkemizi ziyaret eden resmi yetkililer, inanç özgürlüğü ve dini hoşgörünün yüksek düzeyde oluşuna dikkat çekmişlerdir. Azerbaycan, doğu ile batının en iyi geleneklerini sentezlemektedir.

First Lady Mihriban Aliyev'in başkanlığını üstlendiği Haydar Aliyev Vakfı'nın yürüttüğü "Hoşgörünün Adresi –Azerbaycan" başlıklı proje çerçevesinde, Bakü'de ortodoks kiliseleri ve camiler restore edilmektedir. Ayrıca, uluslararası Or Avner Vakfı ile imzalanan işbirliği anlaşması çerçevesinde, Azerbaycan'da yaşayan Musevi çocuklar için bir anaokulu ile lisenin de bulunduğu bir kompleksin yanı sıra, bir Musevi tarihi ve kültürü müzesi inşasına başlanmıştır.

UNESCO iyi niyet elçisi olan First Lady Mihriban Aliyev, bir çok alanda girişimler başlatmıştır. Kısa bir süre içinde, sözlü kültür ve müzik yaratıcılığının geliştirilmesi ve korunması alanında önemli adımlar atılmıştır. Mihriban Aliyev, 10 yıl önce Azerbaycan kültürü dostlarını bir araya getiren bir vakıf kurmuştur. Kendisinin bu alandaki katkıları son derece değerlidir. Kültürel mirasın korunması alanında büyük çaba harcamaktadır. Türkiye Cumhuriyeti Başbakanı Recep Tayyip Erdoğan, Vakfı ziyaretinin ardından hatıra defterine şunları yazmıştır:

"Azerbaycan'ın en zor günlerinde ikinci kez işbaşına gelen ve çok kısa bir zamanda ülkeyi modern dünyanın kalkınmış devletlerinden biri durumuna getiren değerli siyaset adamı Haydar Aliyev'e saygılarımı ifade etmek isterim. Haydar Aliyev adı, Azerbaycan'la birlikte sonsuza dek yaşayacaktır."

Bir toplumun modern kalkınma aşamasını sürdürebilmesi için, kültürel mirası ve onun, ülkenin manevi kalkınmasındaki rolünü daha derinden anlamak gerekir. Bu durum, Avrasya kültürel alanının tamamı için geçerlidir. Kültür, bir çok kuşağın deneyimleri, maddi ve manevi etkinliklerinin birikimi sonucunda oluşur. Bu nedenle de kültürel değerler bir ulusun manevi temeli teşkil ederler. Azerbaycan, zengin bir kültürel mirasa ve geleneklere sahip köklü bir ülkedir. Yüzyıllar boyunca, uygarlıklar arasında diyalog kurulmasında önemli bir rol oynamıştır. Azerbaycan halk müziği muğam, Azeriler tarafından ulusal bilincin ve kimliğin temelini oluşturan başlıca kültürel değerlendiren biri olarak değerlendirilir. Azerbaycan muğam sanatının, ulusal kültür açısından olduğu kadar, bütün insanlığın kültürü açısından önemi, 2003'de uluslararası UNESCO örgütü tarafından da tanınmıştır. UNESCO, muğamı "insanlığın sözlü ve somut olmayan mirası yapıtlarından" biri olarak nitelendirmiştir. Mihriban Aliyev, "muğamın korunması, geliştirilmesi ve tanıtılması, derin felsefesinin ve değerinin gelecek kuşaklara aktarılması hepimiz için ahlaki ödevdir" değerlendirmesini yapmıştır. Mihriban Aliyev'in girişimiyle muğam yarışmaları düzenlenmiş, "Karabağ Hanendeleri" adlı bir albüm ile Muğam Ansiklopedisi yayınlanmıştır. Uluslararası Muğam Merkezi'nin açılışı da, muğam sanatına yönelik büyük ilginin bir başka göstergesidir. Mart 2009'da Bakü'de düzenlenen Uluslararası Muğam Dünyası Festivali, dünyanın her yanından en iyi araştırmacıları ve yorumcuları ağırlamıştır. Azerbaycan muğamı, ABD, Fransa, Belçika ve Almanya'nın yanı sıra dünyanın pek çok ülkesinde de dinleniyor.

'Uluslararası köprü' işlevi gören çalışmalarımızın diğer canlı örneklerinden bazıları da şunlar:

Azerbaycan edebiyatının klasik ve modern örneklerinden oluşan 100 yazarın yapıtları Fransa'daki Ulusal Kütüphane'ye hediye edilmiştir.

Avrupa Konseyi'nin "Uygarlıklar arasında diyalogun geliştirilmesinde sivil toplum kuruluşlarının rolü" başlıklı programının uygulaması uzatılmıştır.

Ülkemiz, Doğu ile Batı arasında bir konumda yer alıyor. Uygarlıklar ve kültürler arasındaki diyalogun genişletilmesi, Avrupa ve tüm dünya için önemli bir görev. Uygarlıklar arasında diyalog kurulabilmesi için, kültürler ve dinler arasında hoşgörü şarttır.

Azerbaycan'ın kültürel değerlerinden biri de halı dokuması. "Sihirli Motifler" başlıklı sergi, Azerbaycan halılarından örnekler sunuyor. Bu halılardan bazılarının geçmişçi yüz yıl geriye uzanıyor. Orijinali Londra'da bulunan, Şeyh Safi Okulu'nun 37 metrekarelik halısı, çok çeşitli ve güzel motiflerle bezeli. Azerbaycan halıları, dünyanın

Flora Ahmedova / Azerbaycan

pek çok müzesinde koleksiyonların eşsiz birer parçası olarak sergileniyor. Azerbaycan, dünya halı üretiminin de merkezlerinden biri. 1983'de UNESCO tarafından düzenlenen ilk Uluslararası Doğu'nun Halı Sanatı Sempozyumu, Azerbaycan halılarına ayrılmıştır. UNESCO himayesindeki sempozyum 1988 ve 2003 yıllarında tekrarlanmıştır ve bu, Azerbaycan için büyük bir onurdur. Gobustan'daki kaya sanatı örneklerinin Dünya Miras Listesi'ne alınması da bizler için bir onur kaynağıdır.

Bakü'nün eski kent merkezini oluşturan İçeri Şehir de Dünya Miras Listesi'ne eklenmiş, Azerbaycan'ın muğam sanatçısı Alim Kasimov da insanlığın somut olmayan mirası listesine girmiştir.

Son olarak, bir milyondan fazla insanın yerlerinden edildiği bir insani trajedi olan Dağlık Karabağ sorununa, üzülen de olsa değinmeliyim. Yerlerinden edilen bu göçmen ve mültecilerin her biri birer trajedi yaşadı. Kentler ve köyler yıkıldı, tarihin en değerli anıtları tahrip edildi. Ancak, sonunda adaletin yerini bulacağına, işgal edilen toprakların geri verileceğine ve insanların evlerine döneceğine inanıyoruz.

TÜRYAK'a bu önemli temayla ilgili kongreyi en iyi şekilde düzenlediği için bir kez daha şükranlarımı sunmak istiyorum.

- Londra Üniversitesinden Elektrik Mühendisi olarak mezun oldu. İngiliz ve Bahreyn Elektrik Mühendisleri odaları üyesidir,
- Petrol konusunda çok zengin teknik ve yönetsel deneyime sahiptir,
- 2006 yılına kadar Bahreyn Petrol Şirketi (BAPCO) nun genel müdürlüğünü yaptı,
- Halen EIOS “Eastern Industrial and Oilfield Services Holding” şirketinin Yönetim Kurulu Başkanlığını yapmaktadır,
- Birçok profesyonel, kültürel, sosyal, sportif ve kültürel cemiyette ayrıca 27 yıl da Rotary Klüp’de görev yapmıştır,
- Bahreyn Üniversitesi Bilimsel Araştırmalar Konseyinin harici üyesidir.

KÜLTÜRLER ARASINDA KÖPRÜLER KURMAK

Çok fazla duvar inşa ediyoruz, ancak yeterince köprü kurmuyoruz.

Isaac Newton

Gezegeneimizin tarihi, insanları sefalete sürükleyen, uluslar ve ülkeler arasındaki çatışma ve savaşlarla dolu. Bunların bir bölümü taraflar arasındaki kültürel farklılıklara dayanıyor, bazıları ise tamamiyle ihtiras ve haki-miyet arzusundan kaynaklanıyor. Özellikle son 30 yıl içerisinde dünya, artan fanatizme ve görüşlerin kutuplaşmasına tanıklık etti. Bu küresel durum, neredeyse kabullenildi ve hoşgörüldü. Tüm dünyada barış ve uyum sağlamak için her türlü aşırılıktan kaçınmamız gerekir.

İnsanlar farklı koşullarda doğdukları ve yetiştikleri için çeşit çeşit kül-tür geliştirmeleri de son derece doğal. Söz konusu kültürler, etnisite, gelenek, ideoloji, din, yetiştirme tarzı ve coğrafi özelliklerden etkilenirler. Kültürlerin bu derece çeşitli oluşu, cemaatler ve uluslar için bir güç kay-nağı olabilir. Farklı etnik cemaatlerin uyum içinde yaşadığı ülkelerde, bu kültür çeşitliliğinin, yaşam tarzını, ekonomik fırsatları, refahı ve mutfak lezzetlerini arttırdığı, ayrıca ülkeye turist ve yatırım çektiği son derece aşikâr. Kendi hayatımdan örnek verecek olursam, ailemin ve benim, diğer kültürlerle tanışma ve entegrasyon sonucu zenginleşmiş bir ya-şamdan yararlandığımızı söyleyebilirim. Bir Malezyalıyla evli ve torunları İngiliz vatandaşı olan bir Bahreynli olarak, bizim dünyamız gerçekten küresel.

Ancak, dünyadaki hızlı demografik ve kültürel değişimler sonucunda, insanlar çoğu zaman ayrımcı olmayan ve barış dolu bir toplum kurmak-ta zorlanıyorlar. Geçmişteki varoluş tarzlarının bir sonucu olarak, çok az

sayıda insan kültürler arası iletişim ve işbirliği kurabiliyor. Bu nedenle, kültürler arası diyalog kurulması ve bunun sürdürülebilmesi için adımlar atılması oldukça zor.

İşte bu noktada, farklı kesimlerden profesyonel gruplar ve uzmanlar devreye girebilir. Kamuoyu ile temas kurabilecek, onları bilgilendirecek, eğitecek ve aydınlatacak bir insan kaynakları ağı kurarak, bütün kültür ve toplumlardan insanlar arasında barışçıl etkileşimler sağlayabiliriz. Bu sayede, küresel toplumumuzun gereksinim duyduğu köprülerin temellerini atabiliriz.

Cehalet, korku ve önyargıya dayalı çatışmalar, ilgili taraflar arasında diyalog, eğitim, müzakere, kültürel değişim ve işbirliği yoluyla çözülebilir. İnsanları birbirine bağlayan doğrudan etkileşim, şüphe ve korkuyu yenmenin, ortak anlayış sağlamanın en etkili yoludur. Hoşgörüyü tesis ederek, önyargı ve eşitsiz uygulamaları azaltabiliriz.

Ancak, kişisel çıkar, egemenlik arayışı, ulusal kaynakların ya da varlıkların gasp edilmesinden doğan çatışmalar, çok daha ciddi sonuçlar doğurmaktadır. Bu tür eylemler yıkım, sefalet ve zulümle sonuçlanmaktadır. Ciddi ve uzun süren kine neden olmakta, fanatizmin artmasına, radikal ve korkunç karşı önlemler alınmasına yol açmaktadır. Geçmişte gördüğümüz gibi, şiddetli tepkilerin sonuçları yalnızca savaşan tarafların topraklarıyla sınırlı kalmamaktadır. Sınırların ötesine taşım, başka tarafları da etkilemektedir.

Bu uçurumlar ancak adalet yoluyla aşılabılır ve barış içinde birarada yaşamının gerçekleştirilmesi ve sürdürülebilmesi için başkalarının hakkına ve değerlerine karşılıklı saygı gösterilmesi gerekir. Bu noktada, arabuluculuk çabalarında ve çatışmaların çözümünde, üçüncü taraflar, özellikle de komşu ülkeler önemli bir rol üstlenebilir.

Dünyadaki insanlar, adaletin sağlanması ve her türlü aşırılıkla savaşmak için bir araya gelmeli. Husumet duymadan farklılıklarımızı kabullenmeli ve gezegenimize bahşedilen çeşitliliğin tadını çıkarmalıyız. Hepimizin içinde yaşadığı tek bir dünya var ve bu gerçeği anlamamız gerekiyor. Barış ve mutluluk içinde yaşamak için tek yol, farklı kültürlerimiz arasında köprüler kurmak.

Mehmet ZAIMOVIC / Bosna Hersek

- 1938 de Tuzla, Bosna Hersek’de doğdu,
- Sarajevo’daki Uygulamalı Sanatlar Okulundan mezun oldu,
- Bosna Hersek Sanatçılar Derneği üyesidir,
- 450 den fazla kolektif ve gurup sergisine katıldı,
- Saraybosna, Belgrad, Viyana, Paris, Köln, Aarhus, Modena, Prag, Kazablanka, Doha, Rabat ve İstanbul’da 60 dan fazla kişisel sergi açtı,
- Otuzdan fazla ödül aldı
- Bosna Hersek Fen ve Sanat Akademisi üyesidir.

KÖPRÜLER VE KUŞLAR

*M*esele, ilksel ve temel olan ile ilgili –bir varlığın genlerinde bulunan on en temel unsur–, bilinçdışı ve istem dışı olan, tercih edilmiş ya da seçilmiş olmayan temel unsur... Dayatılan, ilksel olan, tercih ve elde etme hakkı veren bir şey...

Eğer öteki ve farklı olana bir şey veriyorsak, manevi denge uyarınca, öteki ve farklı olanı kendimizden sayıyor, derin bir anlayış ve saygıyla evrensel bir değer olarak görüyor ve kendi uygarlığımıza dahil ediyoruz demektir –bu bilgi ve ruhani varlıkla kültürel, manevi ve entellektüel bir meclis topluyoruz, müttaşem bitkilerle dolu büyülü bir bahçe yaratıyoruz.

Ve Doğu’dan ya da Batı’dan, Kuzey’den ya da Güney’den gelmiş olmalarını sorgulamıyoruz. Zira, gerçek manevi tahayyül dünyasında, entellektüel ve uygarlık saiklerinin aleminde, bu değerlerin hepsi makbuldür. Onları kucaklar, onlara yaslanır, onları bağrımıza basar ve onlarla birlikte evrensel bir manevi dünya kurarız.

En büyük kötülük, kendi içimize kapanmak, engeller inşa etmek ve sığınaklar yaratmaktır. Öteki ve farklı olana değer vermemek ve onu kabul etmemek, insanlığını yitirmek, bizleri daha insani kılan nitelikleri kaybetmek demektir. Bunun sonucunda, hükümsüz olmaya ve insanlığa verilmiş en değerli şeyi yitirmeye mahkûm oluruz.

Böylesi bir seçkincilik, yanlış anlamalara ve bölünmelere yol açar, genellikle savaşla sonuçlanan sorunlar ve kargaşanın yanı sıra, insanlar arasında ayrımlar, hatta uçurumlar yaratılır. Bu durum savaşa neden olur, hatta daha kötü sonuçlara yol açar. Savaştan daha kötü bir şey olabilir mi? Savaşı yaşamış bir ülkeden geliyorum. Savunmasız insanlara korkunç bir şiddet uygulandı, soykırım, kültür ve çevre kırımı yaşandı.

Yaşananlar insan aklının alamayacağı bir karmaşa ve felaketti.

Ve neden? Farklı halklar, farklı insanlar mı var? Hayır, buna inanmıyorum ve böyle düşünmek istemiyorum.

Savaş istemiyorum, kötülük istemiyorum.

Güzellik, (bize doğuştan verilmiş ve bahşedilmiş) insan yaşamının güzelliğini istiyorum. İnsanların birbirlerine karşı cömert ve dostça davranmalarını arzu ediyorum. Bilinçli kararlarımızın oluşturduğu piramitin en tepesinde tercih olasılığı yer alır. Bu tercih, her bir insanın bilinciyle koşullanır. Yeni bir dünya keşfetmek değil, yeni bir dünya kurmak istiyorum. Çünkü bu dünya zaten burada, aramızda, içimizde. Bu daha yeni ve güzel dünyanın bir parçası olmak, paylaşmak istiyorum. Ancak bu yeni dünyaya girmek, insanlar arasındaki yeni ilişkilere dahil olmak için, iyi niyet, insaniyet, başkalarına saygı, hoşgörü, etik, ahlak ve anlayıştan oluşan bir bedel ödenmesi gerekiyor.

Hepimiz aynı yolun yolcusu olmak durumundayız. Belki de en önemli yol kültürün tanıklık ve rehberlik ettiği yoldur. Zira kültür, insanlığın bütün soylu başarılarının toplamıdır –kültür genel olarak canlıların kültürüdür, onun belli başlı bütün özelliklerini ve elbette, hepsinden önemlisi, ahlak ve etik gibi bütün insani değerleri içerir.

Kültürel gelenekleri birleştirmek, kültürler arasında köprüler kurmak –uygarlığımızın büyük çalkantılar yaşadığı bu dönemde, en önemli ödevimiz bu olmalıdır. Kültür, sınır ve engel tanımayan, tıpkı okyanustaki dalgalar gibi çalkalanan akışkan bir şeydir. Hakiki, ilksel kültürün yapay köprülere ihtiyacı yoktur –ruhtan ruha nakil olur, gelişir ve idrakimize, manevi dünyamıza aşılır. Ruh, insanlığın ve güzelliğin doğduğu yerdir. Burada sanat, insanlığın baş tacıdır. Çünkü sanat altın bir taçtır. Dünyayı idrak ve algımızın, transandantal varlığımızın tacı... O varlık ki, bu bağlamda, varoluşumuzun özüne, neden ve sürecine yanıt aramaktadır...

Sanat, kendimizi kendimize açıklayabilme ve başkalarına anlayış gösterebilme olasılığının tohumunu taşır. Çünkü, sanat, başkalarının, kendi duygularıyla, yaratıcıya ve yapıtına ulaşmasına yardımcı olup kapılar açmasaydı, sanat olamazdı. Sanat estetik ve etikten doğan o yüce duygudur; aşkınlıktır insanı ve ruhunu içine alan, şayet isterseniz. Bu uğurda yapılan girişimler ve sağlanan başarılar vardır. Örneğin, dünyanın en büyük orkestra şeflerinden İtalyan Riccardo Muti, Ravenna Orkestrası ile birlikte halklar arasında müzikal dostluk köprüleri kurmuş ve dünyanın pek çok kentinde konserler vermiştir.

Köprüler insanları birbirine yakınlaştırır. İki yakayı, hatta kıtayı birbirine kavuşturur. Doğaları gereği bu köprüler, yalnızca insanları değil, düşünceleri ve insanların iletişim arzularını da birleştirir. Bunun sonucunda da, yalnızca maddi değil manevi unsurları da bir araya getirir. Bizlere son derece büyük ve önemli yapılar veren mimariyi

bu çerçevede değerlendirebiliriz. Gözümün önünde ve hayalimde insan eliyle yaratılmış pek çok muhteşem yapıt var. Örneğin, Mimar Sinan'ın dehasının eseri olan Mostar Köprüsü'nün büyüklüğü ya da İstanbul Boğazi'ndeki köprü. Ne var ki birbirimize el uzatmak için her zaman köprüye ihtiyacımız yok. Belki de en güzel ve en kalıcı olan şeyler, ruhumuz, belleğimiz ve hatıralar aracılığıyla bize ulaşır. Altamira ve Lascaux'daki resimler de seyretmemiz için yaratılmadı mı? Elbette. Geçmişten görüntüler ruhumuzda doğar; onları benimser ve severiz, bizim ve genel kültürümüzün –hatırlama kültürümüzün– birer parçası olurlar.

Sanatın ünlü isimleri –içimizde, ruhumuzda, yüreğimizde ve belleğimizde yer eden, içimizde güzelliğin enginliklerini yaratan Da Vinci, Picasso, Kandinsky ve diğerleri... Onlar ve daha niceleri, bizleri ulvileştirdi ve ebediyen dostumuz oldular. Beethoven, Çaykovski ve Mozart'ın nereden gelmiş oldukları benim için önemli değil. Onlar kulaklarımda; onları duyuyorum çünkü onları dinliyorum. Onların müziğinin kulaklarımız için, benim kulaklarım için yaratılmadığını kim ileri sürebilir? Hayır, buna kimsenin hakkı yok, çünkü bu imkânsız.

Mevlana, Tagore, Hayyam, Pamuk, Shakespeare, Dostoyevski, Kurosava ve diğerleri, benim arkadaşım değil mi? Öyleler. Çünkü, bilincimi ve ruhumu, onları anlamamı sağlayabilecek şekilde geliştirdiler. Hayır, onların nereden ve nasıl geldiklerini sorgulamıyorum. Onların –fiziksel olarak– köprüye ihtiyacı yok. Benim dünyama manevi köprülerle ulaştılar. Hayali sınırları aştılar, sanatın kanatlarında geldiler. Tıpkı kuşlar, beyaz kuşlar gibi. Ebedi olan ve sonsuza dek ebedi kalacak maneviyatın kanatlarında sayısız güzellik, yücelik... Bu, kalıcı ve dinsel anlamda yüce bir şeydir, bu yüzden de dokunulmazdır. Bizi sürekli zenginleştirir, besler. Çünkü bilgi olmasa, kültür ve sanat olmasa, biz çırlı çıplak kalırdık, hükümsüz olurduk.

Faulkner, *Yaban Palmiyeleri (Eğer Seni Unutursam Kudüs)* romanında şöyle yazar: “Acı ve hiçbir şey arasında tercih yapmam gerekse, acıyı tercih ederdim”.

Dinliyorum, seyrediyorum, düşünüyorum, seviyorum. İnsanları seviyorum; yaşamış olanları, yaşayanları ve doğacak olanları...

Bu kadar duygusal yazdığım için şaşırmayın, ben yalnızca bir ressamım.

Kiro KIROV / Bulgaristan

- 1939 yılında Dragona/Bulgaristan'da doğdu.
- Makina Mühendisliği tahsili yaptı.
- Profesyonel Otomobil yarışçısıdır.
- 1990 yılında KIROV AD şirketini kurmadan önce ağırlıklı olarak otomotiv sanayiinde çalıştı, Ingersoll Rand şirketi temsilciliği yaptı.
- NASS organizasyonun aktif üyesi dışında Golf derneği, Bulgar Yarış Otomobilleri Federasyonu (BDRF) Bulgar Motorsiklet Federasyonu oğlu Ivan Kirov ile birlikte sponsorluklarını yaptığı derneklerden bazılardır.

KÜLTÜRLERARASI AYRIMLARI AŞMAK

Kültürler arasındaki uçurumu aşmak için, kendi yanınızdan başlamak üzere bir köprü inşa etmelisiniz.

Kültürler arasında köprüler, gelenek, dünya görüşü, simge, gösterge ve inanç sistemleri arasında bağlantı ve etkileşim kurmak amacıyla kurulur. Atalarımız, yaşamı geliştirme arzusuyla uzun zaman önce bu köprülerin temellerini attılar. Bunun bir kanıtı, Bulgaristan'ın başkenti Sofya'da üç dünya dininin tapınaklarının bir arada bulunmasıdır: Aya Nedelya Kilisesi, Banya Başı Camii ve Sinagog. Bu anlamda, kültürler arasındaki ayrımlar bir zenginlik, dünyadaki bilgi, değer, gelenek, dünya görüşü ve adetlere bir katkı olarak değerlendirilmelidir.

Dünyanın çeşitli yerlerinde, kültürlerarası farklılıklar pek çok durumda iş yaşamının kendine özgü niteliğini oluşturmaktadır. Halklar arasındaki bilgi ve deneyim alışverişi sayesinde, yaşamdaki pek çok şey gibi, iş dünyası da yüksek bir gelişme düzeyine ulaşmıştır. İş dünyası kimi zaman, ilginçlik yoluyla merak uyandırmak ya da etkinliklerine yeni bir hava katmak için, kültürlerarası ayrımların renk ve çeşitliliğinden yararlanmaktadır. Bulgaristan'da pek çok işadama, koleksiyonları için dünyanın çeşitli yerinden gelen ve farklı kültürel değere sahip antikalar ve sanat yapıtları toplamaktadır.

Kültürel ayrımların üstesinden gelmek, ancak ortaklık ve arkadaşlık gereksiniminin bilincine varıldığında mümkün olur. Bunun gerçekleşmesi için de, farklı halkların özelliklerine saygı duyulması, iyi iş ilişkileri kurulması, işgücünün entegrasyonu, edebiyat, müzik ve sanatın paylaşılması

Kiro KIROV / Bulgaristan

gerekir. Kültür kadar dünya da, yalnızca bize, ailemize ve dostlarımıza ait değildir. Kültürü ve dünyayı tanımak ve kendilerinin bir parçası olarak hissetmek isteyen herkese aittir. Eğer insan, kendi kültürel zenginliğiyle birlikte, bütün eksi ve artılarıyla farklı bir kültürel geręeklikle alışverişte bulunmak isterse, kültürlerarası ayrımları aşmak için ilk adım atılmış olur.

Farklı kültürel gelenekler, bir bütün olarak insan uygarlığının gelişim ağacının birer dalı olarak değerlendirilmektedir.

Hazreti Süleyman'ın 3.000 yıl önce söylediği szn değerini kavramanın zamanı geldi.

“Manevi zenginlik maddi refahın anahtarıdır”

František HINZ / Çek Cumhuriyeti

- 1932'de Prag'da doğdu,
- Makine Mühendisliğinde Yüksek Mühendis ünvanını Charles Üniversitesinden aldı,
- Tasarımcı ve proje yöneticisi olarak Çekoslovakya, Avrupa, Asya ve Afrika'nın muhtelif memleketlerinde çalıştı,
- Psikoloji ve sosyoloji dallarında ihtisas eğitimi aldı,
- Finansman ve sigorta çalışanları sendikası genel sekreteri olarak seçildi,
- Euro-Fiet icra komitesi üyeliğine getirildi,
- Halen Çek Cumhuriyeti Kıdemliler Konseyi Başkan Yardımcılığı görevini sürdürmektedir.

*B*ayanlar baylar,

Burada, 300.000'den fazla kayıtlı üyeye sahip 17 kıdemli ve engelli vatandaş örgütünü biraraya getiren Çek Cumhuriyeti Kıdemli Vatandaşlar Konseyi'ni temsil ediyorum. 1993'de ilkin 13 kıdemli ve engelli vatandaş derneğinin Koordinasyon Komitesi olarak göreve başladık ve 2005'de Çek Cumhuriyeti'nin Kıdemli Vatandaşlar Konseyi durumuna geldik. Bugün bünyemizde 17 örgüt bulunuyor. 16 yıldır Çek kıdemli vatandaşların yararına faaliyet gösteriyoruz.

Kıdemli vatandaşları temsil eden bir örgüt olarak hükümet tarafından tanınıyoruz ve yeni yasaların hazırlanmasında görüş ve önerilerimize başvuruluyor. Ayrıca, sosyal politika, emeklilik sistemi, emekli maaşlarının düzeltilmesi, yaşlılar için konut politikaları, ayrımcılık gibi sorunlar ile çözüm yolları konusunda bakanlar, siyasi parti temsilcileri ve milletvekilleri ile temasta bulunuyoruz.

Öncelikle, kıdemli ve engeli vatandaşların ekonomik ve sosyal koşulların yanı sıra onlara sağlanan hizmetlerin iyileştirilmesi, her türlü ayrımcılık, sosyal dışlama, fiziksel ya da ruhsal güç kullanımının engellenmesi için çalışıyoruz. Kuşaklar arası ilişkileri geliştirmeye, yaşlılarla ilgili daha iyi bir kamuoyu oluşmasına, onların etkinliklerinin, imkânlarının, yeteneklerinin ve becerilerinin tüm toplum yararına kullanılmasına, farklı topluluklar arasında ilişkilerin geliştirilmesine –ki bu sonuncusu bu konferansın ana temasını oluşturuyor– çalışıyoruz.

Kültürler arasında köprüler kurmak kolay bir hedef değil. Bu nedenle de bu konuda çalışmaya başlamak oldukça güç. Kültür bağımsız bir kavram değildir, halen taşıyıcısı olan farklı ülke, ulus ve dinden insanların yaratmış olduğu bir olgudur. İnsanlık tarihinde binlerce yıl boyunca,

kültürler arasındaki ilişkiler uluslar, kıtalar ve ırklar arasındaki ilişkilerin durumuna bağlı olarak biçimlenmiştir. Ne yazık ki, bu ilişkiler her zaman uyumlu ve sıcak olmamıştır.

Siyasetilere, liderlere ve insanların çoğuna savaş ve terörizmin kesinlikle kültürler, uluslar ve kıtalar arasında köprüler kurmadığını, varolan köprüleri yıktığını anlatmalı ve onları ikna etmeliyiz. En doğru yol, bütün adaletsizlik ve smrleri ve bunların geçmişten gelen etkilerini mümkün olduğunca ortadan kaldırmaktır.

Kanaatimce, farklı kültürler arasında köprüler kurmanın en iyi yolu, bütün dünyada eğitime destek olmak ve hızla hareket ederek temel eğitim görmeyen insan kalmamasını sağlamaktır. Bunun maliyeti yüksektir, yoğun çaba ve çok sayıda gönüllü gerektirecektir. Ancak, yapılacak en iyi yatırımdır, barış ve anlayış sağlayacak, hatta nüfus patlamasının kontrolüne yardımcı olacaktır. Ayrıca, muhtelemelen gelecekte avantaj ve yarar sağlayacaktır.

Kültürler arasında köprüler kurulmasında gazete, radyo, televizyon ve film endstrisi gibi medya sektörlerine de önemli görev düşüyor. Bütün sanat ve bilim dallarında her kültürün en iyilerini gösteren haber ve programlara ihtiyacımız var. Sanatçılar, sanat toplulukları ve şirketleri arasında daha fazla değişime, başka kültürleri tanıtan daha çok filme ihtiyacımız var. Televizyon programlarının yarıdan fazlası bizlere suçlular, katiller ve felaketler gösteriyor. Dünyanın değişik ülkelerindeki sanatçıların, biliminsanlarının vb. alışmalarının olumlu sonuçlarıyla ilgili hemen hemen hiçbir şey izleyemiyoruz.

Bu konferansın kültürler arasında köprüler kurulmasında daha yoğun bir mücadele başlatacağına eminim.

Mohammed BENMEJDOUB / Fas

- Paris Akademisinde matematik tahsilini müteakip Sorbonne Üniversitesinde ihtisas yaptı,
- 1958'de "Ecole des Travaux Publics" dan mühendislik diploması aldı.
- 1958-1976 yılları arasında Bayındırlık ve İşçileri Bakanlıkları ile Kazablanka Belediyesinde Baş Mühendis olarak çalıştı,
- 1977-2002 yılları arasında SEGMA ve CROM Şirketleri direktörlüklerini yaptı,
- Fas tenis ve bisiklet federasyonlarında muhtelif görevler yaptı. Fas Federasyonlarını uluslararası federasyonlarda temsil etti. Bu hizmetlerinden dolayı muhtelif ödüller aldı,
- 1958 yılından beri Rotary Klüp üyesi olup 1986-1988 yılları arasında Uluslararası Rotary Yönetim Kurulu üyeliği yapmıştır.

Kongrenin katılımcılarına,

Derneğimizin Başkanı Mete Bora tarafından davet edilmek ve prestijli Uluslararası Dünyanın Saygın Kıdemli Vatandaşları Kongresi'ne katılmak büyük bir onur. Öncelikle, "Saygın Kıdemli Vatandaş" olarak ülkem Fas'ı temsil etmek üzere seçilmiş olmaktan dolayı müteşekkirim. Bundan dolayı ülkem adına da Sayın Başkan'a en içten teşekkürlerimi sunmak isterim.

Türkiye ve Fas elbette dostane ilişkilere sahip ve iki ülke arasında geçmişe dayanan bir işbirliği var. Bu nedenle de, Akdeniz'le ilgili konularda ön saflarda yer alıyorlar.

Kişisel olarak benim Türkiye'de pek çok dostum var. Onlarla birlikte, Uluslararası Rotary kuruluşu aracılığıyla, halklarımız için pek çok yüce görev üstlendik ve gerçekleştirdik. Kazablanka ve İstanbul'daki kulüplerimizin eşleşmesi de bunun bir parçası. Bu eşleşme, harika ülkeniz Türkiye'ye olan yakınlığımı daha da arttırdı. Kalbimde özel bir yeri olan ülkenizi bir çok kez ziyaret ettim ve her seferinde sıcak ve dostça karşılandım.

Bu vesileyle Kongre'de olan ve özellikle de beni aday gösteren dostlarımı selamlamak isterim. Ayrıca, hükümet yetkililerine, katılan uluslararası örgütlerin temsilcilerine ve bütün saygıdeğer katılımcılara teşekkürlerimi ve saygılarımı sunuyorum.

"Kültürler Arasında Köprüler Kurmak" temalı bu Kongre'nin bir parçası olmaktan dolayı çok mutluyum. Bu tema, dünyadaki farklı kültürlerden gelen, karşılıklı anlayış ve evrensel barışın geliştirilmesi arzusu taşıyan ve bu yola baş koyan insanlar arasında dostluk ve diyalog köprüleri kurma idaelerine duyduğum ilgiyle de örtüşüyor.

Dünyanın, sizin gibi güvenilir ve farklı kültürler arasında samimi ve yapıcı bir diyalog kurulmasını savunan örgütlere her zamankinden çok ihtiyacı var.

Bu hiç kuşkusuz günlük yaşamamızın son derece hassas bir alanı. Geçtiğimiz yıllarda tanık olduğumuz gibi, yanlış anlamalar ve karışıklıklar, istikrar ve insanlığın kaderi açısından çok tehlikeli olan çarpışma ve çatışmalara neden oldu. Kùltürler ve dinler arasında gerçek bir diyalog, uluslar arasında hoşgörü, karşılıklı saygı ve güven havasının gelişmesine ve kurulmasına yardımcı olabilir. Bunun da ötesinde, daha iyi bir dünya kurmak için arzuladığımız bu uluslararası anlayış ve barış tesis edip güvenceye alabilir. TÜRYAK'ın etkin biçimde savunduğu –ve bu nedenle de tüm dünyanın takdirini hak ettiği– kùltürler arasında köprüler kurulması hedefini tamamen destekliyorum.

Bu uğurda yaptıklarınız için hepinize teşekkür ederim.

Bildiğiniz gibi, Fas, kùltürler, dinler ve uygarlık arasında diyalogu destekleyen girişimler aracılığıyla, bu yolda çalışmalara şimdiden başladı.

İspanya ile birlikte Akdeniz Üç Kùltür ve Üç Din Vakfı'nın kurucularından olan Fas, aynı zamanda, başkanlığını eski Unesco Genel Direktörü Frederico Mayor ile Devlet Bakanı Mehmet Aydın'ın yürüttüğü Birleşmiş Milletler Uygarlıklar İttifakı Akil Adamlar Komitesi'nin de üyesi. Bu nedenle Fas, derneğinizin ülkelerinizi destekliyor ve onlara katılıyor.

Yeniden bir arada çalışma fırsatı bulmayı umuyor, konukseverliğiniz ve nezaketiniz için içten teşekkür ediyorum.

Yüce görevlerimizi gerçekleştirmekte Tanrı yardımcımız olsun.

- Filistin'in maruf ve önde gelen bir ailesine mensuptur,
- Tahsilini tamamlamasını müteakip Ürdün Eğitim Bakanlığında 38 yıl görev yapmıştır,
- Kral Hüseyin adına Haşimi Veliht Prens Hasan tarafından taltif edilmiştir,
- Filistin geleneklerinin muhafazası için gösterdiği gayretler için muhtelif kurumlar tarafından takdir belgeleri ile ödüllendirilmiştir,
- İnash Al-Usra Cemiyetinin 1967 yılından beri gönüllü üyesidir,
- Dar Al Tifel Al Arabi mütevelli heyeti başkanlığına defalarca seçilmiş "Museum Heritage" komitesinin ise başkanlığını yapmıştır,
- Dünyanın muhtelif memleketlerini çok mühim kongre ve konferanslar için ziyaret etmiş ve çalışma gruplarına katılmıştır. İki kitap yazmıştır.

KÜLTÜRLER ARASINDA KÖPRÜLER KURMAK

*K*ültür, anlaşılmasının yaşamsal önemi olan bir konudur. Herhangi bir ülkenin kültürü, o ülke halkının yaşam tarzını biçimlendirir. İnsanların kim olduklarını, ne yaptıklarını ve ne düşündüklerini belirler. Kültür, kuşaklar boyu aktararak öğrenilen, gurur ve saygı duyulan, düşünce, değer, âdet, gelenek ve değerleri kapsar. Öte yandan kültür, etrafta olan değerlere sürekli ayak uydurarak gelişir.

Bazı kültürler yıkıcı olabilir ve bugünlerde dünyamızı tehdit eden terörizm kültürü gibi yıkıcı değerleri savunabilir. Bu kültürlerin yıkılması için, kendi kültürümüzle önemli kültürler arasında köprüler kurmalıyız. Bu kültürlerle ait insanların değerlerini anlamalı, takdir etmesek de, saygı duymalıyız.

Köprüler inşa etmekte yararlanabileceğimiz pek çok araç var. Eğitim yaşamsal bir köprüdür. Çocukların kendilerinkinden farklı olan kültürleri öğrenmeleri gerekir. Bu sayede dünyaya daha geniş bir perspektiften bakabilir, kültürler arasındaki farklılıklara değer verip, ayrımcılığa yol açan nedenleri ortadan kaldıracaklardır. Bu yolda ilerlemek ve gelişmek için bilgi sahibi olmak gerekir. Bunu başarmanın yolu ise uluslararası üniversitelere kaydolmak, dünya çapındaki kütüphaneleri kullanmak, araştırma yapıp yayınlamak, ve farklı halkların inançlarını, uygulamakta oldukları âdetlerini, din, tarih ve dillerini incelemek ve öğrenmekte bize yardımcı olacak uluslararası konferanslar ve atölye çalışmaları düzenlemektir. Bu da gelecek kuşakların iletişim kurarak uluslararası anlayış ve kardeşliği geliştirmelerini kolaylaştırır. Şu anda ihtiyacımız olan şey tam da budur.

Ortak değer ve ahlak kuralları farklı kültürleri birbirine bağlayabilir. Burada sözünü ettiğimiz ortak değerler, insanlığı ve dünyayı kurtarmak için yapılan uluslararası çağrılara önem ve yanıt verilmesinin yanı sıra, dünyadaki zengin inanç ve âdetlere saygı gösterilmesidir.

Farklı kültürler arasında diyalog, eğer iyi değerlendirilirse, sağlam bir köprü oluşturur. Birbirleriyle diyalog içerisindeki kültürler, gerek karşı tarafın gerekse kendilerinin güçlü ve zayıf oldukları tarafları anlamalıdır. Etkin diyalogun temel ilkesi, kendimize nasıl davranılmasını istiyorsak, karşı tarafa da o şekilde davranmaktır.

Uluslararası ziyaretler ve yolculuklar gibi kültürel etkileşimler ve etkinlikler, insanların farklı kültürlerin yemekleri, muhabbetleri, dinleri, bakış açıları ve yaşam deneyimlerine aşinalık kazanmasına yardımcı olur. Ayrıca, uluslararası kamplar, festivaller ve Olimpiyat Oyunları gibi spor etkinlikleri, davetli olarak gidilen kültürleri öğrenmeye ve bu kültürlere mensup insanlar hakkında, haberlerde sunulanların ötesinde, bilgi sahibi olmaya aracılık eder. Katılımcıların, birbirlerinin benzerlik ve farklılıklarını değerlendirerek, kültürel paylaşımında bulunmalarına yardımcı olur.

Sanat ise, ırk, din, renk, kültür ve ulusal kimlik ayrımı gözetmeden, insanları biraraya getirme konusunda eşsiz bir güce sahiptir. Örneğin müzik evrensel bir dildir. Her kültür kendi müzik tarzını üretir, buna karşın bu tarzlar dünyanın her yerinde anlaşılır. Ortak müzikal törenler, sanat etkinlikleri ve kültürlerarası gezici müze sergileri, farklı siyasal, etnik ve dinsel kültürler arasında köprüler kurulmasına aracılık eder.

Yemek, farklı halkların kültürel kimliklerini ifade etmelerine aracılık eder, paylaşımı artırır ve gıda ticareti aracılığıyla farklı kültürlerin ekonomilerinin gelişmesini sağlar.

Medya ve internet gibi teknolojiler, mesafeleri yakınlaştırmak, farklı kültürler arasındaki iletişimi geliştirmek ve ilerlemelerine yardımcı olmak konusunda önemli bir role sahiptir.

Öte yandan, kim Anneler Günü, Sevgililer Günü ve İşçi Bayramı gibi dünya çapında bilinen özel günleri bilmez ve kutlamaz ki? Bu tür özel günler, bütün insanların saygı duyduğu ve benimsediği insani duygulardan kaynaklanan bir evrensel dil oluşturur. Farklı kültürlerden sevgililer arasındaki evlilik ve sosyal ilişkiler de, aile sınırlarının ötesine gitmeyip kişisel düzeyde kalsa da, kültürler arasında köprüler kurulmasına yardımcı olur.

Yukarıda saydığımız tüm bu araçlar, dünyadaki bütün ülkelerin biraraya gelmesine yardımcı olabilir. Bu nedenle, başkalarıyla olan sorunlarımızı çözmemizde, ve yerine arkadaşlık, sevgi ve barışı yaymakta hepimizin yararlanması gereken büyük fırsatlardır.

Kuran'da Allah der ki, "İyilikle kötülük bir olmaz, Sen (kötülüğü) en güzel bir şekilde önle. O zaman seninle arasında düşmanlık bulunan kimse, sanki candan bir dost olur". Ve yine buyurur ki, "Ey insanlar! Doğrusu biz sizi bir erkekle bir dişiden yarattık. Ve birbirinizle tanışmanız için sizi kavimlere ve kabilelere ayırdık".

- 1935'de Iisalmi, Finlandiya'da doğdu,
- 1963 yılında Mimarlık tahsilini tamamladı,
- 1963-1990 yılları arasında birçok yörede imar ve planlama konularında çalıştı,
- 1990 yılında Tampere Üniversitesinde İdari Bilimler dalında doktorasını yaptı,
- 1992-2000 yılları arasında Helsinki Üniversitesinde Kırsal Araştırmalar Enstitüsünde ve Lapland Üniversitesinde asistan profesör olarak Bölgesel ve Çevresel Planlama konularında çalıştı,
- Birçok derneğin ve kurucusu olduğu "Senior Party" nin başkanlığını yürütmekte, Finlandiya'nın önde gelen gazetelerine yazılar yazmaktadır.

KÜLTÜRLER ARASINDA KÖPRÜLERE GEREKSİNİM VAR

*B*u kongrenin teması olan "Kültürler Arasında Köprüler Kurmak", uluslararası önemde ama aynı zamanda da son derece zorlu bir konu. Artan göç ve mülteciler, bilim, teknoloji, ekonomi ve seyahat alanlarında gelişen ilişkiler yaşadığımız döneme özgü olgular. İnsanlığın sürdürülebilmesi için neredeyse tüm insanların birlikte çok çaba harcaması gerektiği bir durumla ilk kez karşılaşılıyor. Bu nedenle, istesek de istemesek de, farklı kültürler bir araya geliyor ve birbirleriyle çarpışıyor. Giderek artan bu karmaşada köprü inşa edecek olanlar, farklı uygarlıklar arasında eğitim, görüş alışverişi ve insani temasları geliştirecek olan etkileşim sistemleri kurma göreviyle karşı karşıya.

Farklı kültürler arasında kurulacak köprülerin temel ilkesi, evrensel insan haklarının teminat altına alınmasıdır. Bu aynı zamanda, eşitlik, insanlara aynı derecede değer verilmesi ve ayrımcılığın önlenmesi anlamına geliyor. Takdir, statü ve nüfuz gibi manevi avantajlar ile fiziki güvenlik, yeterli beslenme ve iyi yaşam koşulları gibi maddi avantajlar, insan hakları açısından en önemli şeylerdir. Pek çok kişi, insan hakları düşüncesinin yalnızca Batı kültürüne ait olduğunu düşünüyor. Ancak, günümüzün küreselleşen dünyasında bütün kültürler, uluslararası konularla ilgili tavır almak durumunda. Bunun sonucu olarak, insan hakları bugün her zamankinden daha fazla tüm dünyayı ilgilendiren bir sorun haline gelmiştir. Ayrıca, uluslararası insan hakları anlaşmaları da mevcut. Bu da gösteriyor ki, insan hakları bugün farklı insanlar tarafından geniş kabul görüyor.

Kültürel yaşamın farklı düzeyleri arasındaki en büyük zorluk, belki de farklı dinlerin buluşmasıyla ilgili, zira din bütün insanların ve halkaların en temel değerini oluşturuyor. Bu nedenle, küreselleşen dünyada farklı dinlerin özellikleri ve aralarındaki ilişkilerin felsefi düzeyde bir tartışma

yaratması son derece anlaşılır bir durum. Bu tartışmanın en zorlu hedeflerinden biri, tarihi, kültürel ve geleneksel görüşleriyle farklı dinler tarafından kabul görececek bir açıklama bulunmasıdır. Bu çerçevede, dünyanın bütün büyük dinlerinde –şu ya da bu şekilde– aynı temel etik prensibin bulunduğu görülecektir. Bu prensip, “kendine nasıl davranılmasını istiyorsan, komşuna da o şekilde davran” önerisinde bulunur. Bu ortak düzenlemenin de gösterdiği gibi, tüm büyük dinlerde, farklı biçimlerde ifade edilmiş olsalar da, son derece yüce ve adil ilkeler bulunmaktadır. Bu bilginin ışığında, söz konusu ortak ahlaki düşüncenin hayata geçirilmesinin, farklı dinlerin temsilcilerinin birbirlerini kabul etmelerini ve uyum içinde yaşamalarını sağlayıp sağlamayacağını sorabilirsiniz.

Ancak, kültürel çatışmaların yalnızca uluslar arasında yaşanmadığını görüyoruz. Dil, din, ırk, hatta yaş gibi etkenlerin neden olduğu kimlik bunalımı, ulusal uygarlıkların içerisinde ciddi sorunlara neden olabiliyor. Bu çatışmanın kurbanları arasında toplumun en savunmasız üyeleri yer alıyor. Benim ülkemde, bu grupta, başkalarıyla birlikte, ileri yaştaki insanlar da yer alıyor. Yaşlılar ekonomik, sosyal, hatta duygusal ayrımcılığa maruz kalıyor. Bu sorunun temelinde, kişisel çıkar ve sorumluluktan kaçınmaya dayalı yaşam görüşü yer alıyor. Bu bağlamda, yaşlı insanlar kimileri tarafından üretken olmayan, gereksinim duyulmayan, hatta bunak vatandaşlar olarak değerlendiriliyorlar. Bu onur kırıcı durumdan, getirdiği yasal düzenlemelerle Meclis de sorumlu. Kıdemli vatandaşların sorunlarından bazıları şunlar: emekli maaşlarındaki artışın gecikmesi, emekli maaşlarının emek ücretlerine oranla daha fazla vergilendirilmesi, bakım ve tıbbi hizmetlerdeki ciddi eksikler... Bunun yanı sıra kıdemli vatandaşlar, işçi ve çalışanlara sağlanan soysal güvence sisteminin dışında tutuldu. Ayrıca, yaşlıların grev yoluyla çıkarlarını savunma imkânı da bulunmuyor. Bütün bunlara karşın, 2006’da kurulan Finlandiya Kıdemli Vatandaşlar Partisi, ileri yaştaki insanların savunuculuğunu üstlenmiş durumda. İdeolojik açıdan tarafsız olan bu parti, yasal haklar, daha iyi bir yaşam, sosyal ve ekonomik menfaatlerin korunması adına bütün kıdemli vatandaşları bir araya getirmeyi hedefliyor.

Devam eden kargaşa ortamı ve kültür çatışması sonucunda, uzun vadede dünyada içine kapanan uygarlıkların gerileyeceği öngörüsünde bulunabiliriz. Bu hiç bir şekilde insanlık tarihinin sonu anlamına gelmiyor. Şimdiden daha iyi yarınlara dair işaretler gözleniyor. Bunun için, dünyadaki bütün insanların karşılıklı irtibat ve ortak sorumluluğuna dayalı bir kültürel modele gereksinim var. Böyle bir kültürel model ise, farklı ülkelerdeki değerler, davranışlar ve hatta fiziksel yaşam koşullarının açıkça konuşulmasını gerektiriyor. Kültürler arasında inşa edilecek köprünün malzemelerini ancak bu yolla temin edebiliriz. Bu uğurda, yaşlı insanların akıl, bilgi ve engin deneyimlerinden yararlanmak önemli bir adım teşkil edebilir. Bu sayede Kıdemli Vatandaşlar Kongresi, uluslarüstü uyumlu bir kültürün doğumunda ilk adımı oluşturabilir.

- 1939 da Tiflis, Gürcistan'da doğdu.
- 1961 iki romanı "Tsiskari" mecmuasında neşredildi,
- 1963 Üniversite tahsilini tamamladı,
- Birçok arkeolojik kazılara ve çalışmalara katıldı,
- 1975 "Mnatobi" edebiyet mecmuasında bölüm menajeri olarak görev yaptı,
- 1985 "Gürcü Film" stüdyolarında baş editör olarak görev yaptı,
- 80 kitap yazdı ve birçok filmin yapımında çalıştı,
- "Ivane Javakhishvili" "Order of Honour" ve birçok madalya ve üstün hizmet belgeleri ile ödüllendirildi,
- Şu anda otobiyografik romanının ikinci cildi üzerinde çalışmaktadır.

GÜRCİSTAN'DAKİ SANATSAL ETKİNLİKLER

Gürcistan, son yirmi yılda zorlu savaşlar yaşamış, son derece kötü durumda olan bir ekonomiyle ve yetersiz maddi koşullarla mücadele etmek durumunda kalmıştır. Bugün ülkemizin bir bölümü işgal altındadır. Bu zorluklara karşın, Gürcistan, Patrikhanenin ve başarılı işadamlarının da desteğiyle, çok çeşitli sanat etkinlikleri düzenlenmektedir. Yalnızca 2008 yılında, Z. Paliashvili Devlet Opera ve Bale Tiyatrosu, 44 opera ve 44 bale performansı, 13 konser, 55 bağımsız organizasyon, 5 sergi, birer sunum ve seminer gerçekleştirmiştir. Bunun yanı sıra, yabancılar ve öğrenciler için 7 gezi düzenlenmiş, ABD, İsrail ve ülkenin çeşitli kentlerine 4 turne gerçekleştirilmiştir. Dünya çapında tanınan opera sanatçımız Paata Burchuladze'nin desteğiyle, yurtdışından çok sayıda ünlü sanatçı Gürcistan'a konuk olmuştur. Yine sayın Burchuladze'nin konserlerinden elde ettiği geliri, kendi kurduğu IAVNANA Vakfı'na bağışlaması sayesinde, 40'tan fazla evsiz aile ve yetiştirme yurdunda kalan çocuk, memleketlerine geri gönderilmiş ve burada yaşamlarını verimli bir şekilde sürdürebilmeleri için kendilerine olanak sağlanmıştır. Benzer biçimde, dünya çapında tanınan balerinimiz Nino Ananiashvili'nin girişimleriyle çeşitli yardım etkinlikleri düzenlenmiştir. *Atilla* (Verdi) operasının prömiyeri gerçekleştirilmiş, Mozart ve I. Kilian'ın eserleriyle bale gösterileri sergilenmiştir. *Requiem* (Verdi) operasının sahnelenişi, aralarında Paata Burchuladze'nin de bulunduğu pek çok ünlü opera sanatçısının katılımıyla gerçekleştirilmiştir. Bu gösterileri 10.000'den fazla seyirci izlemiştir. *Nabucco* (Verdi) operası da ünlü sanatçılarımız tarafından sahneye konmuştur. Bu sanatçılardan dördü halen La Scala'da (Milan) başarıyla sahne almaktadırlar.

Tiflis Shota Rustaveli Dramatik Tiyatrosu, üçü yerlerinden edilen ve yoksul ailelere yardım amacıyla olmak üzere, 177 performans sergilemiştir.

Tiyatro, 11 prömiyer ve 6 yurtdışı turnesi (Türkiye, Azerbeycan, Romanya, Ermenistan ve Gürcistan'daki çeşitli kentlere) gerçekleştirmiştir. Topluluk, Erivan, Rustavi ve Batum tiyatrolarında oyunlar sunmuştur. Çeşitli özel günler vesilesiyle, konser, sergi ve yarışma gibi 38 etkinlik düzenlenmiştir.

Tiflis Kote Marjanishvili Devlet Dramatik Tiyatrosu ise, yedisi prömiyer olmak üzere 253 performans gerçekleştirmiştir. IAVNANA Vakfı ile birlikte, yerlerinden edilen çocuklar ve zor durumdaki aileler yararına etkinlikler düzenlenmiştir. Topluluk, ABD ve ülke içinde çeşitli turneler gerçekleştirmiştir.

Tiflis'teki M. Tumanishvili Sinema Sanatçıları Tiyatrosu, Tiflis Kukla Tiyatrosu (Almanya da dahil olmak üzere 6 turne gerçekleştirmişlerdir), N. Dumbadze Gençlik Tiyatrosu, V. Abashidze Müzikal Komedi ve Drama Tiyatrosu'nun yanı sıra, Meskheti (Akhaltsikhe), Batum, Kutaisi ve Gori gibi kentlerdeki çeşitli tiyatrolar da son derece başarılı etkinlikler düzenlemişlerdir.

Sukhishvili ve N. Ramishvili Devlet Ulusal Balesi, Tiflis'te 12, Batum'da 3, Poti ve Moskova'da birer konser vermiştir. Bunun yanı sıra, Meksika ve Orta Amerika'da 16, Ukrayna'da 18, Litvanya, Latviya ve Çek Cumhuriyeti'nde 35 konser gerçekleştirilmiştir. Z. Paliashvili Tiyatrosu'nda 4 yardım konseri düzenlenmiştir.

Gürcü Halk Şarkı ve Dansları Akademik Grubu "Rustavi", oldukça başarılı bir şekilde Tiflis'te 5, Madrid, Kiev ve Moskova'da da birer konser gerçekleştirmiştir.

Gürcü Halk Şarkı ve Dansları Grubu "Erisioni" ise, Almanya'da 10, Gürcistan'da 5, Kiev ve Moskova'da birer konser vermiştir.

Gürcü Devlet Folklor Merkezi, okullu olmayan ressamın eserlerinden kataloglar hazırlamış, halk şiiri, ilahiler ve halk şarkıları CD'leri yayınlamıştır. Gürcistan'ın çeşitli yörelerine derleme amacıyla folklorik geziler düzenlenmiştir.

Gürcü Ulusal Müzik Merkezi, Tiflis'te ve ülkenin diğer kentlerinde 27 konser vermiştir. Ayrıca dört sergi düzenlenmiş, Gürcü Katolikos Patrikliği adına ve yardım amacıyla çeşitli konserler gerçekleştirilmiştir.

Aynı süre zarfında 7 adet uzun metraj, belgesel ve kısa film gösterime sunulmuştur. Gürcü filmleri Avrupa'daki sinemalarda ve uluslararası festivallerde (Berlin) gösterilmiş, Uluslararası Cannes Film Festivali çerçevesinde bir Gürcü Filmleri Kataloğu basılmıştır. Berlin'de ise bir Gürcü Filmleri Haftası düzenlenmiştir. Gürcü sinemacılar üzerine kitaplar yayınlanmış, çeşitli öğrenci ve gençlik filmleri festivalleri düzenlenmiş, bu etkinliklere ünlü yabancı sinemacılar da katılmıştır. Ayrıca, 2008 yılına ait Gürcü filmleri kataloğu ve masa takvimi basılmıştır.

Gürcü Katholikos Patrikliği Vakfı'nın çalışmaları ise oldukça fazladır. Vakfın desteğiyle çeşitli sanatsal ve bilimsel kitaplar yayınlanmış, bilimsel çalışmalara destek olunmuş, yoksul ailelere yardım yapılmış, jeolojik araştırmalara katkıda bulunulmuştur. (Dış yardıma gerek duyulmadan) Gürcistan'daki pek çok kilise restore edilmiş ve yeniden inşa edilmiştir. Ayrıca, bilimsel toplantılar, sergiler ve konserler düzenlenmiştir.

Gürcistan farklı kültürlerinin desteklenmesi ve geliştirilmesine de büyük önem vermektedir. Bu çerçevede, Azeri, Rus ve Ermeni topluluklar Tiflis tiyatrolarında performanslar düzenlemiş, yardım etkinliklerine katılmışlardır.

Yine bu kapsamda, Gürcü Musevi Tarihi Müzesi, Gürcistan Kültürel İlişkiler Merkezi "Kafkas Evi" ve Azerbeycan Kültür Müzesi faaliyet göstermektedir.

Gürcistan'da profesyonel tiyatro sanatının programlı bir şekilde geliştirilmesi amacıyla Oda Tiyatroları ve Bölge Tiyatroları kurulmuştur. Bu kuruluşlar çeşitli oyunlar sahneye koymakta ve anma günleri düzenlemektedirler.

Sokhumi ve Tskhinvali tiyatroları, Tiflis'te ve Gürcistan'ın çeşitli bölgelerinde turneler gerçekleştirmişlerdir.

Tiflis Devlet Konservatuvarı başarılı çalışmalarına devam etmektedir. Buradan mezun olan müzisyenler ve şarkıcılar, uluslararası yarışmalarda önemli ödüller kazanmışlardır.

Edebiyat Gazetesi, bir süre önce, yeniden yayınlanmaya başlamıştır.

Tiflis Uluslararası Kitap Fuarı her yıl düzenlenmektedir. Gürcü yayınevleri her yıl Frankfurt Uluslararası Kitap Fuarı'na katılmaktadır. Çeşitli kuruluşlar destek amacıyla edebiyat yarışmaları düzenlemektedir. Genç sanatçılara yurtdışında eğitim olanağı tanınmaktadır. Genç kuşak için önemli bir motivasyon olan gençlik müzik festivalleri düzenlenmektedir. Ünlü Gürcü besteciler ve müzisyenler konserler vermektedir. Ünlü yerli ve yabancı sanatçıların katılımıyla uluslararası büyük sergiler düzenlenmektedir. Gürcü sanatı çeşitli uluslararası forumlarda temsil edilmektedir (Venedik Bienali, Prag Kuadrenali vb.)

İçinde bulunduğumuz 2009 yılında ise, Pablo Picasso'nun yapıtlarına ayrılmış bir sergi Gürcistan'ın üç kentini (Tiflis, Signagi, Batum) gezmiştir.

Her zaman olduğu gibi bugün de, Tiyatro ve Sinema Üniversitesi, Kutaisi Müzik Koleji, Devlet Sanat Akademisi, Müzik Okulu ve Devlet Bale Sanatı Okulu profesyonel düzeyde sanatçılar yetiştirmeye devam etmektedir.

- Zagreb Üniversitesi Felsefe Fakültesinden mezun oldu,
- IREX bursu ile Columbia, NewYork, UCLA, MIT ve Cambridge Üniversitelerini ziyaret etti,
- 1998'de Pennsylvania Üniversitesinde doktorasını tamamladı,
- Zagreb Üniversitesi Mimarlık Fakültesinde ders verdi,
- 1987-1992 yılları arasında Hırvatistan Kültür Enstitüsü Direktörlüğünü yaptı,
- BIT-International (Zagreb) Journal of Communications (Philadelphia) gibi neşriyatın editörlüklerini yaptığı gibi "Özelden Genele", "Tasarım Teorisi ve Çevre Problemleri", "Farkındalık ve Bağımlılık" "Mananın Dağılımı" isimli kitapları yazdı,
- Zagreb Ekonomi Enstitüsünde kıdemli araştırmacı olarak görev yapmaktadır.

BİZATİHİ KÜLTÜREL EVRİM YOKTUR

*S*üreç her zaman insanın yapısal tercihlerini yansıtacak şekilde gelişir. Bizler yalnızca kültürel evrimin devamına olanak tanıyacak alternatif çerçeveler arasından tercih yapabiliriz. Kültürel evrim sürecinin yararlı biçimde işleminin hangi kısıtlayıcı koşullara bağlı olduğunu saptayabilirsek yapıcı bir görev olarak bu koşulların sürdürülmesini güvence altına alabiliriz (Vanberg, 1994).

Ervin Laszlo, üçüncü binyıla doğru ilerlerken, sosyo-kültürel evrimin baskın modalitesinin değişmesi gerektiğini söylüyor (2001). Bu, eriştiği sosyal ve kültürel kalkınma düzeyleriyle sosyo-kültürel evrimin sona ermesi gerektiği anlamına gelmiyor, yalnızca yerini başka bir evrim tarzının alması talebini içeriyor.

Laszlo, sosyal toplulukların yapısının derinine inildikçe, insan iletişimi ve bilincinin gelişiminin daha üst bir düzeyine ulaşabileceğine inanıyor. İnsan iletişimi, iletişim kuranlar iletişimikleri bağlantı kanallarını kavradıkça tam potansiyeline ulaşacaktır.

Bu kanalların farkında olmak, insanlığın süregiden evriminde önemli bir faktördür. Bu, daha geniş bir kültürün ve en nihayetinde, türlere ve gezegene odaklı daha geniş bir boyutun kapılarını açar. Yoğun bir evrim sürecini sevk eden teknolojiler, neredeyse anında oluşan çok yönlü bağlantılar yaratır ve bunların sürekliliğini sağlar. Yoğun gelişme sürecine sahip topluluklar, fetih ve tüketime değil, toplumsal ilişkilerin daha sağlam bir şekilde yapılanmasına ağırlık verir. İnsan türü için yeni bir dönem başlamak üzere, ama gecikme tehditi hâlâ geçerliliğini koruyor, diye uyarıyor bizi Laszlo.

Çağdaş demokrasinin geliştirilmesi için gerekli olan ana öğeler, katılım ve iktidardır. Fakat seçimlerdeki düşük katılım oranı meselesine kuramsal düzeyde layıkıyla eğilen bir çağdaş analist henüz mevcut değil. Nick Hewlet'a göre bu, mevcut duruma kanaat etmekten ziyade, Pierre Bourdieu'nün siyasi 'mülksüzleştirme' (dispossession) olarak tanımladığı duyguyu yansıtıyor (2000).

Doğrudan demokrasiyi savunan analistler bu meseleye daha direkt yaklaşır, daha çok yerel münazara, katılımı teşvik etmek için daha çok eğitim, seçmenler arasındaki 'ayrımların' daha çok kabul görmesi ve uluslararası düzeyde demokratik yapılanmalar gibi önlemlerin alınması adına tartışıyorlar. Fakat bu analistlerin bir çoğu aynı zamanda çağdaş demokrasinin, çıkarları gereği 'zayıf demokrasi' olarak kalmasını isteyen kişilerin yetkilerinin ardında yatan ana meseleleri tartışmaktan sakınır gibiler.

Mevcut yapılar nasıl değiştirilir ki dev şirketlerin, profesyonel siyasetçilerin, medya ve ataerkinin, demokratik değişime tam da muazzam güçlerini kullanarak direnen kuvvetlerin iktidarı azalsın? –Hewlet haklı olarak bunu sorguluyor.

Modern hayatta, kültürün yaşam kalitesini ve uluslararası düzeni doğrudan etkilediği en hayati alan iktisattır. Böyle öne sürer Francis Fukuyama (1995). Ardından da iktisatı hayatın kendi kurallarına sahip bir veçhesi olarak görmek gibi bir yanılığın da mevcut olduğunu ekler hemen. Tüm başarılı iktisadi toplumlarda, iktisadi topluluklar güven duygusuyla birleşmişlerdir.

Ortaklık kurabilme becerisi, toplulukların norm ve değerlerini ne derece paylaştıklarına bağlıdır. Güven de bu tür paylaşılan değerlerden doğar. Sosyal sermaye birikimi, karmaşık ve bir çok yönden gizemli bir kültürel süreçtir. Fukuyama bunu açıklamıyor, ama bu konuda kültürel antropologlara yöneliyor. Onlar da ısrarla, kültürün tüm insan topluluklarında ortak olarak bulunan herhangi bir veçhesi bulunmadığını iddia ediyorlar. Dolayısıyla kültürel etkenler, evrensel kanunlar halinde sistemleştirilemezler. Fukuyama, daha genel bir gerçek adına, kültür ve sosyal yapı arasında fark gözetmiyor: bütün kültürler, insan doğasının ham bencilliğini sınırlamaya çalışırlar! İnsanların, iktisatçıların da söylediği gibi, özde bencil olduklarına ve rasyonel bir şekilde bencil çıkarla-

rının peşinde koştuklarına hiç şüphe yok. Fakat aynı zamanda ahlaki bir tarafları da vardır ve başkalarına karşı kendilerini sorumlu hissederler. Sağlıklı bir kapitalist ekonomi, temelini oluşturan toplum dahilinde, işletmelerin, şirketlerin, ağların, v.b. kendilerini örgütleyebilmeleri için yeterli sosyal sermayenin bulunduğu bir ekonomidir –Fukuyama *Güven: Sosyal Erdemler ve Refahın Yaratılması* adlı kitabının sonunda bunu açıkça söyler.

Fransız sosyal bilimcileri 1980'lerde, Üçüncü Sektör ve mübadele ekonomisi arasındaki farkı açıklığa kavuşturma çabasıyla 'sosyal ekonomi' terimini kullanmaya başladılar. Sosyal ekonomi, kapitalizm ölçütleriyle, yani maaş, gelir v.b. açısından, tartılamaz. Sosyal ekonominin çıktıları, toplumsal sonuçları dolaylı ekonomik kazançla bütünleştirir. Jeremy Rifkin (1995) piyasanın faydacı ahlakına alternatif bir açılım oluşturabilmek için gereken unsurları belirlemeye çalışmıştır. Kâr amacı gütmeyen kuruluşlar geleneklerin korunmasına katkıda bulunurlar ve yeni entellektüel deneyimlerin kapılarını açarlar. Üçüncü Sektör bir çok insan için, demokratik katılım sanatının nasıl uygulanacağını ilk öğrenildiği yerdir. Burada insanlar arkadaş arar, dostluklar kurar, gevşeyip oynar, ve yaşam ve doğanın keyfini tam anlamıyla çıkarırlar. Bir zamanlar Margaret Mead şöyle belirtmişti: "... insan hayatının nasıl yaşanması ve ona nasıl özenle bakılması gerektiğine karşı derin taahhüdümüz cisimleştiğinde, bu vücut bulmuş hal her ne ise, o veya bu şekilde bir gönüllülük durumuna dayanır". Ne var ki sosyal ekonominin ruhu, güçlü bir dünya görüşü haline bürünmeli ki dünyanın açgözlü bir şekilde tüketilmesine yol açan şeylerin yarattığı tahribatı telafi edebilsin.

Çağdaş toplumlar köklü bir dönüşüm sürecinden geçmektedirler. Bu dönüşüm, Avrupa Aydınlanma felsefesi üzerine kurulu modernite anlayışına da kökten meydan okur. Değişimler, büyük çoğunluğun aleyhine ve yalnızca küresel oyuncuların seçkin azınlıklarının lehine olmalarına karşın yine de gerçekleşiyorlar.

Ulrich Beck'in önerdiği 'refleksif modernite' terimi (2000), ulus devlette kilitli ilk moderniteden, daha açık, risk dolu ikinci bir moderniteye geçiş sürecini ifade eder. Bu geçiş, kapitalist modernizasyonun devamında gerçekleşecek ve böylece ulus ve refah devletinin koyduğu engelleri ortadan kaldıracak. İlk modernitenin yönlendirici fikirleri ve esas kurumsal tepkileri artık pek de aşikâr görünmüyor. Bu, tüm şu durumlar için de geçerlidir: küreselleşme bağlamında bölgecilik (*territoriality*) fikri; çalışma toplumu bağlamında tam istihdam; bireyleşme bağlamında cemaat ve hiyerarşi denen sabitleşmiş fikirler; cinsiyet bağlamında, cinsiyetler arasında 'doğal' işbölümü... Ayrıca, ekolojik kriz bağlamında sınırsız büyüme için de geçerlidir.

Aynı zamanda hem küresel hem yerel olan bir dünya sivil toplumuna doğru başarılı bir şekilde yol alma umudu olduğu takdirde, çalışma toplumuyla vedalaşma belki daha az acı ve endişeye yol açacaktır. Bu adım, ufukta ulaşılabilir ve cazip bir hedefin görünmesini gerektirir; yeni olanın gizli cazibelerine doğru yeni bir bakışın hicap duymaksızın çevrilebileceğine dair halen uykuda olan bir ümidi uyandırabilecek bir hedef bu... Böyle belirtir Beck ısrarla. Çalışma toplumunun büyüünden kurtulmak isteyenlerin, tarihsel olarak yeni bir anlam taşıyan siyasi topluma –vatandaşlık hakları fikrini cisimleştiren bir topluma– girmeleri şarttır.

- Birmingham Üniversitesinde Sosyal Bilimler tahsilini takiben Bern, İsviçre’de Kızıl Haç Hastanesinde hemşirelik eğitimi aldı,
- 2004 yılında Akıl Sağlığı ve Öğrenme Engelliler direktörlüğüne getirildi (Cumbria),
- Avrupa Yönetici Hemşireler Derneği (ENDA) kurucularından olup halen Onursal Başkanı ve ESNO nezdinden temsilcisidir. 2008 yılında ESNO Başkan Yardımcılığına seçilmiştir,
- St. Martin’s/Cumbria Üniversitesi, Sağlık ve Sosyal Bilimler Fakültesi eski dekanı olarak, Sağlık Eğitimi, Liderlik ve özellikle hemşirelik konularında davetli misafir konuşmacı olarak etkinliklere davet edilmektedir.
- 1997 de Profesörlük ünvanını aldı.

KÜLTÜRLER ARASINDA KÖPRÜLER KURMAK

*B*ir konferansın temasını çözümlemek, ardından da, özetlerde ya da sunumda paylaşmak istediğiniz ana mesajı seçmek normalde çok zor değildir. “Köprü kurmak” kavramı oldukça anlaşılır ve “kültürler arası” da amacı açık seçik ortaya koyuyor.

Madem öyle, üzerinde durulması doğru olan hususları seçmek konusunda neden tereddüt ediyoruz? Bu sorunun yanıtını bulmak için bu konferansın arka planını değerlendirmeliyiz.

- “TÜRYAK”, kendini dünyadaki kıdemli vatandaşların refahına adanmış bir örgüttür ve toplumların, kıdemli vatandaşlarının bilgi ve deneyimlerinden yararlanmayı hedeflemesi gerektiğini savunur.
- 2010, Avrupa’da yoksulluk ve toplumsal mahrumiyetle mücadele yılı olarak ilan edilmiştir. AB, üye ülkelere, yoksulluk içinde yaşayanlara el uzatmak ve dışlananlara yardım etmek için etkin kucaklayıcı politikalar uygulamaları tavsiyesinde bulunuyor.

Bu nedenle, ileri yaşlardaki insanların gereksinimlerle ve farklı kültürler arasında gerçek ve/veya varmış gibi algılanan uçurumlarla ilgili meseleler üzerinde duracağım. İleri yaştaki vatandaşların gereksinimleri konusu bazı kategoriler altında değerlendirilebilir. Örneğin: geçim, sağlık, sosyal hizmet, eşitlik ve insan hakları, barınma, ulaşım ve genel olarak toplum. Kıdemli vatandaşlar için her şey bütünüyle korkunç ve iç karartıcı durumda değil. Pek çoğu emekliliğin tadını çıkarıyor ve dilerse “normal” emeklilik yaşının üzerinde sağlıklı biçimde çalışmaya devam ediyor. Bu yazı, genellikle unutulmuş ya da ihmal edilmiş bir grup insanı tanıtmayı hedefliyor: Öğrenme Güçlüğü Çeken Yaşlılar. Bu sayede, bu gruba dikkat çekerken, onların ayrımcılığa uğradığı ve potansiyel gereksinimlerinin tanınmadığı ya da karşılanmadığı gerçeğini gözler önüne sermeyi umuyoruz. Konuyla ilgili bazı noktalar şöyle sıralanmıştır (IASSID, 2002)¹:

1) Zihinsel engele sahip ileri yaştaki insanlar, toplu halde yaftalanmaktadır.

Ayrımcılık, “öğrenme güçlüğü” teriminin sıklıkla yanlış anlaşılmasından kaynaklanabilir. Bu terim, özgür irade, bağımsız işlev ve performans yeteneklerinin, yaşamboyunca ortalamanın altında olmasını ifade eder. Bu tür bir engel, yaşlılıkla ve beraberinde getirdiği olumsuz tutumlarla da birleşince, her geçen gün üretkenliğe daha da çok odaklanan bir toplumda dışlanma ve ayrımcılığı arttırabilir.

2) Zihinsel engele sahip ileri yaştaki insanlar, diğer yaşlı insanlarla aynı gereksinimlere sahiptir.

Yalnızca aynı gereksinimlere değil, aynı zamanda da uygun sağlık ve sosyal hizmet imkânlarına erişim konusunda da aynı haklara sahiptirler. Öğrenme güçlüğü olan insanların ortalama yaşam süresinin uzamasının yanı sıra, uzman desteği, müdahale olanağının olmayışı ve anlayış eksikliği bu durumdaki insanların sağlık ve refahlarının kötülemesi riskini de beraberinde getirmektedir. Dünya Sağlık Örgütü (WHO), Yaşlanma ve Zihinsel Engeller konusunda yayınladığı özet raporda (2000)², temel sağlık hizmetlerine erişimde yaşanan güçlüklerin ardındaki çeşitli nedenleri sıralamaktadır. Örneğin, erişimin önündeki engeller, gerek yaşlılık gerekse öğrenme güçlüğüyle ilgili yaygın kültürel tutum ve inançlardan kaynaklanabilmektedir. Bu durum, söz konusu kişilere bakım ve destek sağlama imkânına sahip aile ve diğer ilgililerin sağlık hizmetlerinden yararlanma konsundaki arzusunu da olumsuz yönde etkileyebilir.

Bu kısa yazının amacı, varolan uçurumlara dikkat çekmek. Ancak, hiç kuşkusuz mükemmel uygulamaların da var olduğunu belirtmeliyiz. Öğrenme güçlüğü olan pek çok ileri yaştaki insan, duyarlı bir toplumda etkin, zengin ve katılımcı bir yaşam tarzı pekâlâ sürdürebilir. Ancak demografik değişimler, özel desteğe ihtiyaç duyan insanların sayısının arttığını gösteriyor. Bu da ulusların kültürel değerlerine duyarlı ve gelişmelere en iyi şekilde yanıt verebilecek kapsamlı politikaları gerekli kılıyor. Söz konusu eylem planları her düzeyde eğitime yatırım yapılmasını gerektiriyor. Ayrıca, öğrenme güçlüğü olan ileri yaştaki insanlar için özel hizmetler sunulmalı ki evrensel olarak kabul edilebilir bir yaşam kalitesinden yararlanabilsinler.

Teşekkür:

Öğrenme güçlüğü olan kişilerin gereksinimleri konusunda beni bilinçlendiren Prof. Dr. Dagnan ve Cumbria Ulusal Sağlık Hizmeti Vakfı'ndaki meslektaşlarıma teşekkür ederim.

¹ IASSID (2002) *Ageing and Intellectual Disabilities* (Yaşlanma ve Zihinsel Engeller) (www.iassid.org)

² Dünya Sağlık Örgütü (2000) *Ageing and Intellectual Disabilities-Improving Longevity and Promoting Healthy Ageing: Summative Report* (Yaşlanma ve Zihinsel Engeller: Uzun Ömürlülüğü Artırmak ve Sağlıklı Yaşlanmayı Teşvik Etmek – Özet Rapor). Cenevre.

- 1939 da Solothurn/İsviçre'de doğdu,
- Ağırlıklı olarak bankacılık sektöründe muhtelif banka ve görevlerde bulundu. BCV-Banque Cantonale Vaudoise de başlayan bu süreç Banco de Bilbao ve sonra UBS'deki 1999 da emeklilikle sona eren Kıdemli Başkan Yardımcılığına kadar devam etti,
- Halen BCP-Banque de Commerce et de Placements S.A. Yönetim Kurulu Başkanlığını, Nidera, Renens, Constance Finance S.A. şirketlerinde ise Yönetim Kurulu Üyeliklerini yürütmektedir,
- Pro-Senectute, Podul gibi yaşlılar ve sokak çocukları ile ilgilenen STK ların yönetimlerinde aktif olarak çalışmaktadır.

KÜLTÜRLER ARASINDA KÖPRÜLER KURMAK

*B*atı Avrupa'nın ortasında denize kıyısı olmayan ülkem İsviçre, uzun zamandır bünyesinde pek çok kültürü barındırmıştır. Öncelikle, batıda Fransa'nın, kuzey ve doğuda Almanya ile Avusturya'nın, son olarak da, güneyde İtalya'nın güçlü kültürel etkisi altında kalmıştır. Buna ek olarak, İkinci Dünya Savaşı sonrasında izleyen yıllarda İtalya, İspanya ve hatta Portekiz'den işçiler yeni bir yaşam kurma umuduyla İsviçre'ye gelmişlerdir. Aileleri de onlara katıldıktan kısa bir sonra da, bugün üç kuşak yetiştiren en geniş göçmen grubunu oluşturmuşlardır. 1980'lerde ise, Yunanlılar ve Türkler İsviçre'nin cazibesine kapılmış, 1990'larda ise onları eski Yugoslavya'yı oluşturan ülkelerden işçiler ve aileleri izlemiştir.

Bu milletlerin yıllardır süren derin etkisi sayesinde, bugün İsviçre kültürü, görenek, gelenek, edebiyat, sanat, mimari vb. açısından, çok katmanlı bir yapıya sahip olmuştur. Bu nedenle de biz İsviçreliiler kozmopolit, meraklı, hareketli ve çok-dilli insanlarız, ancak ilgi alanlarımız sözkonusu olduğunda biraz kibirli, hatta dar görüşlü sayılırız.

Günümüzde İsviçre'nin 7,7 milyonluk nüfusunun % 23'ünü, bu ülkeye yerleşmiş olan ve küçük ülkemizin kültürünü renklendiren ve zenginleştiren göçmenler oluşturuyor. Çeşitli kantonlarda uygulanan etkin uyum politikası, göçmenlerin İsviçre vatandaşı olmalarını ve bu sayede, kendilerine özgü niteliklerini korurken, kamusal yaşama etkin bir şekilde katılmalarını teşvik ediyor. Ne yazık ki göç sürecinin olumsuz yönlerinden birisi, bazı göçmen grupları arasında görece yüksek olan suç oranıdır. Bu konuda bugüne dek nihai bir çözüm bulunamamıştır ve ilgili bütün tarafların daha fazla anlayış ve çaba göstermesi gerekmektedir.

Ancak, göç genel olarak İsviçre açısından olumlu bir faktör olarak nitelendirilebilir. Göçmen aileler kültürel çeşitliliğe katkıda bulunmakla kalmıyor, aynı zamanda da, İsviçreli ailelere oranla daha fazla doğum

oranına sahip oldukları için, nüfus artışına da katkıda bulunuyorlar. Bu noktada, İsviçre’de yaşayan bir diğer ilginç “kültürel” değişime dikkat çekmek istiyorum: genç ve yaşlılar arasında kuşak farkının giderek artması.

Yaklaşık yüz yıl öncesine kadar, İsviçre’de dahi aileler çok sayıda (hatta kimi durumda 10’dan fazla) çocuk sahibi oluyorlardı. Bu çocuklar, ortalama ömür uzunluğu (günümüzde, kadınlar için 84, erkekler içinse 79) bugünküne oranla çok daha düşük olan ailenin yaşlı üyelerinin esenliğini “garanti altına almış” oluyordu.

Günümüzün çocukları (ülkemizde doğum oranı aile başına 1,5 çocuk düzeyindedir) daha az sayıda kardeş ya da akran sahibi, buna karşılık daha fazla büyükbabaya, amcaya ve teyzeye sahip. Aileler, kuşaklar arasındaki ilişkilerin kardeşler arasındakinden daha önemli hale geldiği “uzun ömürlü toplumlarda” yetişiyor.

Daha az sayıda çocuk, beklentilerin aksine, ebeveynlerin endişelerinin artmasına neden oluyor. Aynı zamanda da, bu çocuklar uzun yıllar boyunca ebeveynlerinin ve aile büyüklerinin ilgisi altında yaşıyor. “Çocuklarımla ilgili endişelerim, ancak onlar da huzurevine girdiklerinde sona erecek” ifadesi, kinayeli ama büyük olasılıkla da doğru bir deyim!

Öte yandan, ebeveynlerinin ve aile büyüklerinin yaşlanmasıyla ilgili olarak kişisel bir yükü karşı karşıya kalan çocukların sayısı gittikçe azalıyor. Bu tür bir gelişmenin sonuçları ne olacaktır? Büyükanne ve büyükbabalar, torunlarıyla kurdukları ilişkilerden keyif alıp, sorumluluk duyarak, bir **gençlik aşısı** mı kazanacaklar? Genç kuşak ise, eski kuşağa karşı daha **müşfik** ve **anlayışlı** mı olacak?

Kuşaklar arasındaki ayrımın bir boyutu da, **emekli maaşlarının** İsviçre’deki Yaşlılar ve Yakınları İçin Sigorta sistemi tarafından karşılanıyor olması. Yakın zamana kadar, “kuşaklararası sözleşme” olarak anılan düzenlemeye göre, bir emeklinin aylığı beş çalışanın gelirinden yapılan kesintilerle ödeniyordu. Bugün bu oran bire 3,5’a inmiş durumda ve yakında daha da azalacak. Bu da genç ve yaşlı kuşak arasındaki ilişkilerdeki gerginliği daha da arttıracak. Bu sosyal programın mevcut haliyle sürdürülmesi demek, (gerek katkıda bulunanlar gerekse sistemden yararlananlar açısından) bazı acı önlemlerin alınması anlamına geliyor. Halen kadınlar için 64, erkekler içinse 65 olan emeklilik yaşının yükseltilmesi gündemde.

İsviçre toplumunun “aşırı-yaşlanması” ve “az-geçleşmesinin” yol açtığı sorunların daha yeni yeni kendini göstermeye başladığını söylebiliriz. Eğer kuşaklar arasında uyumlu, hatta sevecen bir birliktelik kurulmasını istiyorsak, daha fazla yeni yaklaşımlar geliştirmeli ve bunları hayata geçirmeliyiz.

Guiseppe MANNINO / İtalya

- 1939 da Graniti (Messina-Sicilya) da doğdu,
- “Sapienza” Roma Üniversitesinde hukuk tahsili yaptı,
- Hukukçu, gazeteci, şair, yazar, ressam ve heykeltıraş’dır,
- Kitaplar yazmış ve denemeler kaleme almıştır,
- Papa Karl Wojtyl ve Salvatore Quasimodo ile birlikte “Sulh için Ayin” i yazmıştır,
- 1997-2001 yılları arasında Roma Şehir Meclisi üyeliği, başkan yardımcılığı ve başkanlığı yapmıştır,
- Roma’da Foibe Istriane’de bulunan “Monumento alle FOIBE” yi yapmıştır,
- Berlin’de çalışmaktadır.

BARIŞ SÖZCÜKLERİ

*K*abul gören değerlerin gözle görülür biçimde azaldığı, insanlar arasındaki ilişkilerin yalnızca çıkar ve gereksinime dayalı hale geldiği bir dönemde, dengesizlik ve eşitsizliklerden kurtulmanın yolu deneyim ve bilgelikte yatıyor. Barış, ahlak, dayanışma ve hoşgörü dilini konuşan namuslu insanların varlığı, her yerde savaş yerine barışın hüküm süreceği, şehitlerin ya da kahramanların olmayacağı, hiç kimsenin kendini özgürlük uğruna feda etmeyeceği bir dünya için bir umut ışığı sunuyor.

Ben de kendi payıma araştırma yaparak, fazla bir çaba harcamadan yüzlerce barış sözcüğü buldum. Bu sözcükler neşe ve barış getirmek için söylenmeli, tıpkı tatlının yanında insana ferahlık veren bir içecek gibi. Herhangi bir sözlüğe bakmadan aklıma gelen bir kaç tanesini sıralamak istiyorum:

Kucaklamak, karşılamak, sevgi, arkadaşlık, öpücük, okşamak, iyilik, diğerkâmlık, hayırseverlik, diyalog, sükûnet, bilgelik, anlayış, rahatlık, özgürlük, eşitlik, hoşgörü, bağışlayıcılık, kardeşlik, neşe, gülümseme, cömertlik, misafirperverlik, saygı, denge, itidal, dürüstlük, ahlak, sabır, şiir... Saymaya devam edebilirim. Bunlar hiçbir zaman kırıcı olmayan, engelleri ve eşitsizlikleri aşmaya yarayan sözcükler.

Roma Kent Konseyi Başkanı olarak, Eski Roma’nın görkemli tarihi ve anısının korunduğu Capitol’de düzenlenen yıllık toplantılarda, pek çok Nobel Ödülü sahibiyle tanışma şansına eriştim. Ancak bu görevle ilgili en sevdiğim anım, bu vesileyle konuk olarak bulunduğum Türkiye ile ilgili. İtalyan-Türk Dostluk Derneği’nin, ulu Mustafa Kemal Atatürk anısına bir barış anıtı dikilmesi önerisini destekleme onuruna sahip oldum. Roma’daki Piazza’da bulunan anıtın üzerinde şu sözler yazılı: “Yurtta Sulh, Cihanda Sulh”. Anıtın açılışında Ekselansları Büyükelçi Sıtkı Uğur Ziyal’ın söylediklerini de hatırlıyorum. Bu vesileyle, yazdığım bir tür barış şarkısı olan şiiri, İtalya ve Türkiye arasındaki dostluğa, aynı zamanda da Uluslararası Dünya Saygın Kıdemli Vatandaşlar konferansının düzenleyici ve katılımcılarına adanmak istiyorum:

Savaşın sonu değildir barış.

Barış Yeryüzünden önce doğmuştur.

Sağlanmaz savaş yoluyla barış.

Savaş barışın sonudur.

Barış özgürlüktür.

Barış huzurdur.

Barış eşitlikdir.

Barış hoşgörüdür.

Barış kardeşliktir.

Barış bölme değildir.

Barış çarpımdır.

Barış sonsuz bir çizelgedir.

Barış yaşam mücadelesidir.

Barışın cinsiyeti yoktur.

Barış bir süreçtir.

Barış neşe verir.

Barış hayal ettirir.

Barış sevgi getirir.

Barışın dini yoktur.

Barış görüş ayrımı yapmaz.

Barış sınır tanımaz.

Barış yunuslar gibi şendir.

Barış rahatlama değildir.

Barış anlayıştır.

Barış bağışlamadır.

Barış Cennettir.

Barış bir tebessümdür.

Barışın hapishanesi yoktur.

Barışın sınırlamaları yoktur.

Barış soruşturmaz.

Barış bilgeliktir.

Barış özgürlüktür.

Barış huzurdur.

Barış eşitlikdir.

Barış hoşgörüdür.

Barış kardeşliktir.

Barışın polisi yoktur.

Barış özgürlüktür.
Barış huzurdur.
Barış eşitlikler.
Barış hoşgörüdür.
Barış kardeşliktir.

Barışın silaha ihtiyacı yoktur.

Barış arkadaşlıktır.

Barış renk ayrımı tanımaz.

Barış özgürlüktür.
Barış huzurdur.
Barış eşitliktir.
Barış hoşgörüdür.
Barış kardeşliktir.

Barış sonsuzdur.

Barış yaşam mücadelesidir.

Barış özgürlüktür.
Barış huzurdur.
Barış eşitliktir.
Barış hoşgörüdür.
Barış kardeşliktir.

Barışı armağan edin. Barış içinde olun.

Barışı sağlamak için, kültürel, sosyal ve ekonomik ayrımları ortadan kaldırıp, hakiki ve kalıcı eşitlik sağlamak gerektiğini eklemek gereksiz.

Prof. Abdurazakov ISHENBAY / Kırgızistan

- 1937 de Kırgızistan'ın Cholpon Ata Köyünde doğdu,
- 1959 da Moskova Devlet Ekonomi Enstitüsünden mezun oldu,
- Sovyetler Birliğini ve Kırgızistanı Japonya'da diplomatik görevlerde temsil etti,
- Kırgızistan Devlet Sekreterliği görevi yaptı,
- Halen Bişkek Humanitarian Üniversitesi Uluslararası İlişkiler bölümünde Profesör olarak çalışmaktadır,
- Kırgızistan, Rusya Federasyonu ve Japonya tarafından en üst seviyede nişanlarla ödüllendirilmiştir.

KÜLTÜR VE YENİ DÜNYA DÜZENİ

*H*er şeyden önce, böylesine ilginç ve benzersiz bir konferans çerçevesinde, bu kadar değerli davetliyi bir araya getirdiği için, Türkiye Cumhuriyeti hükümetine teşekkür etmeliyim. Sanırım, bu girişimin ardında, yaşlılara duyulan geleneksel saygının ötesinde, bütün insanları değilse bile, çoğumuzu ilgilendiren konularla ilgili olarak, görüş, umut ve kaygıları dinleme yönünde samimi bir arzu yatıyor. Geçtiğimiz yüzyılın zafer ve trajedilerini yaşamış olanların, bu konferansta paylaşacak önemli deneyimleri olduğunu umuyorum.

Yeni milenyuma erişebilmiş olanların çoğu, bunu herhangi bir yanılsamaya kapılmadan yaşadı ve dünyanın bugün içinde bulunduğu çelişkili durumun oldukça da farkında. Bir nokta açık: çağdaş dünya, bugüne değin açığa kavuşturulamayan ya da kolayca yorumlanamayan benzersiz gelişmelere tanıklık etti. Bu nedenle, bu konular üzerinde daha fazla düşünmemiz bir zorunluluktur.

Aynı zamanda, entelektüel sürecin, geçmişteki olaylardan ders çıkarmak amacıyla, bizleri eleştirel bir değerlendirmeye yönlerebileceği umdu söz konusu. Bunlara zemin hazırlayan temel neden ise, soğuk savaşın sert ideolojik çatışmasının sona ermiş olması. Bu durum, daha istikrarlı bir dünya konusunda bize umut vaat ediyor ve geçmişteki yanılsamalar ve hataların ötesinde yeni bir paradigma aramamıza olanak sağlıyor. Elbette bu türden son derece kapsamlı ve derin sorunların çözümü, zaman ve çaba gerektirir. Önümüzde hâlâ katedilmesi gereken uzun bir yol var.

Ayrıca, yeni milenyumun üzücü emarelerle başladığı gerçeğini de görmezden gelemeyiz. Yakın zamanda karşılaştığımız sorunlar ve tehditler bu durumu daha da somutlaştırıyor. Zengin ve yoksul arasındaki uçurum azalmak yerine artıyor. Bu durum, çok yönlü ve muhtemelen

tehlirkeli sorunlara yol açıyor. Dünya, henüz korku ve yoksulluktan azade yaşama idealinden uzak. Ulusal sınırların ötesine geçen yeni küresel değerlere paralel olarak, ideolojik açıdan, stereotiplerle karşılaşılıyor. Bu stereotipler, ne uzlaşmaya yardımcı oluyor ne de ortak sorunların çözümünü kolaylaştırıyor. Uluslararası ilişkiler alanındaysa, küresel ve bölgesel liderlik iddiası taşıyan, başkalarına pahasına kişisel çıkarlara dayalı jeopolitik oyunlardan vazgeçilmeye niyetli olunmadığı görülüyor.

Bütün bu saydıklarımız, milletler arasındaki dayanışma ve yeni bir dünya düzeninin kurulması konusunda güven vermiyor. Bu sorunları çözmek için konuyla ilgili ipuçları bulmamız gerekiyor. Ve her şeyden önce, aklımızdaki düşünceleri, kültürümüzden gelen yüreğimizin sesiyle birleştirmeliyiz.

İnsanlar, kültürün bir kurtuluş kaynağı olduğu yolundaki son derece olumlu görüşten, kültür diye bir şey olmadığı yolundaki umutsuz bakış açısına değin, pek çok çelişkili görüşe sahip. Bu bize şu soruyu sorduruyor: kültüre nasıl umut bağlayabiliriz? Cevap açık: kültür, doğaya, birbirimize, kendimize ve yaşamımıza ilişkin manevi değerler ile bilinçli tutumları içerir. Kültür bu anlamda büyük potansiyele sahiptir. Manevi bir etkinlik ve toplumsal miras olarak kültürün iletişim kurabilme kapasitesi büyüktür. Bu kapasite hem dikey (kuşaktan kuşağa, ebeveyninden çocuğa, yaşlıdan gence) hem de yatay olarak (bir kültürden diğerine, bir insandan diğerine) etkisini gösterir.

Kültür ve yeni dünya düzenin inşasındaki rolü, yanlış yorumlanmaya müsaittir, zira kültür konusunda çalışanlar ve yaratıcı insanlar, kültürün tabanını oluşturan birleştirici özellikler yerine, tek tek kültürler ve özgün yönleri üzerine odaklanmışlardır.

Bütün bunlara rağmen, Doğu ve Batı arasındaki karşıtlık ya da yerel kültür ile uygarlık arasında uyumsuzluk konusundaki sözde-kuramların aşılacağını düşündürten pek çok neden var. Günümüzde, uygarlıkların çarpışmasıyla ilgili kuram, kaçınılmaz bir çatışma kehaneti olarak değerlendirilmiyor. Tersine, fanatizm, köktencilik, farklı görüş, inanç ve kültürlere duyulan hoşgörüsüzlüğe karşı bir uyarı olarak görülüyor.

Bu bağlamda, kültürün tarihsel gelişiminin dinamiklerini dikkate almamız son derece yararlı olacaktır. Gerek Batılı gerekse Doğulu düşünürlerin eserleri, her bir kültürün evrenselliği ve herhangi bir kültürün ezeli ekseni konusunda Avrupalı filozofların görüşlerini destekliyor. Kant'ın kategorik koşulu, Avrupa felsefi düşüncesinde, Konfüçyus, Hillel ve bir çok düşünürün ahlak konusundaki görüşlerine çarpıcı biçimde benzer bir sentezdir.

Farklı nitelikleriyle birlikte kültürler arasındaki benzerlikler, bütün ülkelerin kültürel gelişiminin en önemli kaynaklarından biri olan, kültürlerin birbirlerine doğrudan ya da dolaylı etkisinin kaçınılmaz bir sonucudur.

Her ne kadar, bazı etkenlerden dolayı, kültür görece muhafazakâr olsa da, durağan olarak değerlendirilemez. Belirli bir kültürel ortamda yetişmiş ve eğitim görmüş bir kişi, o kültürü kendine yakın ve değerli bulur, en iyi olarak niteler. Zira, söz konusu kişi kendisini anne sütü gibi gördüğü bu kültürle özdeşleştirir. Bu tamamen anlaşılır bir durumdur. Aynı zamanda tarihsel olarak, kültür hareket halindedir, kesin görüşlere sevk eden ve davranışları belirleyen çevrenin dönüşümüyle şekillenir. Bir insanın değerlerini şekillendirme biçimine ancak zaman ve insan etkinliği rehberlik edebilir. Yaşamda gerekli olan yeni değerler, tıpkı cep telefonlarının modern yaşamın bir parçası olması gibi, algı ve davranışların doğal bir parçası haline gelirler. Algıyı keyfi olarak dayatma yolundaki her girişim yararsızdır ve ters teper.

Ülkelerin kültürleri çarpıcı biçimde çeşitlilik gösterir, bu da onları renkli ve ilginç kılar. Kültür aynı zamanda ülkeleri birleştiren ve insanlığın birlik ve bütünlüğüne zemin sağlayan bir ortak noktaya sahiptir. Eğitimci ve aydınları bekleyen en önemli görev bu ortaklıktan yararlanarak, insanlığın güzel koku ve renkleriyle bezeli bir demet yaratmaktır!

Kültür sözcüğünün kökeninin ‘toprağı işlemek’ ve ‘insanı yetiştirmek’ olduğunu dikkate alırsak, bugün yeni milenyumun başlangıcında, kültürün manevi boyutunu ciddi olarak keşfetmemizin zamanı gelmiştir.

Belki de, insanların tarihten ders almadıklarını söyleyen Hegel haklıydı. Tarihin bunu affetmediğini belirten tarihçi Kliuchevsky de haklı sayılabilir. Tarih, kültür ve eğitim, güvensizlik ve yabancılaşma kaynağı değil, yakınlaşma, uzlaşma ve ortaklık zemini olmalıdır.

- 1931 de Kıbrıs'da doğdu,
- Gazi Üniversitesi ve Londra Üniversitesi'nde Uluslararası İlişkiler tahsili yaptı,
- Bir öğretmen, yazar, araştırmacı ve gazeteci olarak muhtelif gazete ve mecmualarda yazılar yazdı,
- 1952 de haftalık "Vatan" mecmuasını çıkardı. Bunu takiben "Bozkurt" Gazetesinde de yazı işleri sorumluluğunu üstlendi,
- 1983 den bu yana Lefkoşa'da kurup faaliyete geçirdiği KIBRIS ARAŞTIRMA VE YAYIN MERKEZİ CYREP'i (Cyprus Research and Publishing Centre) yönetmekte ve bu merkez adına 1983 yılından beri Türkçe ve İngilizce olarak çeşitli inceleme eserleri, yazıları ve broşürleri yayımlamaktadır,
- 1991 yılında KKTC Cumhurbaşkanı Rauf Raif Denktaş'ın Siyasi Araştırma ve Tanıtma Özel Danışmanı olarak 2004 yılına kadar görev yapan Gazioğlu, ayrıca, uzun yıllardan beri yerel basında, radyo ve TV'de ağırlıklı olarak Kıbrıs sorunuyla ilgili makale, yorum ve programlarıyla kendi uzmanlık dalında hizmet vermeyi sürdürmektedir.

KÜLTÜRLER ARASI KÖPRÜLERİN GÜÇLENDİRİLMESİ

*K*ıbrıs'taki helen ve türk kültürleri arasında köprüler kurmak ve bu köprüleri birleştirmek çabası hiç bir dönemde

Üzerinde durulan, düşünülen bir konu olmamıştır.

Aksine çoğunlukta olan toplum kendi kültürünün üstünlüğünü karşı un-sura empoze etmek hedefini öne çıkararak adadaki diğer güçlü ve yaygın kültürle ilişkiler ve köprüler kurmaktan ısrarla kaçınmıştır.

KISA TARİHÇE:

Her ülkenin, her toplumun kültürü, yakın tarihiyle yakından ilgilidir ve tarihi olayların, bölgesindeki uygarlıkların, tcaretin, sosyal yaşamın, sya-si ve askeri üstünlük kavgalarıyla iç ve dış göçlerin etkisi altında şekillenmektedir. Nitekim Kıbrıs da, çok eskilere dayalı uzun tarihi içinde bu etkileşim sütrecinin tüm evrelerini yaşamıştır. Böylece , hem zaman zaman bulunduğu coğrafyadaki çeşitli rekabetin, siyasi ve askeri üstünlük kavgalarının yer aldığı bir alan, hem de üç kıtadaki, yani Asya, Avrupa Ve Kuzey Afrika'daki, örneğin Mısır'daki uygarlıkların buluşup kaynaştığı bir ülke olmuştur.

Ama tüm bu tarihi gelişmelerle özelliklere karşın veya belki bu nedenlerle adada bir

'KIBRIS MİLLETİ VE KÜLTÜRÜ' oluşması olanakları ortaya çıkmamıştır. Nitekim feodal derebeyliklerin egemliği altında ve özellikle Latin ve Venedik döneminde(1192-1570) Kıbrıs'ın yerli Rum Ortodoks halkı, yüzlerce yıl PARİCİ olarak adlandırılan köle sınıfını oluşturmaktaydı. Mal ve mülkleri ellerincden alınmış, kiliseleri kapatılmış, insanca yaşam olanakları tümüyle sıfırlanmıştı.

Bu nedenlerle, Kıbrıs'ın yerli halkı Venedik baskısından okadar bezmişti ki, 1570'de Türklerin adayı ele geçirmek için başlattıkları askeri harekati sevinçle karşılamışlardı. Nitekim, Kıbrıs Ortodoks kilisesinin tarihini yazan Hackett, Türk askerlerinin adaya çıkışı esnasında Rumların , Latin baskısından kurtulmanın sevinci içinde yaptıkları gösterileri anlatmakta ve Lefkoşa'da Venedik Sarayı'nın ele geçirilmesi esnasında orada bir Rumun Venedik bayrağını indirip kendi eliyle direğe Türk bayrağını çektiğini anlatmaktadır.

(Hackett, A History of Orthodox Church of Cyprus, (London. 1961), ss.172-175)

MİLLET SİSTEMİ VE TÜRK – RUM İLİŞKİLERİ

Kıbrıs'ta kültürler arası köprülerin güçlendirilmesi konusu üzerinde bir görüş belirtmeden, öneriler ileri sürmeden adadaki kültürel yapının oluşumu, ayrışımı ve nitelikleri hakkında özlü bilgilere sahip olmak gerekmektedir. Yukardaki giriş bu nedenle yazılmıştır, ama yeterli değildir. Zira Türk yönetiminin uyguladığı MİLLET SİSTEMİNE değinmeden, bu oluşumun nasıl iki ayrı toplum ve bu iki topluma özgü iki ayrı kültür yarattığını bilmeden anlatılacak olanlar boşlukta (havada) kalır.

Kıbrıs'ın fethi tamamlanır tamamlanmaz, yerli halkın köleliğine son verilmişti. Kiliseler tekrar açılmış, Rumlara tekrar mal – mülk sahibi olmaları olanağı tanınmıştı; ayrıca Kilise ileri gelenlerine yönetime katılmaları yanında eğitim, kültür ve dil serbestisi sağlanmış, Ortodoks Kilisesine, Rum halkı üzerinde prestijini ve ototritesini köklü şekilde artıran bir ayrıcalıkla, vergilerin saptanmasıyla toplanmasında yetkiler verilmişti.

Türk döneminde Kıbrıs Rum halkı, otonom (özerk) yönetime kavuşmanın en cesaret verici adımlarını atma olanağını buldu. 308 yıllık bu dönemde hiç bir ciddi Rum-Türk çatışması olmadı. Hatta 1821 isyanı istisna edilirse, bu ilişkiler hep dostluk, iyi komşuluk ve karşılıklı yardımlaşma temelinde devam etti.

Türk dönemi, ayrıca bayındırlık ve refah yönünden, özellikle, içme suyunun yerleşim yerlerine ulaşması için yapılan su kemerleri ve çeşmeler, açılan sıra kuyular yönünden çok takdir toplayan bir dönem oldu.

İKİ TOPLUMLULUK VE İKİ AYRI KÜLTÜR

Tarihi süreç içinde Kıbrıs'ta iki ayrı toplum kendi kültür, dil ve geleneklerini koruyup geliştirmiş, iki ayrı milletin uzantısı olarak yan yana yaşamış, eğitim ve öğretim kurumları hiç bir dönemde aynı müfredat programlarını uygulamamıştır.

Özellikle orta dereceli okullarda ders veren öğretmenler, Türkiye ve Yunanistan'daki öğretmen okullarından, üniversitelerden ve akademilerden mezun olmuş ve ayrı pedagojik kurslarda eğitilerek öğretmenlik ehliyeti ve diplomasını elde etmişlerdir. Sonuç olarak, kültürlerinin oluşumu da farklılıklar göstermiştir. Üstelik mensup oldukları iki ayrı toplumun farklı kültür ve gelenekleri bu süreçte önemli bir rol oynamıştır.

Burada şunu da belirtmek gerekir. Adadaki ayrı iki kültürün varlığı her iki toplum tarafından da saygıyla karşılanmış, bu kültürlerin birleştirilmesi ve bir KIBRISLILIK

Kültürü yaratılması gibi ütöpik bir yaklaşım hiç bir zaman ciddiye alınmamış, belki de akla bile gelmemiştir. Hatta 1960 yılında Kıbrıs İngiliz kolonisi olmaktan çıkıp bağımsız bir devlet statüsüne kavuşurken de bu konu gündeme gelmemiş, anayasa iki ayrı toplum ve iki ayrı kültür temelinde hazırlanmıştır. Nitekim, Kıbrıs Cumhuriyeti'nin temel yapısını içeren metnin birinci maddesinde, İKİ TOPLUMLULUĞA vurgu yapılarak Rum cumhurbaşkanı ve Türk Cumhurbaşkanı Yardımcısının, adadaki Rum ve Türk toplumları tarafından AYRI AYRI seçileceği önemle belirtilmiştir.

1960 Kıbrıs Cumhuriyeti anayasasının 2. maddesi ise şöyledir:

1- Rum toplumu, Rum aslından ve ana dili Türkçe olan veya YUNAN KÜLTÜR GELENEKLERİNİ PAYLAŞAN veya Rum Ortodoks Kilisesine bağlı bulunan bütün cumhuriyet vatandaşlarını içine alır.

2- Türk toplumu, Türk aslından ve ana dili Türkçe olan veya Türk kültür geleneklerini paylaşan veya Müslüman olan bütün Cumhuriyet vatandaşlarını içine alır.

KÜLTÜRLER ARASI KÖPRÜLERİN GÜÇLENDİRİLMESİ

Kıbrıs'la ilgili kitaplar yazan, incelemeler yapan çok sayıda yabancı araştırmacılar, bilim adamları ve yazarlar vardır. Nitekim bu konuda ciltler dolusu kitaplar yazılmıştır.

Fakat bunlardan hiç birinde adadaki iki ayrı kültürün güçlendirilmesi konusu ciddi bir şekilde ele alınmamıştır.

Kıbrıs'taki 5 Türk üniversitesinde veya Rum üniversitesinde bu konuda bir çalışma yapıldığı, seminer veya konferans düzenlediği de duyulmuş değildir.

Adadaki iki kültür arasında köprüler kurmak ve bu köprüleri güçlendirmek yerine, çoğunlukta olan toplumun kültürünü adanın genelinde yaygınlaştırmak ve Türk toplumunun ayrı kültürünü çoğunluk kültürü içinde asimile etmek için bazı sistematik çabalar, sinsi ve açık programlar olduğuyla ilgili somut kanıtlar vardır. Empeyalist dış güçlerin de bu yöndeki çalışmaları destekleyip finanse ettiği ve yönlendirdiği ise bilinen bir gerçektir.

Halbuki, kültürler arası köprülerin güçlendirilmesinin amacı, bir toplumun ötekine karşı üstünlük sağlaması olanaklarını yaratmak değil, EŞİTLİK temelinde değişik kültürlerin varlığını koruması ve barışa, sevgiye, işbirliğine hizmet edebilecek düzeye getirilmesi olmalıdır. Ancak bu takdirde, değişik kültürler, toplumlar arasında birleştirici bir nitelik kazanır.

Kültürler arasında köprüler kurmak ve bu köprüleri güçlendirmek, başarılması olanaksız boşuna bir çaba değildir. Yeter ki, insanlığa ve barışa hizmet, okul müfredat programlarının da öncelikli konusu olarak öne çıkarılsın. Aileler ve öğretim kurumları bu yönde birbirlerine destek olsun, motivasyon yaratsın. Sivil toplum örgütleri de bu amaca yönelik çabalarını programlı ve etkili biçimde yoğunlaştırsın.

Mohammed Al-Naki / Kuveyt

- 1941'de Kuveyt'de doğdu.
- Aldershot, Surrey, İngiltere'de Askeri Akademiyi bitirdi.
- Richmond, Kent, İngiltere'de Kraliyet Askeri Mühendislik okulundan mezun oldu.
- Mısır, Bağdat ve Lahey'de muhtelif kurslara iştirak etti.
- Kuveyt Üniversitesi ve Bahreyn Al Ahlia Üniversitesi yönetim kurulu üyesi
- Al Safat International Holding, Al Madina Financial and Investment Co ve Al Ujain Şirketi yönetim kurulu üyesi
- WWF ömür boyu üyeliği dışında Kuveyt, Ürdün ve Mısır'da birçok cemiyet üyesi
- Finlandiya Cumhurbaşkanlığı ödülü "Lion Republic of Finland" ı 1996'da aldı.

*M*eslek hayatım boyunca, iş dünyası ile akademik yaşam arasında mekik dokudum. Bilimsel disiplinler ile mesleki programların halen birbirinden uzak olduklarını düşünüyorum.

Tek bir kültürde etkili iletişim becerileri ve ilişkiler geliştirmek oldukça zorlu bir görev. Farklı kültürler arasında köprüler kurmak bu görevi daha da zorlaştırıyor.

En basitinden, farklı kültürlerden insanlarla iletişim kurarken dayandığımız bazı temel varsayımların sorgulanması ve değiştirilmesi gerekiyor. Gözden geçirilmesi gereken hususların başında sözlü iletişim geliyor. Sözlü iletişimin, tonlama, zaman kipi, toplumsal cinsiyete dair genellemeler ve yapı gibi özellikleri kültürden kültüre farklılık gösterir. Bu farklılıkların çoğu, ayrı kültürlerdeki temel değer ve algılara dayanmaktadır, bu nedenle de etkili iletişim ve ilişki kurmak için bu farklılıkları kabul etmek gerekir.

İletişim ve ilişkilerde başarının temel ilkesi karşılıklı saygıdır. Karşılık saygı şu ölçütlere dayanmalıdır:

- Benzerlik kanıtlanıncaya kadar, her zaman farklılıklara izin verin ve var olduklarını önceden kabul edin.
- Tanımlama ya da yargıdan ziyade tarife ağırlık verin.
- Empati kurmaya çalışın.
- Kesinlik kazanmadığı sürece, yorumlarınızı kanıtlanmamış kuramlar olarak değerlendirin.

Kültürler arasında iyi iletişim ve ilişkiler kurulması için gerekli olan belki de en önemli şey, kendimizinkinden başka gelenek ve değerlere saygıdır. Eğer farklı kültürlerden insanlar birbirlerine eşit derecede saygı duyuyor-

Mohammed Al-Naki / Kuveyt

larsa, saygı gösterilmesi görece kolaydır. Ancak, gösterilen saygı karşılık görmediği takdirde, iyi kültürlerarası ilişkiler kurulması daha zordur. Kùltürler arasında mesleki ve kişisel açıdan başarılı iletişim ve ilişki kurulması açısından, birbirimizin kültürel değerlerine saygı göstermeyi öğrenmek daimi bir süreçtir.

Uluslararası konularla ilgili farklı görüşlerin müzakere edilmesini teşvik etmeli, modern eğitim yöntemleri kullanarak bütün dünyayı ilgilendiren konulara dair bilgi sunacak ve kültürler arasında köprü kurulmasına ortak zemin hazırlayacak programlar geliştirmeliyiz.

Teşekkür ederim.

- 1931 de Radoviş, Makedonya'da doğdu.
- Üsküp Pedagoji Akademisini bitirdi.
- "Tefeyyuz" İlk Okulunda öğretmenlik yaptı. Birçok gazetede ve mecmuada çalıştı.
- Üsküp radyosu Türkçe yayınlar sorumlusu görevine atandı.
- 1978 de Üsküp Halklar Tiyatrosu Genel Müdürlüğüne seçildi.
- Emekli olana kadar Makedonya Kültür Bakanlığı bünyesinde bakan yardımcısı olarak çalıştı.
- Şair ve yazardır.

KÜLTÜRLER ARASI KÖPRÜLERİN TESİSİ VE "RADOVIŞ ÖRNEĞİ"

26-28.10.2007 tarihlerinde Ohri'de düzenlenen **Uluslararası Dinlerarası ve Uygarlıklararası Konfrans**'ının çalışmalarından hareketle, farklı din ile kültürler arası köprülerin tesisinde yararlı bir örneği teşkil edeceğini umut ettiğim "Radoviş örneği"ni saygıdeğer sizlere takdim ediyorum.

Tarih verilerine göre, Makedonya'nın küçük kasabası Radoviş ile dolayında, Osmanlı döneminde olduğu gibi, 1912-1941 yıllarında Sırp, 1941-1944 yıllarında Bulgar, 1944-1991'e kadar Tito Yugoslavyası dönemlerinde de, ortodoks hıristiyan Makedonlar ile müslüman Türkler arasında din veya etnik kaynaklı herhangi bir tatsız olay yaşanmamıştır. Yugoslavya'nın parçalanmasından sonra, 2001 Makedon-Arnavut çatışmaları sırasında, hatta çatışma alanı olan Batı Makedonya dışında bulunan, örneğin Pirlepe'de bir cami ateşe verilip Manastır'da müslümanlara ait dükkanlar tahrip edilirken bile, Radoviş hiçbir sevimsiz olaya maruz kalmadı.

Böylesi bir durumun nedenlerini araştırırken, Radoviş'in dört farklı rejimini (Krallık Yugoslavyası, Faşist Bulgar işgali, Federativ Yugoslavya Cumhuriyetinin Stalinci ve Liberal-Sosyalist Tito rejimi) bizzat yaşamış olan bendeniz, bunu ilginç bir dil alış-verişinde buluyorum. Radoviş'in ortodoks hıristiyan Makedonları Türklere **Türkçe**, Türkler de Makedonlara **Makedonca** hitab ederdi.

Makedonca'yla Türkçe'nin karşılıklı konuşulması yoluyla eski kuşak Makedonlar Türkçe'yi, Türkler de Makedonca'yı çok iyi anlayıp konuşuyordu (bu satırların müellifi de anadili Türkçe yazmazdan önce, ilk iki şiir kitabını bu sayede makedon dilinde yazdı). Ne yazık ki, 1945-1948

yıllarında Tito rejiminin stalinci döneminde tatbik edilen türlü dayatmalar yüzünden, Türklerin çoğu anavatan Türkiye'ye göç etmek zorunda kaldı. Böylece Radoviş'in Türk nüfusu hayli azalmış oldu. Ancak Radoviş ile dolay Yörük Türkmen köylerinde yaşamalarını sürdürmekte olan az sayıda Türkler ile Makedonlar arasındaki **dil köprüsü** pratiği devam etmiştir. Örneğin, Üsküp devlet televizyonundaki Türkçe programlarına katılan Makedon asıllı Radovişlilerin Türkçe konuştuklarına da bizzat şahid oldum.

Karşılıklı Makedonca-Türkçe hitap etme sayesinde kurulan dostluk köprüsü göç eden Radoviş Türkleri ile Radoviş Makedonları arasında göçlerin en yoğun 1955'li yıllarından sonra devam etmiş, hatta Türkiye'de doğan genç Radovişlilere dahi aşılannmıştır.

Tito Yugoslavya'sının parçlanması başlıca nedenlerinden olan Sırp ile Hırvat şövenliğinin yükselişi esnasında, giderek Makedonya'da Makedon ile Arnavut şövenliğinin artışı sırasında dahi, Radoviş'te aşırı dini veya milliyetçilik kaynaklı olaylara rastlanmadı.

İzninizle, dinlerarası anlaşmazlıkların en büyük kaynağı olarak saydığım şu **medeniyetler** hakkında da, mütevazı fikrimi arz edeyim. Düşünceme göre, **medeniyetler** yerine **dünya medeniyeti** tabiri kullanılmalıdır. Neden? sorabilirsiniz. Çünkü, Yaradan, Yeryüzü, Hazreti Adem ile Havva, bütün semavi dinlerde aynı anlam taşıyor, dolayısıyla Hazreti İbrahim de üç dinin (Yahudilik, Hıristiyanlık ile Müslümanlık) babası olarak herkesce kabul görür. İnsanlığı ulu bir ağaç olarak düşünürsek, onun dalları farklı din, ulus, coğrafya kültürlerini oluşturur. Bu gibi bir tavır, dinler ile farklı kültürler arası köprülerin tesisinde büyük kolaylıklar yaratır, diye düşünüyorum.

Bu sırada komşumuzun dini ile kültür farklılıklarını, herşeyden önce de dilini öğrenmeliyiz. Sadece **diğerinin** dili ile dini ve kültürel özelliklerini kendi öz manevi varlığımız olarak saymış olan bizler, gerçek dinlerarası diyaloga da önemli katkımızı sunmuş oluruz. Dinlerarası diyalog sayesinde, Makedonya gibi farklı din ve uluslardan oluşan küçük toplumlarda, insanlar, ortak sorunlarına da kolayca çözüm bulabilir.

Din ve ulusal kaynaklı bölücü köprülerimizi bir an önce yıkıp üzerlerinde karşılıklı saygı ile sevgiye dayanacak olan köprüler inşa etmeliyiz. Bu gibi köprüleri, pek doğal, biz Yaşlılar için değil, yaşamakta olan ve gelecek genç kuşaklar için yaratmalıyız.

Gramer kurallarını ihlal etmeyi dahi göz önünde bulundurarak, insanları **biz** ve **onlar** olarak değil, sadece **biz** olmak üzere algılamalıyız.

Biz Yaşlılar biriken hayat tecrübelerimizi bizimle beraber mezara gömecek yerde, genç kuşaklarımıza miras olarak bırakmalıyız. Velhasıl öz ailemizden başlayarak, dünya ailesi çapında demokratik insan haklarını korumayı, yoksulluğa karşı özellikle savaşmayı son soluğumuza kadar sürdürmeliyiz. Yine de gençlerimize barış içinde bir dünya bırakma yolundaki savaşımız en kutsal görevimiz olsa gerekir.

Sonunda, kültür köprülerinin tesisinde önemli bulduğum **her sokakta bir kütüphane ve okuma salonu** dünya kampanyasında öncülük rolü üstlenmemizi öneriyorum.

İki kişiyi dahi bir araya getiren herkese merhaba deyip, tümünüze en derin saygılarımı sunarım.

Grozdan-Dan K. POPOV / Makedonya

- 1939 Kumanova, Yugoslavya'da doğdu,
- Üsküp'teki "Kiriland Metodi Üniversitesi" ve Londra Üniversitesi Üniversite Kolejinde makroekonomi, sanat ve İngiliz edebiyatı ve sosyal-politika tahsili yaptı,
- Muhabir ve editör olarak "Nova Makedonija" ve "Vecer" gazetelerinde muhtelif kademelerde çalıştı,
- Serbest muhabir olarak "BBC" ve "Westdeutschland Rundfunk-K" da çalıştı,
- Atina'da Yunan hükümeti tarafından akredite "Yugoslav Ulusal Turizm Temsilciliği"nde görev yaptı,
- "Robotnicki" spor kulübü ve "Makedonya Ulusal Turizm Teşkilatı" yönetim kurulu üyeliklerini yapmaktadır.

*Y*eryüzünde milyonlarca yıldır süregelen yaşamın serüveni ve insanoğlunun yarattığı uygarlığın binyılları bulan geçmişi öylesine büyüleyici bir öyküdür ki... Tüm bu süreç yaşanmanın, ama aynı zamanda da olgunlaşmanın adeta bir ilâhisidir; bu süreç insanlığın kat ettiği mesafeyi sembolize eder. Hangi kültürden ve inançtan gelirlerse gelsinler ve hangi yaş grubuna mensup olurlarsa olsunlar, ister yaşlı, ister genç, tüm insanlar, hem birey olarak hem de ulusça bu gerçeği tüm çıplaklığıyla bilirler. Hiç kimse gezegenimizin daha erken evrelerinin, örneğin dinazorların hüküm sürdüğü Jurasik Dönemi'nin, sırf Dünya'mız bugün olduğundan 230 milyon yıl daha gençti diye, buralarda yaşamak için şimdikinden daha iyi bir zaman olduğunu iddia etmeye cüret edemez.

Bu sebeple, en azından bizler, yani ortalama 70'li yaşlarında olanlar, her ne kadar gençken fiziksel olarak şimdikinden çok daha güçlü, atik ve hatta şehvetli idiysek de, gençliğin aslında şarabın fermantasyonu gibi bir şey olduğunu gayet iyi biliriz. Taze şarap tatlıdır, adamın başını döndürür, ayaklarını yerden keser, tıpkı gençlik gibi; ancak yıllanmış olgun şarabın tadı, kıymeti, kalitesi ve keyfi bambaşkadır, tıpkı yaşlılık gibi.

Şimdilerde yanıt bekleyen en önemli soru, insanoğlunu duvardaki aynaya bakarak kendisiyle yüzleşmeye nasıl cesaretlendireceğimizdir. İnsanoğlu artık yaşlandı, saçlarına ak düştü; ama şimdi her zamankinden çok daha güzel, çok daha olgun. Mesajımız; Pamuk Prenses'in altın sarısı buklelerinin yerini gerçekte pamuk beyazı saçlara bıraktığı, ancak artık hiç kimsenin ölsün diye karanlık ve soğuk ormana gönderilmeyeceğidir. Bizler, her zamankinden çok daha mutlu bir biçimde birlikte yaşamak istiyoruz.

Çocukluğumda, birbiriyle iç içe geçmiş Müslüman Türk aileler, Ortodoks Rus muhacirler ve bir Katolik Fransız arasında büyürken yaşadığım fevkalade romantik bir dönemden sonra kader ağlarını ördü ve

ailemi parçalayarak bize ağır bir bedel ödetti. Bu kelimesi kelimesine doğrudur. Tüm bunlar bundan 60 yıl önce, tam da Makedonya'nın kalbi Üsküp'teki, bir Yahudi'ye ait terk edilmiş, metruk bir binada yaşandı. Çocukluğumun o mikro-kosmos'u, çok genç ve coşkulu komünistlerin oluşturdukları büyük ve azgın denizdeki bir girdaba kapılıp gitti.

O dönemde birlikte yaşadığımız Türk ailenin oğlu daha sonra Makedonya Cumhuriyeti'nin seçimle iş başına gelecek ilk Başkanı olmak için resmen adaylığını koydu (kampanyasını da yürüttü). O, yani d-r Halit Shaban, benden çok daha büyüktü, ancak biz arkadaşlık ve ben ondan insanların iyi niyetlerini yaşlılara gösterdikleri saygı ile ifade ettiklerini öğrendim. O bana gerçekten de, ebeveynin veya aile efradından büyüklerin elinin öpmenin, kulluğun ya da hizmetkârlığın değil de onlara duyulan saygı ve minnetin bir ifadesi olduğunu gösterdi. Ve İtalyanların baciamano, Hırvatların rukoljub veya Almanların Handkuss diye tabir ettikleri el öpme geleneği Türkiye'de ve daha başka birçok kültürde bugün de yaşatılmaktadır. Genç feodal dönemde yaşlı bir kimsenin elini öpmek hoş bir davranış, bir jest olarak kabul edilirdi; himmetin, nezaketin ve inceliğin bir ifadesiydi. Bu, bazı kültürlerde bugün de böyledir.

Yaşlı birisi odadan içeri girdiğinde ayağa kalkmak veya otobüste yaşlılara yerini vermek, toplumda yaşlılara biçilen değer çok daha farklı, derin, yüce ve anlamlı bir ifadesidir.

Her şeye rağmen zaman değişiyor.

Muhtelif kültür ve yaş grupları arasında ve içinde karşılıklı saygıyı göstermenin değişik yolları oluşturulmuştur. Yaşlıların haklarını teşvik eden ve savunan siyasî partiler bile vardır. Yaşlı nüfusu tamamı ileriye dönük önemli değişimlere işaret ediyor. Yaşlılar kendilerine saygınlık yaratacaklar. 65 yaş üstü grupta atik ve yaratıcı yaşlı hanımefendilerin sayısı erkeklere göre bir hayli fazla olacak. Hanımefendiler haklarını çok daha ikna edici bir biçimde açıkça ortaya koyacak ve ifade edecekler. Kısaca; bireyler ve halklar arasında dengeli bir ilişkinin nasıl bir şekil alması gerektiğini ve bunun hangi adımlar atılarak sağlanacağını aklımız ve bilgeliğimiz tayin edecek.

Yaşlıya ve büyüğe saygıyı esas alan büyük Türk kültürüyle motive olan ve Başbakan Sayın Recep Tayyip Erdoğan Beyefendi tarafından da desteklenen İstanbul'daki bu toplantının tüm dünya için vakur, onurlu ve ağırbaşlı yaşlılık yıllarına doğru ilham verici yolculuğumuzda bir yol gösterici olacağından

Yousriya Loza SAWIRIS / Mısır

- Sawiris Vakfı Kurucusu ve Genel Sekreteri,
- Kahire Üniversitesinde Ticaret okudu. Kahire Amerikan Üniversitesinde MBA yaptı. Harvard Üniversitesi Yönetici Eğitim programını tamamladı,
- STK'lara hizmet veren bir denetim firmasının sahibidir,
- Mısır Paramentosunda Milletvekilliği yaptı. Çevre Koruma Derneği Başkanı olup, Çocukluk ve Annelik Milli Konseyi, Kadınlar Milli Konseyi, Gelişmek için Sosyal Fon, Kahire Belediyesi ve Mısır Su ve Atıksu Denetim Ajansı, ve Hollanda'da yerleşik Okicredit'in yönetim kurullarında görev yapmaktadır.

MISIR: HOŞGÖRÜNÜN VATANI

Mısır'da, hoşgörü konusunda oldukça eskilere uzanan bir tarihe sahibiz. Yüzyıllar boyunca, her biri uyumlu birliktelik kültürünün bir parçası olan, farklı etnisitelerin ve inaçların birarada yaşadığı bir ülke olmuşuz. Firavunların Mısır'ından Batlamyus dönemine, Roma ve Hristiyan dönemlerinden İslami fetihe değin... Bu süreç beraberinde, topraklarımızın kucak açtığı ve bugünkü Mısır'ı oluşturan çeşitli etkilerini benimsediği pek çok hükümlerlik getirdi: Arap, Memlük, Çerkez, Arnavut ve Osmanlı Türkleri.

İşte bu nedenle, Mısır bugün bünyesinde çeşitlilik barındıran bir birlik-telik ülkesidir. Hoşgörü anlayışımızın kökleri derinlere uzanmaktadır. Bu anlayış ulusal kimliğimize de yansımıştır. Toplumsal mutabakat, farklı dinlere mensup kişilerin eşit birer vatandaş olarak kabul edilmesine dayanır. Yukarı Mısır bölgesindeki Nubyalılar hariç, Mısır'da önemli bir etnik ya da dile dayalı azınlık bulunmamaktadır. Toplam nüfusun % 10'undan fazlasını oluşturan Kıpti Hristiyanlar etnik açıdan Müslüman çoğunluktan farklı değildir. Mısır Diyanet İşleri Bakanı Dr. Mahmud Zak-zuk, Mısır'ın çok eski zamanlardan bu yana, çok-kültürlülük konusunda eşi benzeri olmayan bir deneyim yaşadığını belirtmiştir. Yıllar boyunca, bütün Akdeniz'den ve ötesinden, özellikle'de Yunanistan, İtalya ve Türkiye'den gelen insanlara kapılarını açmıştır. 1948'de İsrail devletinin kuruluşuna kadar, kültür ve ekonomiye katkısı önemli ölçüde hissedilen Mısır'daki Yahudi cemaati, bölgedeki en canlı cemaatlerden biriydi.

Bugün, özellikle de 1952'deki laik devrimden sonra, anayasa ve yasalar, dini gerekçelerle şiddete teşvik ve her türlü tahkiri yasaklamaktadır. Farklı kültürlerden gelen Mısırlılar, ülkede ayrı cemaatler halinde yaşamamaktadır. Birbirlerine saygı ve ilgi göstermektedirler ve genel olarak tek bir temel değerler sistemine sahiptirler. Aynı dili, aynı aile değerlerini,

aynı müzik ve yemekleri paylaşıyoruz. Gerek Müslümanlar gerekse Hristiyanların ortak kullandığı deyimlerden biri “Allaha şükür” anlamına gelen “El Hamdülillah”tır.

Kültürel hoşgörü siyasal çoğulculuğa nasıl yansımaktadır? Her yerde olduğu gibi Mısır’da da, dinin siyasetteki rolü konusunda görüş ayrılıkları vardır. Bazıları günümüzde geçerli, geniş ölçüde laik sistemden hoşnuttur. Bazıları, laiklik konusunda daha fazla adım atılmasını arzu etmektedir. Müslüman Kardeşler ise, mevcut siyasal sistemde Şeriat’ı uygulamak istemektedir. Öte yandan, bazı küçük radikal İslami gruplar, mevcut sistemin meşruiyetini tanınamamaktadır. Ülke dışına, özellikle de ABD’ye göç eden Kıpti Hristiyanlar ise, siyasi temsil ve yeni ibadet mekânları açılması konusunu gündeme getirmektedirler.

Bütün bu meseleler, hükümetin ilgi alanına dahildir ve resmi görüş, herkes yasalara uyduğu sürece, vatandaşlar arasında bölücü görüşlerin yaygınlık kazanamayacağı yönündedir. Buna karşın, gerek Müslüman gerekse Hristiyan pek çok vatandaş, –yalnızca Mısır’da değil, dünyanın pek çok yerinde yaşanan– dinin toplumsal yaşamdaki artan rolünün, hoşgörüsüz ve siğ dogmatik dinsel yorumlara dayalı baskıcı davranışlara neden olacağından endişe ediyor.

Bu, sanırım beni de en çok endişelendiren konu. Yaşlı bir insan olarak, insanların belirli bir inanç grubuna aidiyetleriyle değil, kişilik ve yaptıklarıyla değerlendirildiği o hoşgörülü günleri hasretle anımsıyorum. Okuldaki arkadaşlarım Fatma, Mary ya da Rebecca’ydı; dinsel inançlarının bir önemi yoktu. Bugün, bölgedeki pek çok ülkede yaşanan sekter mücadeleler, intihar bombası eylemleri ve etnik savaşlar nedeniyle, “Öteki”ne horgörüyle bakılıyor. Acaba nerede yanlış yaptık?

Hiç kuşkusuz nedenler oldukça karmaşık. Bu üzücü duruma neden olan bir ya da iki faktöre değinmekle yetineceğim. Öncelikle, tanık olduğumuz radikalizmin, aile bağlarının hızla bozulmasının bir sonucu olduğunu belirtmeliyim. İkincisi, küreselleşme sonucu, elde ettiğimiz nimetler üzerine yeterince düşünecek zamanımız olmuyor, zira acil tepkiyi gerekli kılan dışsal uyarıların bombardımanı altındayız. Bundan iki kuşak önce, saatler zamanı ölçmek için kullanılıyordu. Bugün, giderek kompüterize ve elektronik hale gelen dünyada, dakikalar önemli. Böylesine stresli ve rölativist bir dünyada, bazı gençlerin neden mutlak yanıtlar aradığı ve radikal çözümleri tercih ettiği ortada.

Her tür radikalizm tehditine karşın harekete geçilmesi gerektiği kanaatindeyim. Hoşgörü, karşılıklı saygı, bağışlayıcılık, vefakârlık ve adaleti savunmalıyız. Zira bunlar yalnızca belirli bir kültüre ait değil, aynı zamanda da iyi düşünceler. Kalkınma ve ilerleme yalnızca barış ve uyum dolu bir ortamda gerçekleşebilir. Farklılıklara karşın hoşgörüye dayalı toplumsal istikrar, dışlama değil bütünleşmeyi getirir.

Yaakov TICHMAN / Moldova

- 1945 de Hmelntsk, Ukrayna'da doğdu,
- 1979 da Kişinev Moldova Teknik Üniversitesinden mezun oldu,
- Bugceacki alkol ve nişasta, Kişinev ve soraca bira, Vitanta-Intravest gibi fabrikalarda muhtelif pozisyonlarda görev yaptıktan sonra "Efes Vitanta Moldova Brewery" nin Genel Müdürlüğünü üstlendi,
- Moldpishrom, Moldpivrom ve Moldfruktmivod Sendikalarında görev yaptı,
- Muhtelif devlet nişanları ile ödüllendirildi,
- "Moldova-İsrail" dostluk derneği başkan yardımcısı olup "demokrasi ve saydamlık" hareketi üyesidir.

*B*irlikler tek bir askerleri kalıncaya dek savaştı. Savaş alanı kan gölüne döndü. Ölenlerin ruhları artık cennetteydi, ağır yaralılar ise kaderlerine terk edilmişti. Donuk gözler gökyüzüne çevrilmiş, bir mucize bekliyordu. Ve beklenen mucize gerçekleşti. Kara fırtına bulutları uzaklaştı ve güneşin ışıklarıyla yeryüzüne bir peri indi. Şarkı söyledi. Sesi büyülüydü. Şarkı yalnızca savaş alanında yankılanmakla kalmadı, sınırların çok ötesine ulaştı. Büyüleyici sözleri dinleyen askerler, savaşı bıraktı. Silahlarının yerine ellerine müzik aletleri aldılar. Ellerinde fırçalar ve kanvaslar belirdi. Doğaçlanmış sahnelerde oyunu gerçek oyuncular canlandırıyordu.

Sanki zamanımızda böyle manzaralarla sıkça karşılaşmışız gibi... Ne yazık ki, halen gezegenimizin pek çok yerinde büyük patlamalar oluyor, insanlar ölüyor, gözyaşı dökülüyor.

Ancak, bu gözyaşlar sevinç gözyaşlarına dönüşebilir. Ulusal kültür ve sanat, şiddet, zulüm ve saldırganlığa karşı bir aşı olmalıdır.

Ulusal kültürün, farklı ülke ve uluslardan insanlar arasında barış ve anlayışa nasıl katkıda bulunabileceğine dair pek çok örnek var.

1857'de büyük Rus ve Ermeni ressamı Ayvazovski, İstanbul'u ziyaret etti. Bu ziyaret sırasında sarayın baş mimarı olan Sarkis Balyan'a eserlerinden birini hediye etti. Sarkis Bey, bu eseri büyük bir sanatsever olan Sultan Abdülaziz'e sundu. Bu eserden etkilenen Sultan, Ayvazovski'ye Boğaz manzaralı bir dizi resim sipariş etti.

Ayvazovski, Boğaz'ın ve şehrin güzelliğinin kendisini çok etkilediğini söyledi. İstanbul'un, Venedik ve Napoli'nin güzelliğini gölgede bıraktığını düşünüyordu. Ayvazovski, Sultan için 40 muhteşem tablo yaptı ve saray nişanıyla ödüllendirildi.

1878'de Rusya ile Osmanlı İmparatorluğu arasındaki barış anlaşmasının, Ayvazovski'nin resimleriyle süslü bir salonda imzalanmış olması son derece çarpıcıdır.

Dünyadaki en büyük şirketlerden biri olan Coca-Cola'nın yöneticisi Muhtar Kent'in babası olan Türk diplomat Necdet Kent, İkinci Dünya Savaşı sırasında, konsolos olarak görev yaptığı Marsilya'da 3.000 kadar Yahudinin hayatını kurtararak onları araçlarla Türkiye'ye göndermiştir. Necdet Kent, bizlerle birlikte kültürümüzü ve geleneğimizi de kurtarmıştır. Bu Yahudilerin yakınları halen Türkiye'de yaşıyorlar; kültür, sanat, özgünlük ve yaratıcılıklarını sürdürerek, iş ve kültür yaşamında rol oynuyorlar.

Bu uluslararası kongreyi düzenleyen Mete Bora, bugüne dek uluslararası kültürel ilişkilerin geliştirilmesi için tahminlerin ötesinde çaba harcamıştır. Bu paha biçilmez bir emek. Son beş yıldır, Ukrayna, Rusya, Bulgaristan, Moldova ve Türkiye gibi ülkelerden sanatçıların katıldığı uluslararası sempozyumun fikir babası ve düzenleyicisi olarak görev yapıyor. Bu sadece bir etkinlik değil; ulusal kültürlerin birleşmesi gerçekleşmediği sürece, dünyanın geleceğe yönelemeyeceği anlayışına dayanan bir festival.

Dünyada çalkantılar ve savaşlar olmadan kalıcı bir barış sağlanması için gerekli temel, kültür ve sanatta yatıyor.

Saygıdeğer katılımcılar! İçinden geçmekte olduğumuz bu güç bunalım ve çalkantı döneminde, barış ve refahın teminatı olan ulusal kültüre önem vermeliyiz.

Fiodor ANGHELI / Moldova

- 1935 Moskova'da doğdu,
- 1955-1964 Moskova Devlet Üniversitesinde M.LOMONOSOV Enstitüsünü bitirdi, post-graduate çalışmalar yaptı.
- 1965-1983 Parti Yüksek Okulunda Filoloji Dalında doktorasını tamamladı,
- 1990 - Moldova Haberler Ajansı Genel Müdürlüğü ve ITAR-TASS Haber Ajansı Moldova Bürosu Başkanlığına getirildi,
- 13 yıl Moldova Paramentosunda Milletvekilliği yaptı,
- 1998-2001 Yılları arasında Moldova Büyükelçisi olarak Türkiye'de bulundu,
- Gagauz dil ve tarihi, Osmanlı tarihi ve Süleyman Demirel hakkında kitaplar yazmıştır.

*D*ünya haritasına bakan herkes, ülke ve ulusların şaşırtıcı derecede çeşitli olduğunu düşünecektir. Her ülke, yalnızca maddi ürünler değil, kültür ve sanat kavramları altında genellenebilecek manevi değerler yaratır. Sanat, bir dizi farklı insan etkinliğini kapsar – resim, müzik, tiyatro... Bir ülkenin ulusal maneviyatını ancak sanat yapıtlarının da bir parçası olduğu sanat ve kültür aracılığıyla hissedebilirsiniz. Bu maneviyatın en önemli mirası dildir. Ulusal kültür bu yolla ifade edilir. Bir ülkenin kültürünü algılamamanın yolu dilden geçer.

Halkın manevi yaşamına ait olan kültür, insana dair evrensel bir olgudur. Herhangi bir halkın kültürü, ulusal bir zeminde doğar ve diğer ülkeler için bir miras haline gelir. Bu nedenle de, manevi değerlerle zenginleşir. Kültür ve sanat, insan bilgi ve algısının tarih ansiklopedisini oluşturur. Hedefleri, halka hizmet, mutluluklarına katkıda bulunmak, aralarındaki ilişkileri geliştirmek ve insanların ayrılığına değil birlikteliğine hizmet etmektir. Bu, kültür ve sanatın etkili yapıcı gücüdür.

Kültür uluslar arasında özel bir köprüdür. Denizleri ve okyanusları aşarak insanların ruhuna ulaşır. Sansür tanımaz. Ulusal kültürler köprüsünün, ulusal köklerden beslenen çok sayıda ayağı vardır. Ona can veren bu kökler olmasaydı, bu köprünün de tek bir rengi olurdu. modern insan uygarlığını zenginleştiren şey, büyük küçük tüm ulusların kültürel çeşitliliğidir. Evrensel edebiyat kavramı bile ancak uluslar arasında evrensel edebi temaslar ve manevi değerlerin karşılıklı değişimi döneminde ortaya çıkmıştır.

Çokuluslu devletlerde, baskın etnik grubun sürekli olarak daha küçük etnik grupların kültür ve dillerini geliştirmelerine imkân sağlaması son derece önemlidir. Bu ülkelerin vatandaşları, ortak yaşam sürecinde birbirlerini manevi değerlerle zenginleştirir. Bu devletlerde yetkililerin, baskın etnik grubun yazarlarının yapıtlarının daha küçük grupların dillerine çevrilmesinin yanı sıra, etnik azınlıkların yapıtlarının resmi dile çevrilmesini sağlamaları önemlidir. Bir diğer önemli sonuç da, etnik azınlık temsil-

cilerinin en iyi yapıtlarının dünya kültür mirasının bir parçası haline gelmesinin ancak farklı ülkelerin resmi dilleri aracılığıyla gerçekleşebileceğidir.

Bu söylediklerimizin bir kanıtı da, örneğin, uluslararası örgüt “Türksoy” deneyimidir. 21. yüzyılın başında tarih kitaplarında 44 Türk ulusundan bahsediliyor. Bu 150 milyondan fazla insan demektir. Etnik Türk gruplarından her biri, karmaşık ve zorlu bir gelişme göstermelerine karşın, ortak ulusal özelliklerini yitmemiştir. Bugün dahi hepsi hâlâ eski Türk toplumuna aittir. Türksoy küçük etnik Türk gruplarının kültürlerinin gelişimine ciddi katkılarda bulunmuştur. Bu etnik gruplara mensup yazarların yapıtları, önce Türkçeye, ardından diğer dillere çevrilerek diğer ulusların mirası haline gelmiştir.

Hızlı teknik ve bilimsel gelişim koşullarında, farklı ulusların manevi etkinliklerinin meyveleri daha hızlı bir biçimde evrensel mirasın parçası haline geliyor. Ulusal tekyanlılık ve kısıtlamaları giderek imkânsızlaşıyor. Televizyon, radyo ve internet, oynadıkları olağanüstü role karşın, bilimsel yazın ve edebiyatın yerini alamamıştır. Kitap insanlığın sadık belleğidir. Gelecek yalnızca bugünden değil, geçmişten de doğacaktır. Modern bilincimiz ve bugüne dair tavırlarımız, bizlerden önce yaşamış olan milyonlarca insanın deneyimlerinin sonucudur. Onların kitaplar aracılığıyla korunan bilgi ve duygu birikimleri, bir kuşaktan diğerine aktarılan manevi mirası oluşturur. Fransız yazar Andre Morua'nın dediği gibi, kitap başka ulusların ruhuna açılan bir kapıdır.

Uluslar, geçmişleri olmadan bugüne sahip olamazlar. Kişisel yaşamımızı geliştirmek ve başkalarının yaşamını anlamak için okuruz. Tanımadığımız insanlar kitaplar aracılığıyla bizlere yakın olurlar. Onları anlamaya başlarız, yaptıklarını onaylar ya da uygun bulmayız. Farklı ülkelerde yaşayan insanlarla böyle yakın ilişkiler kurmadan, insanlar arasında eğitimle gerçekten saygın ilişkiler kurulmasını sağlamak imkânsızdır. Kitaplarda kaygı duyduğumuz pek çok soruyu arar ve yanıtını buluruz. Bu yolda bizlere yardımcı olan, ve böylelikle dünyadaki milyonlarca okuyucuya iyi bir arkadaş olan, çeşitli ülkelerden kusursuz çevirmenler bulunmaktadır.

Bunlardan biri de, önemli şair ve çevirmen Samuil Marshak'tır (1887-1964). Shakespeare'in sonelerinden, Berns ve Blake'in şiirlerinden, İngiliz ve İskoç baladlarından Rus diline yaptığı çeviriler, Rusça konuşan okurlara ilk kez diğer ülkelerin ruhunun kapılarını açmıştır. Marshak aramızdan ayrılalı yarım yüzyıl geçti, fakat bu çevirmenin 'sesi' ve şiirleri aracılığıyla Rusça konuşmaya başlayan Shakespeare ve Berns, Rusça konuşan okurların evlerine girmeye devam ediyorlar.

Evet, kitap gizemli bir dünyayla karşılaşma beklentisi, bütün ulusların ve yüzyılların manevi değerlerinin kusursuz bekçisidir. Geçmişin büyük aydınları, insanları diğer ülkelerin edebiyatını yaygın olarak tanımaya davet ediyordu. Kitap sonsuz bir ışık kaynağıdır. Bu kaynağın titiz bir biçimde korunmasında, küçük ulusların yapıtlarını çeviren çevirmenlere verilecek ödüllerin sayısını arttıracak UNESCO'ya büyük görev düşüyor.

Petter DALE / Norveç

- 1936 da Norveç de doğdu,
- Traders College'de iş idaresi okudu,
- Petter Dale Trading şirketini 1962'de kurdu,
- Italian House of Norway şirketini kurdu,
- Türkiye'de Bio Aqua şirketinin kurucu ve yönetim kurulu üyesi,
- En ileri seviyede bir dinlenme ve sağlık tesisi kurma amaçlı Gold Invest Ltd. şirketinin kurucu ve Murahhas Azası,
- İtalyan "Cavaliere Ufficiale" nişanına layık görülmüştür.

NORVEÇ PERSPEKTİFİNDEN “KÜLTÜRLER ARASINDA KÖPRÜLER KURMAK”

Oslo'daki Türk Büyükelçiliği ile “Uluslararası Dünya Saygın Kıdemli Vatandaşlar Kongresi”nde Norveç'i temsil edecek “Saygın Kıdemli Vatandaş” olarak beni seçen TÜRYAK'a en içten teşekkürlerimi sunarım. Kongrede “Kültürler Arasında Köprüler Kurmak” teması altında yapılacak tartışmaların, farklı kültürler arasında karşılıklı anlayışı artırmanın yollarını belirlemek için önemli bir fırsat olduğuna inanıyorum. Bu önemli toplantıda ülkemi temsil etmekten onur duyuyorum.

Bu vesileyle, öncelikle Türkiye'ye ve Türk halkına olan derin bağlılığımı ifade etmek isterim. Türkiye'ye ilk olarak 27 yıl önce geldim ve o tarihten bu yana bu güzel ülkeyi 50'den fazla kez ziyaret ettim. Bu ziyaretler sırasında Norveç ve Türk halkı arasında pek çok benzerlik gözlemledim. Her iki halk da barışsever, içten, kibar ve sıcakkanlı. Bu benzerlikler nedeniyle her yıl giderek artan sayıda Norveçli turist Türkiye'yi ziyaret ediyor. Türkiye'ye gelen Norveçli turistlerin sayısı geçtiğimiz yıl 250.000'i buldu ve ağırlıklı olarak Alanya bölgesi civarında yaklaşık 2.000 Norveçli yaşıyor. Türkiye'nin Norveçli emekliler için son derece sıcak bir yuva olduğuna inanıyorum. Bu nedenle de, Türkiye'de 1.000 kadar Norveçli hasta ve emeklinin sürekli olarak yaşayacağı bir sağlık merkezi kurulması için yoğun bir çaba sarf ediyorum. Ayrıca, Norveç'te yaşayan Türkler de ülkelerimiz arasındaki dostluğa ciddi bir katkıda bulunuyor. Norveç'te yaşayan Türkler çalışkan insanlar ve Norveç toplumuna en iyi şekilde entegre olmuş durumdadır.

Türk ve Norveç halkları birbirlerini daha çok tanıdıkça, ülkelerimiz arasındaki dostluğun da güçleneceğine inanıyorum. Bu nedenle, sıcakkanlı halklarımız arasındaki ilişkileri ve kültürel değişimi arttırmamız gerekiyor. Dünya büyük bir değişim sürecinden geçiyor. Küreselleşme dünyamızı küçük bir köye dönüştürdü. Dünyamızın sorunları daha karmaşık ve bir-

birine bağımlı hale geldi. Farklı kıtaların birbirinden uzak köşelerinde bir olay olduğunda, herkes bu gelişmeden haberdar oluyor. Bu büyük dönüşüm, bazı fırsatlarla birlikte, beraberinde ciddi riskler de getirdi. Herhangi bir olay, anında dünya çapında tepki yaratabiliyor. Kısa bir süre önce Danimarka'da başlayan karikatür krizi bunu bize açık bir şekilde gösterdi. Bu nedenle, dünya vatandaşları olarak, eylemlerimize azami özen gösterme sorumluluğunu üstlenmeliyiz ve onları kapsamlı bir biçimde ele almalıyız.

Daha iyi bir dünyaya sahip olmak için, farklı uygarlıklar ve kültürler arasında varolan önyargı ve yanlış algılamaları yenmemiz gerekiyor. Bunu başarmanın en iyi yolu ise, birbirimiz hakkında daha fazla şey öğrenmektir. Bu alanda çabalarımızı yoğunlaştırmalı ve dünyanın bütün vatandaşları arasında yüzyüze temasları arttırmanın yollarını ve vasıtalarını bulmalıyız. Daha istikrarlı ve huzurlu bir dünya için anahtar sözcükler, karşılıklı anlayış ve hoşgörüdür.

Müslüman bir ülke ve Avrupa Birliği'ne (AB) aday olarak Türkiye, uygarlıklar arasında anlayış ve işbirliğini geliştirmek ve onları birbirine yakınlaştırmak açısından eşsiz bir konuma sahip. Türkiye'nin bu alandaki çabalarını yakından takip ediyorum. Bu bağlamda, Türkiye ve İspanya tarafından BM himayesinde başlatılan Uygarlıklar İttifakı Girişimi son derece önemli bir adımdır ve ciddi gelişme kaydetmiştir. Türkiye'nin AB'ye tam üyeliği, yalnızca Türkiye ve AB için değil, bütün dünya için de bir dönüm noktası olacaktır. Böylesi bir adım, AB'nin kendi içine kapalı bir "Hristiyan kulübü" olmadığını ve Hristiyanlık ile İslam dinlerinin bir arada varolabileceklerini açık biçimde gösterecektir. Bu nedenle ülkem, Türkiye'nin AB üyeliğini güçlü bir biçimde destekliyor. Ayrıca, ünlü stratejist George Friedman'ın yeni kitabı 21. Yüzyıl İçin Öngörüler'de Türkiye'nin bir süper güç olacağı tahmininde bulunduğunu belirtmek isterim. Sürekli artan genç, eğitilmiş ve çalışkan nüfusuyla Türkiye, Avrupa ve dünyanın geri kalanı için giderek daha önemli hale gelmektedir.

Norveç de bazı önemli uluslararası sorunların çözümünde ciddi rol oynamaktadır. Ülkem, siyasi ve askeri çatışmalara barışçı çözümler bulunması için çeşitli ülkeler ve aktörler arasında etkin bir biçimde arabuluculuk yapmaktadır. Norveç hükümetinin çabaları uluslararası camia tarafından takdirle karşılanmaktadır. NATO müttefiki ve AB üyesi olmayan iki ülke olarak Norveç ve Türkiye, uluslararası ve bölgesel konuların çoğunda benzer görüşlere sahip. Pek çok küresel alanda benzer politikalar izliyorlar. Norveç ve Türkiye arasında yakın işbirliğinin dünya barışına önemli katkıda bulunacağına inanıyorum.

Dünyanın deneyim sahibi vatandaşları olarak bizler, çıkardığımız dersleri, daha huzurlu ve iyi bir dünyada yaşamayı hak eden genç kuşaklara aktarmaktan sorumluyuz. Çatışma ve savaşların yaşanmadığı, barış ve refah dolu bir geleceğin inşasına gerekli desteği verebilmek için elimizden geleni yapmalıyız. Bu Kongre'nin bu yolda atılacak önemli bir adım olduğuna inanıyorum.

- 1928 de Sangla Hill, Sheikupura, Pakistan'da doğdu,
- Penjab Üniversitesinde Politik İlimler dalında MA derecesi aldı,
- Başbakan Liyakat Ali Han tarafından "Soldier for the Cause of Pakistan" berati ile ödüllendirildi,
- Londra Üniversitesinde Uluslararası İlişkiler okudu,
- Kardeşinden sonra Nawa-i-Waqt basın yayın gurubunun yönetimini baş yazar ve editör olarak ele aldı,
- Haber kanalı Waqt News Televizyonunun yöneticiliğini yapmaktadır,
- Parlemantoya aday gösterilmiş olup "Hilal-i-Pakistan" ve "Sitara-i-imtiyaz" nişanlarına layık görülmüştür,
- Muhtelif defalar basın yayın dernekleri APNS ve CPNE nin başkanlıklarını yürütmüştür.

KÜLTÜRLER ARASINDA NASIL KÖPRÜ KURULUR? ÇOĞULCULUĞUN DEĞERİ

*B*u konferansa katılan bizler, farklı kültürleri, dinleri, iklimleri, coğrafi konumları ve kimi başka özellikleri olan, farklı ülkelerden geliyoruz. Kimi durumlarda alışkanlıklarımızı fiziksel çevreye uyarlıyoruz, kimi zamanlardaysa alışkanlıklarımız çevremizdeki fiziksel yapılarda kendini gösteriyor. Her birimizin kendine özgü bileşiminde, ortak olması gereken bir nokta var: Kendimizi karşılaştırabileceğimiz birileri olmazsa, eksik sayılırız.

Kimlik ve benlik felsefesi, yani "kişinin kendisi", etkileşimde bulunulan "öteki"nin algılanan değerlerine bir yanıt olarak gelişir. Ortak noktalara ya da alanlara, halihazırda yerleşik kimliklerimizle girmeyiz. Kimlik deneyimimiz yalnızca kendi kültürümüzden ya da cemaatimizden kaynaklanmaz; aynı zamanda "öteki" ile ilişkiye girdiğimizde, veya onun varlığının ve bizi ondan ayırt edenin ne olduğunun farkına vardığımızda da oluşur. Sosyal kimlikler, siyaset ya da etkileşim anında ortaya çıkar, bu nedenle de kimliklerimiz birbirine bağımlıdır. Eğer her birimiz bir boşlukta yaşasaydık, kimlik diye bir şeye hiç ihtiyaç duyulmayabilirdi.

Bu noktada çoğulculuk düşüncesi devreye giriyor. Evet, hepimiz farklıyız ve sınırlı kaynaklar için rekabet ediyoruz; ancak dünyanın güzelliklerinden biri de aynı zamanda birbirimizi tamamlıyor oluşumuz. Özelliklerimiz ve farklı deneyimlerimiz kıskanılacak değil övünülecek şeyler. Farklılıklarımızda zayıflık değil güç var. İnsanlığın bugüne değin karşılaştığı her soruna karşı olası çözümlerimiz var, ancak yardım istemek, yardım etmek ya da bir yardımı kabul etmek konusunda ya çok gururluyuz ya da önyargılıyız. Söz konusu sorunların her birimizin başına gelebileceğini düşünerek (Rawls'un 'Cehalet Perdesi'nde olduğu gibi), birbirimizin

güçlü olduğu noktalarına saygı, zayıflıklarına karşı da anlayış gösterirsek, herkes uyum içinde çalışır; her birimiz en iyi olduğu işi yapar ve bunu paylaşır; bu da dünya için en hayırlı sonucu getirir.

“Kendimizin” ve “ötekının” birbirini bertaraf etmeye çalışmadığını, her iki kimliğin de meşru olduğunu ve var olma ve gelişme hakkı olduğunu, paylaşmanın bir görev ve iki tarafın da yararına olduğunu görerek gereksiz husumeti ortadan kaldırdık mı, giderek daha fazla şey paylaşabiliriz. Şimdiye değin süper güçler için farklı gelişmekte olan ülkeler için farklı işleyen ‘oyunun kuralları’, adil biçimde yeniden düzenlenmeli. Kendimize güven duyar ve büyüklüğü ya da gücü ne olursa olsun herkesin, sabırsız ve küstahça değil, saygı ve hoşgörüyü aynı muameleyi gördüğüne ikna olursak, kültürlerimiz arasındaki ayrımlar kalkar ve daha dostça bir ortama kavuşuruz. Hepimizin içinde, retoriğimizin, inançlarımızın ve ideolojimizin ardına gizlenmiş, hakikatin bir parçası ve sorularımızın cevabının bir kısmı yatıyor. Mutlak hakikatin değil –zira öyle bir şey yok– hakikatin bir parçası... Din bu süreçte önemli bir rol oynuyor ve oynamaya da devam edecek. Dine şu anda dünyada geçerli olduğundan daha fazla ihtiyacımız var. Başka bir takım olumlu özelliklerin yanı sıra barış, tefekkür ve şükran tavsiyesinde bulunan dinler, inananların kişiliğinin bir parçası olmalıdır. Bu anlamda din, zihnin çalışmasını engelleyen bir unsur değil, olumlu bir etkidir. Düşünce çeşitliliğini hoşgörebilen, teşvik eden, hatta bunu olumlu bir yön olarak kucaklayan bir küresel toplum, bütün bu hakikat parçacıklarını bulup bir araya getirebilme potansiyeline sahiptir. Eğer bunu başarabilirsek, insan zekasının sınırlarının erişeceği boyutlar, ulaşabileceğimiz şeyler ve gerçekleştireceğimiz mucizeler, bizi şaşırtacak ve hayrete düşürecektir.

- 1930 da Moskova'da doğdu,
- 1953 de Lomonosov Moskova Devlet Üniversitesi Şarkiyat Entitüsü Tarih Fakültesinden mezun oldu,
- 1953-1956 yılları arası Sovyetler Birliği Şarkiyat Enstitüsünde mezuniyet sonrası çalışmalar yaptı, görev aldı,
- 1959 yılında "Türkiye'nin Vergi Rejimi ve Vergi Politikası" konulu Master tezini tamamladı,
- 1991 de Türkiye'nin Ekonomik Gelişiminde Birikim ve Finansman Problemleri" başlıklı doktora tezini verdi.
- Halen Rusya Bilimler Akademisi Şarkiyat Enstitüsü Yakın ve Orta Doğu bölümünde Türkiye ve Kıbrıs ekonomileri uzmanı olarak çalışmaktadır.

GELİŞMİŞ VE AZ GELİŞMİŞ ÜLKELER ARASINDAKİ ULUSLARARASI ALİENASYON TOPLUMSAL VE KÜLTÜREL AÇIĞININ EKONOMİK FAKTÖR İLE GİDERİLMESİNDEKİ ÖNEMİ

*B*u konuya olan yaklaşım esnasında birçok faktör dikkate alınmalıdır, gözlemlendiğim kadarıyla bunların arasındaki en önemli, en büyük ve en üstün olan, büyük çaplı gelişmiş batılasmış ülkelerin ardında kalan birçok gelişmemiş ülkenin toplumsal ve ekonomik gerilemesidir. Gerilemeyi gidermenin esas hedefi; bu ülkelerde yaşayanların insan kalitesini ve gelirlerini dünya orta seviyesine yükseltilmesidir.

Şu anda yoksulluk içinde yaşayan, uygarlıktan nasiplerini alamamış, açlık çeken ve tıbbi bakımdan yararlanamayan milyonlarca insanın insanca yaşama ihtimalleri, kültürel ufuklarını genişletmek için iyi bir eğitim alma fırsatı ve sabit bir iş ile değişik milliyetlerden, ırklardan ve mezheplerden olan insanlara karşı olan yabancılaşma ve müsamahasızlık tamamen olmasa da önemli oranda bir azalma kaçınılmaz olacaktır. İşbu psikolojik değişimler en gelişmiş ülkelerde gözlemlenmektedir.

Ancak, şu anki var olan ülkeler arasındaki yaşam seviye ve kalite aralığı çok çok fazladır. Az gelişmiş ülkelerde ki ortalama gelir tutarı yıllık 200-300 dolar iken, gelişmiş ülkelerde ortalama gelir tutarı yıllık 20.000-40.000 dolar olması bunun genel göstergesidir. Bu tarz farklılıkların artma nedeni birçok az gelişmiş ülkede sıkça rastladığımız gelir eşitsizliğinin dağıtımından kaynaklanmaktadır: ana kısmı zengin popülasyondan oluşan küçük bir gruba dağıtılıyor ve geri kalan az kısım da çoğunlukta olan alt gelir grubuna dağıtılmaktadır. Bu gibi eşitsiz ve haksız destekler ve var olan geniş mülk katmanlaşmada ki gelişmeler; kişiler arasında milliyet, etnik ve dini alanlarda ciddi çelişkiler ve uyuşmazlıkların oluşmasına sebep olmaktadır.

Gelişmiş ve az gelişmiş ülkelerdeki zenginlik ve yoksulluk arasındaki ekonomik ve sosyal eşitsizlik, gündemde olan radikal ve terör örgütlerine ait birliğini harekete geçirmektedir, dolayısıyla hem vatandaşlar hem de dünyada ki birçok ülke ciddi bir tehdit altındadır.

Uluslararası topluluk hakkındaki büyük kaygı Eylül 2000 de Birleşmiş Milletler Milenyum Deklarasyonunda yansıtılmıştır, burada ciddi toplumsal ve politik sorunların çözümlendirilmesi ile birlikte açlık yoksulluk ve erkek kadın eşitsizliği insanoğlunun 21. Yüzyılında ki esas görevi olarak deklare edildi.

Ekonomik açığı ve az gelişmiş ülkelerdeki yüksek nüfustan kaynaklanan felaket hali muhtelif metotlar ile giderilmektedir. Bunda asıl rol uluslararası organizasyonların ve OECD himayesinde olan eyaletlerin insancıl hükümler ile mali ve teknik konularda ki destekleridir. Fakat gelişmenin gidişatındaki asıl büyük rol ülkenin kendi kalkınma yoluna bağlıdır. Birçok ülke bu akışı yaşamın gerçek koşulları dikkate alarak değil de asılsız fikirler ile sürdürdükleri pek çoğumuz tarafından bilinmektedir, dolayısıyla bir çıkmaz için sürüklenirler ve sonuç olarak gerilemeye mahkûmdurlar. Şu anda, geçiş ekonomisi barındıran bu ülkelerin çoğu gelişmiş ülkeler ile birlikte modern ekonomi geliştirme stratejisi uygulamaktadırlar.

Muazzam çaba ve fedakarlık pahasına, memleket içi kaynakların kullanma etkisini arttırmak için dış krediler ve doğrudan yatırımlar çekmek, birçok ülkeye kayda değer bir gelişme göstermesinde payı vardır. Hatta Latin Amerika ve Güneydoğu Asya'da yer alan bazı ülkeler yeni sanayileşmiş ülkeler arasında ünvan hakkını kazanmışlardır.

Birçok faktör'e göre Türkiye'de bu ülkeler arasında yer almaya çok yaklaşmıştır; son 10 yıllık süre zarfında iyi bir gelişme göstermiştir, çeşitlendirilmiş tarımcılık ve sanayi tesisleri ile dinamik bir ticaret sınıfı oluşturmuştur. Türkiye'nin ekonomisinin potansiyel artışı Sovyetler Birliğinin çöküşünden sonra Rusya'ya ve CIS e ait olan kendilerini ciddi krizden etkilenmiş ülkelerin yeni iktidarlarında mühim destek ve yardımcı olmasına müsaade etmiştir. Bilindiği üzere Türkiye sanayileşmenin başlangıç aşamasında Sovyetler Birliğinden borç almış olup teknik destek görmüştür. Türkiye, Rusya ve diğer önceki Sovyet Eyaletlerine, özellikle ırk bakımından yakın olan Orta Asya ve Kafkaslara çöküşün akabinde ki zor zamanda bu yardımlarının karşılığını vermiştir. Türk inşaat firmaları altyapı tesisleri, kamu yapıları, eğitim ve dinlenme tesisleri, tarihi ve kültürel anıtların restorasyonu gibi birçok inşaat işlerini üstlenmişti. Türk şirketler tarafından aydınlatma ve imalat sanayimize, hizmetler ve ekonominin diğer sektörlerine milyar dolarlık yatırım yapıldı. Ülkemize ihraç edilen Türk mallarının önemli derecede ki artışı ile birlikte yerleşik kuruluşların imalatları tüketici taleplerini yerine getirmekte yardımcı olmuştur.

İşbu faaliyetler pazar ekonomisi oluşturması hakkındaki tecrübenin transferi ve işgücü eğitimi için yapılan kapsamlı yardımlar ile desteklemiştir. Türk İşbirliği ve Kalkınma İdaresi (TİKA) çoğu başarının sahibidir.

Enerji işbirliği ile birlikte Rus-Türk Ticareti ve ekonomik işbirliği çok etkileyici bir hal almıştır. Ülkelerimiz karşılıklı güven veren iş ortaklıkları içine girmiştir. Birleşik yaratıcı faaliyetlerimiz esnasında milletlerimiz bir birine tanıma ve yaklaşma fırsatını bulmuşlar. Yüzlerce binlerce insanı alakadar eden kültür ve eğitim, spor ve turizm alanları daha da çok çeşitlendi. İnsanlar arasında dostça ve güven içinde olan ilişkiler kurulmaya başladı; iki farklı ırklardan insanların evlenmesi alışlagelmiş bir hal aldı ve birçok Rus turist tatillerini Türk tatil köylerinde geçirmeyi tercih etmeye başladı.

Başka bir deyişle, ısrar eden ırkçılık ve güvensizlik hissedilen ve uzun yıllara dayalı rekabet ve mücadele geçmişi olan insanlarımız, şimdi birçok konuda ortak ilgi alanlarının ve anlayışlarının olduğunu farkını varmakla birlikte karakter olarak da birçok benzer yanlarının olduğunu farkına varıldı. Hiç bir şey, ne kültürel ne dini ne de lisan değişiklikleri Buna engel olamaz. Asırlar boyunca süren şüphe ve güvensizlik yerine saygı ve sempati bırakmıştır. Sizce bu izlenmesi gereken bir örnek değildir?

- 1943'de Niş'de doğdu,
- 1968 de Niş Tıp Fakültesinden doktor olarak mezun oldu,
- 13 yıl direktör olarak toplam 36 yıl Niş Enstitüsü Spasında görev yaptı,
- "Kolo Srpskih Sestra" derneğinde 1997 den bu yana başkan olarak çalışmaktadır,
- Özellikle yaşlı bakımı konusunda birçok insani yardım hareketinin öncülüğünü yapmaktadır.

KÜLTÜRLER ARASINDA KÖPRÜLER KURMAK

*D*oktor olarak görev yaptığım 36 yıl içerisinde, farklı ülkelerden, renklerden, eğitim düzeylerinden ve yaş gruplarından insanlarla karşılaştım. Fakat bütün bu temaslarda, doktor olarak benim açımdan en önemli şey, insanların farklı yoğunluklardaki ağrı ve hastalıklarıydı. Ancak çok sonraları onların farklı cinsiyet, yaş, meslek ve tanımlayıcı başka özelliklere sahip insanlar olduklarını kavradım. Bizim mesleğimiz hasta insanların iyileştirilmesine dayanır, bunun dışındaki her şey ikincil önemdedir. Benim ve meslektaşlarımdan işinin özü budur. İşimizde en önemli şey hastadır ve bu da kültürel farkları birleştiren temel bağıdır.

Siyasal ve kültürel sorunlarda hoşgörü eksikliği, insanlar ve uluslar arasında sözlü ve fiziksel çatışmalara neden olur. Yaşamımın bir bölümünü, savaşın dehşetinden kaçan ve katlanılabilir ya da insanların hoşgörüsüne muhtaç olmayan cemaatler oluşturan insanlarla geçirdim. Talihsizlikler insanları birleştirebilir ya da onları asabileştirebilir, bu da kültür ve hoşgörü düzeyine bağlıdır. Bir mülteci kampındaki insanları izliyordum: bazıları bencilce hareket ediyor, yemek ve giysilerin çoğunu almak istiyordu, bazılarıysa daha tokgözlüydü ve yalnızca ihtiyacı olanı alıyorlardı, bir diğer grup ise yalnızca gereksinimlerinin verilmesini bekliyordu. Bazen kavga çıkıyor, iyi ve kötü birbirine giriyor ve karşılıklı ağır sözler söyleniyordu. Keyifsiz, kaba konuşmalarla dolu çok zor bir yaşamdı. Akıp giden yaşamdan başka bir şeyin olmadığı bu tür yerlerde bulunmak güçtür. Bu tür güç bir yaşama ancak hoşgörü ve anlayışla katlanılabilir. Genellikle varlığımız, tartışan taraflar arasında bir köprü kurulması için yeterlidir.

Başka örnekler de var: farklı dinlerin bulunduğu çokuluslu toplumlar da halkın ve tek bir bireyin ulusal duyguları genellikle mahrem, özel ve

gizlidir. Ancak, siyasal ve kültürel talihsizlikler belirlediğinde, bu ulusal duyguların farklı boyutları ortaya çıkar. Yıkımların ve ölümlerin olduğu savaş zamanlarında, her şey kaba güce dönüşür, ulusal yaşamın gerçekdışı öğeleriyle karşılaşırız. Bu durum, özellikle de bütün ulusal arzu ve hayallerini gerçekleştirememiş, halkı iyi eğitim görmemiş ve işsizlik oranının yüksek olduğu uluslar için geçerlidir. Barış zamanlarında bu milliyetçilik, akıldışı- lıktan uzaklaşıp, bilgi ve doğru yöntemlerle, mistisizmin önünü alacaktır. Bu tür bir milliyetçilik, özünde yüksek kültürün bir parçasıdır, ki bu anlamda kültür, eğitim, hümanizm, etik, ahlak ve terbiyeyi de içerir. Farklı ulusal çevrelerdeki yanlış anlamalar, yalnızca sabır, hoşgörü ve saygıyla giderilebilir. Bu çevrelerin farklı dinleri, adet- leri, beslenme alışkanlıkları ve kıyafetleri vardır ve sorun bunların nasıl aşılabileceğidir. İhtiyaç duyulan şey kar- şılıklı anlayış, (din, evlilik töreni, vaftiz gibi) farklı ifade tarzlarına sahip bireye ve ulusa saygıdır. Karşılıklı hoşgörü ve anlayış olmadan hiçbir şey mümkün değildir. Bugünün dünden ve önceki günden iyi olmasını arzulayan bütün bireylerin ve ulusların mutlu olmaya hakkı vardır. Bunun tek bir yolu vardır: daha kapsayıcı, iyi ve insani bir kültür –ki bu da ahlak, hümanizm, eğitim, etik ve terbiye demektir. Bu sayede manevi açıdan zenginleşir, daha cömert hale geliriz. Başkalarına saygı konusunda biraz çaba gösterirsek ortak yaşam mümkün olur.

- 1929 da Golnik de doğdu,
- Lubliya Üniwersitesinde Profesör,
- Opera direktörü, kareograf, tıp doktoru, opera ve dans tarihçisi,
- ETI (International Theatre Institute-UNESCO) Slovenya Başkanı,
- Dans notaları Bürosu, New York, ABD aktif üyesi. Slovak Oda Müziği Tiyatrosu Başkanı,
- Slovenya, Avusturya, Bulgaristan, Hırvatistan, İrlanda, Sırbistan ve Slovakya da 80 den fazla bale kareografisini 13 Fransız Oyunu ve 39 opera ve operetin yönetimini yaptı,
- Muhtelif memleketlerde konferanslar verdi. Paris L'Universite de la Dance'dan Doctor Honoris Cause ünvanı ve Slovenya da Golden Order of the Republic of Slovenia derecesine layık görüldü.

KÜLTÜRLER ARASINDA KÖPRÜLER KURMAK

*B*u kongrenin teması olan kültürler arasında köprüler kurulmasını küresel düzeyde ele alıp tartışabiliriz. Ancak bu aynı zamanda Avrupa'da ve diğer pek çok ülkede gündemde olan bir konu. Bu nedenle, tema konusundaki katkı kendi ülkemle sınırlı olacak. Özellikle de çoğunluk ile, sayıca az oldukları için asimilasyona daha açık olan azınlıklar arasında kurulabilecek köprüler konusunu ele alacağım.

1991'de bağımsızlığını kazanan Slovenya, iki yerli (otokton) azınlıkla –(nüfusun % 0,4'ünün oluşturan) Macarlar ve (% 0,2'lik) İtalyanlar– iki milyon nüfusa sahip. Bu iki azınlığın yaşadığı bölgelerde Macarca ve İtalyanca dil eğitimi veren okullarla iki dillilik politikası uygulanıyor ve her iki azınlığın da Slovenya Meclisi'nde temsilcileri var.

Bu iki azınlığın dışında, İkinci Dünya Savaşı'ndan önce, hemen hepsi savaş sırasında ve sonrasında Avusturya'ya yereleşen, anadili Almanca olan geniş bir yerli azınlık kitlesi daha bulunuyordu.

Slovenya'da bugün resmi olarak tanınan bu yerli azınlıkların yanı sıra, göç yoluyla gelmiş olan insanlar da bulunuyor. Bunlardan biri % 0,12'lik çingene azınlık, diğeri ise eski Yugoslavya'nın çeşitli bölgelerinden gelen çok sayıdaki göçmenler. Bu ikinci grup, Slovenya'nın bağımsızlığı öncesinde, 1970'lerde ve 80'lerde, genellikle yabancı işçi olarak geldi ve daha sonra onlara aileleri de katıldı. 2002 istatistiklerine göre, ana dilleri dikkate alındığında, % 0,2 Makedon, % 0,4 Arnavut, % 1,4 Boşnak, % 1,6 Sırp, % 1,8 Sırp-Hırvat ve % 2,8 Hırvat olmak üzere, bu göçmenler toplamda nüfusun % 8,2'sini oluşturuyor. Çokuluslu eski Yugoslavya'nın farklı bölgelerinden geldikleri ve farklı dillere ve dinlere sahip oldukları için bu göçmenler homojen bir nüfus olarak değerlendirildi-

rilemezler. Slovenya'nın bazı bölgelerinde bu göçmenlerin çocukları için farklı dillerde ek dersler veren okullar bulunuyor.

Bugün Slovenya'da, yerli azınlıklara ait kütüphaneler, matbaalar, radyo istasyonları mevcut. Azınlık ve göçmenlere yönelik özel televizyon programları bulunuyor, ayrıca İtalyan azınlık, kendi televizyon kanalına sahip. Diğer bütün etkinlikler –çocuk ve yetişkin koroları, bazı enstrümantal gruplar, dans ve tiyatro toplulukları– amatör düzeyde sürdürülmektedir.

Nüfusun yaklaşık % 90'ını oluşturan resmi Katoliklerin yanı sıra, nüfusun % 3'ü kendini Ortodoks olarak tanımlıyor. Ljubljana'da 1935-40 arasında inşa edilen ve bugün restore edilmekte olan Ortodokslara ait bir kilise bulunuyor. Celje ve Maribor'daki Ortodoks kiliseleri ise İkinci Dünya Savaşı sırasında yıkılmıştı.

Eski Yugoslav cumhuriyetlerinden gelen göçmenler arasında geniş bir Müslüman cemaati de var. Toplam nüfusu 50.000 olan Müslümanlar, 2006'da merkezi Slovenya'nın başkenti Ljubljana'da olan bir bağımsız Sloven İslam Cemaati kurdular. Sloven İslam Cemaati yıllardır Ljubljana'da bir cami inşa edilmesi için mücadele veriyor. Bugün bunun için gerekli zemin hazır, cami inşası için para toplanıyor. Müslümanlara ait mescit de bir ay önce daha geniş bir mekâna taşındı. Diğer bütün dinler ise marjinal konumda.

Slovenya'nın İtalya, Avusturya, Hırvatistan ve Macaristan'la olan sınırlarının ötesinde kendi azınlıklarının da bulunduğunu ve bunların çok daha az hakka sahip olduklarını da hatırlatmak isterim. İki dillilik giderek azalıyor, bu azınlıklar ulusal meclislerde temsilcilere sahip değil ve sürekli asimilasyon baskısı altındalar.

Slovenya'da ve diğer ülkelerde azınlık kültürleri ile çoğunluk arasındaki durum ideal olmaktan uzak. Halen, birbirimizi daha iyi anlayarak, bazı konularda (okullar, sosyal hizmetler, hem bürolarda hem sokaklarda) olumlu etkiler göstermek mümkün görünüyor. Bu yolla iki grup arasındaki köprüler gelişebilir ve aralarındaki hoşgörüsüzlük ve yabancı düşmanlığı ortadan kaldırılabilir. Eminim ki, eğer her ülkede ilk adım olarak kültürler arasındaki uçurumu kapatabilir ya da en azından azaltabilirsek, küresel düzeyde de aynı şeyi gerçekleştirmek daha kolay olacaktır. Bu Kongre, bu hedefleri gerçekleştirmek için atılmış bir adımdır.

Prof. Dr. Nükhet HOTAR / Türkiye

AK Parti Genel Başkan Yardımcısı

İzmir Milletvekili

ULUSLARARASI ÖRNEK KIDEMLİ VATANDAŞLAR KONGRESİ

“KÜLTÜRLER ARASI KÖPRÜLERİN İNŞAASI”

SUNUŞ

*Y*arınları birlikte kurma inancı ve büyük önder Atatürk'ün “Yurtta barış, dünyada barış” özdeyişinden hareketle AK Parti Yaşlılar Koordinasyon Merkezimizin de danışma kurulunda bulunduğu Uluslararası Örnek Kıdemli Vatandaş Kongresi bu yıl “Kültürler Arası Köprülerin İnşaası” yaklaşımına odaklanmayı ve kıdemli vatandaşların bilgi ve birikimlerinin genç nesiller vasıtasıyla toplumların kültürel belleğine aktarılmasını amaçlamaktadır.

Nesiller arası ve kültürler arası iletişim ve karşılıklı anlayışın güçlendirilmesi açısından bu kongreyi bir fırsat olarak değerlendiriyor ve Türkiye'mizin Dünyanın çeşitli ülkelerinden kıdemli vatandaşları ağırlama şerefine nail olduğu ve kıdemli vatandaşların yıllar içersinde damıtılmış engin yaşam tecrübelerinden yararlanma imkânını ortaya çıkaran böylesine önemli bir organizasyona ev sahipliği yapıyor olmasından da ayrıca memnuniyet duyuyoruz.

Kongre vesilesiyle kıdemli vatandaşların; kültürler arası diyalogun ve barışın sürekliliğinin sağlanmasında, özellikle küresel değer kodlarının hatırlatılması ve kurgulanmasındaki rolünün yanı sıra medeniyetler çatışması yerine, medeniyetler buluşmasının yeniden gündeme taşınmasının gerekliliği bir kez daha vurgulanmak istenmiştir.

Kültür; tarihsel, toplumsal gelişme süreci içinde yaratılan bütün maddi ve manevi değerler ile bunları yaratmada, sonraki nesillere iletmede kullanılan, insanın doğal ve toplumsal çevresine egemenliğinin ölçüsünü gösteren araçların bütünüdür. Sosyolojik olarak, kültür bizi saran, insanlardan öğrendiğimiz toplumsal mirastır ve dolayısı ile geçmişten geleceğe bir sürekliliktir. Kültürler arası diyalogun teknolojik ilerlemeler ve küreselleşme gibi sebeplerle geliştiği ve dolayısıyla da kültürden kültüre yoğun aktarımların yaşandığı günümüzde, dünya uygarlığının gelişmesine katkı sunacak kişilerin başında engin bilgi ve deneyimleri ile hiç şüphesiz kıdemli vatandaşlarımız gelmektedir.

Prof. Dr. Nükhet HÖTAR / Türkiye

AK Parti Genel Başkan Yardımcısı

İzmir Milletvekili

İnsanlığın yakın geçmişi pek çok pozitif ilerlemeye tanık olmanın yanı sıra savaşlar, uzlaşmazlıklar ve ne yazık ki bazı kültür değerlerinin yitilmesi gibi pek çok olumsuzluğu da tecrübe etmiş ve etmeye de devam etmektedir. Bizler; barışın, huzurun, hoşgörünün ve farklı kültürlere saygının kıymetini çok iyi bilen kıdemli vatandaşlarımızı, geçmişten çıkarılacak dersleri gelecek nesillere aktarmadaki en büyük şansımız olarak görmekteyiz. Çok kıymetli bir bilgi birikimine ve tecrübeye sahip olan kıdemli vatandaşlar, içinde yaşadıkları toplumlara dolayısıyla dünyaya katkı sağlayabilecek en üst düzeye erişmiş kişilerdir. Kültürler arası köprülerin yalnızca farklı kültürlerin mensubu toplumlar ve kişiler arasında değil, aynı zamanda nesiller arasında inşa edilmesi gerekmektedir ve bunun gerçekleşmesinin tek şartı kıdemli vatandaşlarımızı gelecek nesiller ile buluşturabilmektir. Tüm bu gerçeklerin bilinci ile politikalarını şekillendiren partimiz, Sosyal İşler Başkanlığı Yaşlılar Koordinasyon Merkezinin bir projesi olan “Nesiller Buluşuyor” etkinlikleri vesilesiyle bu gayret doğrultusundaki çalışmalarına aralıksız devam etmektedir.

Kongremize dünyanın dört bir yanından katılımları sağlanan kıdemli vatandaşların kültürler arası köprülerin güçlendirilmesine yönelik çağrılarının bu anlamda çok etkileyici bir geçmişe sahip olan ve günümüzde de dünyamızın kültür başkentlerinden İstanbul’dan yükselmesinin ne kadar anlamlı olduğunu vurgulamakla birlikte AK Parti Yaşlılar Koordinasyon Merkezi olarak kültürler arası diyalogun uluslararası düzeyde gelişmesine katkı sağlayan böyle bir organizasyona destek sunmaktan dolayı büyük bir memnuniyet duyduğumuzu belirtmek isteriz.

Umuyoruz ki; bu kongrede ortaya çıkan fikirler, yöntemler, herkesin herkesle komşu olduğu bu dünyada coğrafi komşuluktan vicdani komşuluğa, sınırlara dayalı barıştan kültürel ve medeniyetlere dayalı barışa ve işbirliğine geçişe dolayısıyla da kültürler arası köprülerin güçlendirilmesine vesile olur.

KÜLTÜRLER ARASI İLETİŞİM KÖPRÜLERİNİN TESİSİ

Günlük yaşamda sıklıkla kullandığımız kültür kavramı farklı şekillerde tanımlara sahip olmakla birlikte genel olarak *“hem insan davranışları, hem de davranışların sonucunda milletin tarih boyunca elde etmiş olduğu fikir, inanç, maddi ve manevi değer yönelimlerinin tümü”* olarak tanımlanmaktadır. Kültür sosyolojik anlamda genellikle bir topluluğun yaşam tarzını ve topluluğu diğer gruplardan ayıran yönünü ifade eder (1). Antropologlar kültürü toplumun uygarlık birikimi; kendiliği; sosyal süreçlerinin bütünü ve belleği olmak üzere dört kavram üzerinde yoğunlaştırmaktadır (2). Bu yaklaşımlarla kuşaktan kuşağa aktarılan, toplumsal miras olarak anlatılan kültür paylaşılma, aktarılma, öğrenilme ve değişme özelliklerine sahiptir. Bu bağlamda toplumumuzun belleği olarak nitelendirilen deneyimli kuşağa büyük sorumluluklar düşmektedir.

Mustafa Kemal'in *“Varlığımızın temeli költürdür”* düşüncesi ve *“... Doğu ve Batıdan gelen etkilerden uzak milli karakter ve tarihimize uygun bir költür...”* ifadesi kültür konusundaki görüşlerini yansıtmaktadır.

Atatürk medeniyet ve költürü hiçbir toplum, ırk ve milletin tekeline değil bütün insanlığın ortak malı ve birikimi olarak görmektedir. Ayrıca ekonomik gücün yetişmiş insan gücüne yani költüre bağlı olduğunu savunmuştur (3).

Kültürel değişim etkileşim ve iletişim süreçleri ile başlar. İletişim en genel tanımıyla *“anlam aktarımı”* olarak tanımlanmaktadır. İletişim karmaşık, çok yönlü, dinamik ve toplumsal bir süreçtir. Kültürlerarası iletişim genellikle farklı költürlere sahip birey ya da gruplar arasında gerçekleşen iletişim faaliyetleridir (4).

Günlük yaşamda farklı költürlerden insanlar birbiriyle etkileşime girmekte, farklı költürel ve etnik kökünde insanlar bir arada, benzer olarak yaşamaktadırlar. Kültürlerarası etkileşim; küreselleşme, ekonomik-siyasal nedenli göçler ve birliktelikler, iletişim teknolojisindeki gelişmelerin kaçınılmaz ve doğal bir sonucu olmuştur (5).

Küreselleşme bir dünya toplumu anlayışı doğrultusunda ülkelerin birbirine çok boyutlu ilişkiler ağı içinde bağlı hale gelmeleri sürecidir. Küreselleşme üç ayrı tarihte üç kez farklı şekillerde ortaya çıkmıştır. Birinci küreselleşme 1940'lı yıllarda denizcilikteki gelişmeler, ikinci küreselleşme 1980'li yıllarda sanayi devrimi, üçüncü küreselleşme 1990'lı yıllarda iletişim devrimi ile gerçekleşmiştir. Üçüncü aşamada iletişim devrimi ile gerçekleşen küreselleşme költürel değişimi yayılım yöntemi olarak kullanmıştır (5,6).

Küreselleşme ile ekonomik, siyasal, sosyal, kültürel değerler ve birikimler gibi ulusal alana ilişkin konular uluslararası alana yayılmıştır. Küreselleşmenin üçüncü dalgası olan iletişim teknolojisindeki gelişmeler; tüketim ve kitle kültürünün yayılmasına, yaşam tarzlarının tekdüzeleşmesine, küresel sorunlardan haberdar olunmasına, ulusal kimlik ve kültürlerin zayıflamasına neden olmuştur (5,6).

Küreselleşen dünyada ülkelerin temel hedefi özgür, sağduyulu, ırk, renk, dil, din ayırımı gözetmeyerek ve insanlığın ortak değerlerine önem veren kuşaklar yetiştirmektir. Bu kuşakların yetiştirilmesinde deneyimli kuşakların büyük sorumlulukları bulunmaktadır (3).

Törelerin değişmesi bireyler ve toplumlarda kimlik arayışı çabalarını gündeme getirmiştir (3). Siyasal, sosyal ve ekonomik yapıdaki gelişmelere bağlı olarak değişikliğe uğrayabilen kültür olgusunda istendik değişim süreci dayatmacı olmayan, zenginliklerin ve ana kalıpların korunarak kültürün çağın gereklerine göre şekil kazanması, gelişerek değişmesidir (5). Küreselleşme ile sınırsızlaşan etkileşim ulusal kimlik ve kültürün yok edilmesi, tek yönlü, homojen bir yapı oluşturması nedeniyle kültürel tehdit olarak yorumlanabilmektedir. Ayrıca günümüzde giderek daha fazla bağımlı hale gelen kültürler arasında var olan iletişim ve etkileşim toplumlar arasındaki farklılıkların değerlendirilememesine, ön yargılara; gelişmiş, kültürünü üstün gören toplumların sahip oldukları güçleri sınırsız kullanmalarına; kültürel benzeşme ile yalnızlaşma, yabancılaşma ve aşağılanma duygularının yaşanmasına; gerilimlere neden olmaktadır.

Kültürler arasındaki hızlı değişim ve etkileşim toplumun çok kültürlü olmasına neden olmuştur. Kültürler arasındaki çeşitlilik toplumların temel özelliğidir ve gelişim için itici bir güç olarak değerlendirilmelidir. Var olan çeşitlilik yaşanan ortak sorunlara çözüm bulmayı sağlayıcı zenginliktir. Sorunları farklı olarak algılayan, yorumlayan, çözümler üreten kültürler diğer kültürlere yol gösterici olmakta, böylece kültürler arası etkileşim ile köprüler kurulmaktadır (2).

Kültürlerin birlikte yaşamalarını, deneyim paylaşımlarını sağlayıcı projeler kültürler arasında köprü kurulması, saygı ve hoşgörünün geliştirilmesi, ön yargıların ortadan kaldırılmasında büyük yararlar sağlayabilmektedir.

Geçmişle bağını koparmış bir insanlar topluluğu olamaz. Bir toplumun belleği olarak tanımlanan kültür kavramının toplum içinde en önemlileri taşıyıcıları yaşlı bireylerdir. Ancak yaşanan göçler, ekonomik sıkıntılar, aile yapısındaki değişimler, yetersizlikler, statü kaybına, kuşaklararası uçurumlara neden olabilmektedir.

Sonuç olarak; küreselleşme ve iletişim araçları nedeniyle dünya genelinde kültürel etkilenme kaçınılmaz olmuştur. Kültürel etkilenme temelde kültürlerin benzeşmesi, tek tipleşmesi ve farklılıkların, çeşitliliklerin yok

Prof. Dr. Nuran AKDEMİR / Türkiye
Yaşlılık Platformu Koordinatörü

olması şeklinde yorumlanabilmekte ve kimlik sorunlarına yol açabilmektedir. Bu nedenle kültürlerin arasında ortaya çıkan gerilimin ortadan kaldırılması ve birlik içinde çeşitlilik, çeşitlilik içinde birlik, değerlerin farkındalığı, hoş görü ve saygı kültürünün oluşturulması hedeflenmelidir. Bu bağlamda yaşlı kuşak ile genç kuşağın bağları büyük önem ifade eder.

Atatürk “Toplumun geleceğini medeniyet ile çatışmada değil bağdaşıp uzlaşmada, batıdan kopmada değil batı dünyasının temsil ettiği çağdaş (ileri)/ güçlü toplumlar ailesine katılmada” görmüştür (3).

Batıya yetişirken, dünyayla bütünleşirken kendimiz olmak ve kendimiz kalmak, kültürümüzün temel unsurlarından olan dilimizi koruma konusunda gelecek kuşakları hazırlayan bugünkü yetişkinlere, kıdemli vatandaşlarımıza büyük sorumluluklar düşmektedir.

KÜLTÜRLERARASI KÖPRÜLER TOLERANS, DİYALOG, GÜVEN VE KARŞILIKLI SAYGI İLE TESİS EDİLEBİLİR

*T*ozlu tarih sayfaları dini ihtilaflar, kültürel ya da etnik çatışmalar, önyargılar ve yanlış anlamalar, her yere sinen güvensizlik, tahammülsüzlük, belirsizlik, endişe ve şiddet, “öteki”ne duyulan tedirginlik örnekleriyle dolu olan Dünya 20. yüzyılın son çeyreğinden itibaren hızlı bir değişim sürecine girmiştir.

Süreç ekonomiden toplum bilimine, iletişimden siyasete, hukuk, tarih ve coğrafyadan devlet yönetimine kadar hemen her alanda köklü dönüşümlere neden olmuş, toplumları ve bireyleri derinden etkilemiştir.

Bu süreçte uygulanan politikalar ve kavramlar hızla kabuk değiştirmeye başlamıştır. Bu değişime damgasını vuran olay ise “küreselleşme” ve çevresine dalga dalga yaydığı etkilerdir.

Dünyayı bir taraftan kocaman bir pazar diğer taraftan küçük bir köy haline getiren küreselleşmeyle birlikte, zenginlik, teknolojik gelişmeler, rekabet, demokratik çoğulculuk, üretim ve tüketim yaygınlaşmış, insan, birey, düşünce ve inanç özgürlüğü, siyasal, toplumsal ve kültürel hoşgörü, çatışma ya da uzlaşma, diyalog ya da kavga gibi kavramlar da yeniden tanımlanmaya başlamıştır.

Bir taraftan bilgi, güç ve teknoloji diğer taraftan yoksulluk, yoksunluk, eşitsizlik küreselleşirken kültürler arası çatışma ve diyalog teorileri de gündeme gelmiştir.

Ortak akıl dünyanın bugün, uyumun ve uzlaşının refah, çatışma ve tahammülsüzlüğün ise yokluk getirmesi gerçeğinden ve yaşanmışlıklarından hareketle Huntington’un “medeniyetler çatışması” tezi üzerine kurulan ve geliştirilen teorilerin, yirmi birinci yüzyılda itibar görmemesi için kültürlerarası köprülerin inşa edilmesine her zamankinden daha çok ve aciliyetle muhtaç olduğumuz noktasında birleşmiştir.

Bugün artık kutuplaşmanın sembolü haline gelen ‘biz ve onlar’ ayrımını ortadan kaldıracak bir anlayışı egemen kılınmalıdır. Küreselleşen dünyada, birlikte yaşamak, “diğer”ini tanımayı ve farklı olana saygı göstermeyi gerekli hale getirmiştir. Farklı görüşlere olduğu gibi kültürel farklılıklara da hoşgörüyle bakılması gerçek anlamda küresel bir dünyanın veya çoğulculuğun temel koşulu haline gelmiştir.

Bunun için atmamız gereken ilk adım Goethe’nin **“Tolerans, başka ve farklı olanla eşit ve eşdeğer koşullarda bir arada yaşamayı kabul etmek demektir.”** sözlerinde de ifade ettiği gibi toleransı geliştirmektir.

Diyalog, toplumlar arasında düşmanlığın ve güvensizliğin yerleşmesine neden basmakalıp fikirlerin, önyargıların, güvensizliğin giderilmesi için temel bir anahtar olarak kullanılmalıdır. Diyalogu kültürlerarası köprüleri tesis etmek ve dünya barışına katkı yapan bir araç haline dönüştürmek için eğitim, medya, gençlik, göç ve kadın gelişimi alanlarında uzun vadeli girişimler uygulamaya konulmalıdır.

Güven ve karşılıklı saygı, kültürlerin diyalogunun sağlam temelini oluşturan ve onları yaşanabilir kılan en önemli etkenlerdir. Güven ve karşılıklı saygının tesisi için, kültürlerarası farklılıkların, yanlış anlaşılmaların, kalıplaşmış önyargılı fikirlerin ve korkuların önüne geçebilmek için devletlerin, sivil toplum örgütlerinin, özel sektörün, bireylerin kısaca herkesin bu uğurda çaba harcaması asli bir görevidir.

Hiç kuşkusuz derin tarihi ve siyasi ve kültürel dinamiklerin etkisiyle oluşan ve artık küresel bir nitelik kazanan sorunların çözümü kolay olmayacak ve uzun soluklu bir çaba gerektirecektir.

Ancak 13. Yüzyıl şartlarında; kanlı iktidar mücadelelerine, siyasi çalkantılara, dini çatışmalara, mezhep kavgalarına şahitlik yapan Anadolu'dan **“Gel ne olursan ol yine gel ister kâfir ister mecusi ister puta tapan ol yine gel. Bizim dergâhınız ümitsizlik dergâhı değildir. Yüz kere tevbeni bozmuş olsan da yine gel.”** çağrısı yapan Mevlana din, dil, ırk ayırt etmeden her bir bireyi her koşulda birlikte olmaya davet ederek, **“Yaratılanı hoş gör, Yaratandan ötürü”** diyen Yunus Emre eserleriyle, sevgi yoluyla dünyada yaşayan tüm insanların, hem kendileriyle hem evrenle kaynaşmasını sağlamayı amaçlayarak kültürlerarası köprülerin ilk harcını atmıştır.

Birlikte hareket edildiği takdirde daha adil, barışçıl bir düzen içinde farklı bir dünya da yaşama imkânına sahip olabiliriz. Amacımız bugünün sorunlarını öteleyerek yarına taşmak değil, bugünün sorunlarını bugün çözüme kavuşturmak olmalıdır. Bu bizden sonraki nesillere en büyük borcumuzdur.

Bu bağlamda dünyada kültürlerarası köprülerin tesisi ana temasıyla ilk kez yapılan “Türyak Uluslararası Örnek Kıdemli Vatandaşlar Kongresi” bu çalışmalara büyük katkı sağlayacaktır.

KÜLTÜRLERARASI KÖPRÜLERİN TESİSİNDE EMEKLİ VE YAŞLILAR

Çin'den Avrupa'ya uzanan 'İpek Yolu' sadece ticaret yolu olmamış, geçtiği bölgelerdeki halkın refah seviyesini yükseltmiş, doğu-batı kültür ve medeniyetleri için köprü ve buluşma vesilesi olmuştur. O tarihte Anadolu'da hakim olan Selçuklular ticari yaşamı gözetmek amacıyla sigorta sistemi kurmaları yanında, her dinden insanın barınıp isterse ibadetini de yapabildiği kervansaraylar oluşturmuşlar. İnsanlar arasında diyalog kültürü ve saygı gelişmişti. Hoşgörü hakimdi, farklılıklara hoşgörüyle bakılırdı. Her insan, insan olarak saygı görüyordu.

Köprüler, insanları birbirine kavuşturan yapılardır. Köprünün fonksiyon birleştirmektir. Anadolu ve İpek Yolu tarihi köprü örnekleriyle doludur. İyilik yapmak isteyen ya köprü ya çeşme yaptı. Köprülerin hikayeleri vardır, bu hikayeler bazen toplumların sınıf farklarına ve sınıf ahlakına vurgu yapar. Köprülerin materyali sevgidir. Köprü birleştiricidir, köprü kavuşturucudur. Kültürlerarası köprülerde farklılıkları kabullenip insanları barışa yöneltirler. O köprülerin ortak dilleri insanlıktır.

Kültür, sosyal süreçlerin birleşkesidir. Kültür bir insan ve toplum kavramıdır. Her toplum kendi kültür çevresini ve birliğini oluşturmalıdır. Hatta toplum içindeki gruplarda örneğin emekli ve yaşlılar gibi, grubun kültürünü yaratmalılardır. Adaletli bir toplum inşa etmek ancak bu şartlarda mümkündür. Ayrı fakat eşit olmalıdır. Farklılıklar birer zenginlik olarak görülmelidir. Sosyal devlet ve hukukun üstünlüğü, insan hakları standartlarına tam ve tutarlı bir bağlılık sağlar, bu da kültürün gelişmesine ve evrenselleşmesine yardımcı olur. Toplusal kimlik sağlıklı kazanılır. Kültür emperyalizmine yol açılmamış olur.

Küreselleşme dünyayı tehlikeli boyutlara varan dengesizliğe soktu, eşitsizlikler, çelişkiler arttı. Uluslararası toplum çatışmalarla yaşıyor. Dünyadaki dengesizliklerin üzerine gitmek için ortak siyasi irade oluşturma ihtiyacı var. Yoksullaşan insanlar, umutsuzluk, adaletsizlik duygusu ve yabancılaşma terörizm yaratıyor. Ekonomik, çevresel sorunlar artıyor, sağlık sistemi insanlık için yetersiz kalıyor. Gelir adaletsizliği büyüyor, zengin ve yoksul arasındaki fark çok açıldı, orta sınıf kalmadı. Toplumda gruplar ayrımcılığı yada mağduriyeti paylaşıyor. Uluslar arasında sosyal ve kültürel bağları etkinleştirerek dostluk ilişkilerini güçlendirmek gerekirken ulusların içindeki mağdur grupların da kültürlerini geliştirmek gerekli. Kimse izleyici olarak kalmamalı. Akla dayanan ve evrensel olan öğretiler, toplumların hem kendi içindeki gruplar arasında hem de çevresindeki toplumlarla sevgi ve saygıya dayalı iletişim kurmasını sağlar. İnsan Hakları Evrensel Bildirgesinde de değinilen hususlar tüm insanlar

için ortak değerdir. Tarih öğretimi insanları birleştirici tarzda olmalı, ayrımcı tarzda değil. Düşünen ve sorunları çözüme yeteneğine sahip insanlara ve onların oluşturacakları sivil toplum örgütlerine ihtiyaç şimdi daha fazla.

ATATÜRK “Benim manevi mirasım bilim ve akıldır” diyor. Bilim toplumların kültürleri, daha çağdaş, daha toplusaldır. Akla dayalı düşünceler ve çözümler üretmek zorundayız. “Yaşamı akıntıya karşı yüzerek geçirmemek gerekir” diyor Montaigne bilimsel düşüncenin gelişmesini teşvik eden gelenek ve görenekleri geliştirmek gerekir. Irkçılığı, kökten dinciliği teşvik eden eğitim sistemleri terk edilmelidir. Güçlü aile yapısı insanlığı ayakta tutulabilir. Demokrasi kültürü her topluda olmalıdır. Bütün kültürel çeşitliliklerimizle zenginleşecek bir insanlık uygarlığı kuralım. Farklılıkları iyi yönetmeli, ortak değerler oluşturmalıyız. Gelecek için tüm insanlık birlikte çalışmalıdır. Hiç kimse ve hiçbir devlet doğadan karşılıksız yararlanma hakkına sahip değildir. Dünya insanoğlunun tek mekanıdır. Çevre sorunu,atmosfer kirliliği,iklimlerdeki değişiklikler,küresel ısınma ortak sorundur.Bu sorunlar ancak dünya ölçeğinde ele alınırsa çözülebilir.Uluslararası dayanışma kaçınılmazdır. Dünyayı ayakta tutmalıyız, insanları bir araya getirmek, onları dinlemek, güçlendirmek, paylaşmak ve fedakarlığı öğretmek hepimizin görevi. Dünyada barışı korumalı ve egemen kılmalıyız. Birbirimizi tanımak ancak kültürleri öğrenerek mümkündür. Kültür ve eğitim önceliklidir. Temel değerler etrafında toplanmalı birlikte yaşamayı bilmeli, korunması gereken insan haklarının bilincinde olmalıyız. Bir yer çöl olursa, başka bir yere giderseniz ama bütün dünya çölleşirse gidecek yer kalmaz. Unutmayın UFO'lar dünyayı sarmış vaziyette.

İnsanlar arasındaki ilişkileri altüst eden büyük teknolojik gelişme internettir. Toplumların kimlikleri altüst oldu, tüm kesimler tehdit altına girdi. İnternet sanki küresel hükümet, her şeye hükmediyor. İnsanların yaşamı uzadı, yaşlı insan sayısı arttı. Üretim ve tüketim alışkanlıkları değişti. Manevi inandırıcılık yitirmemesi gerekirken o da tehdit altında ekonomiye üretim değil borsalar hakim. Borsalar insanların kaderini belirlediği çağdaş kumarhaneler alışkanlıklar değişmek zorunda. Dünyada yaşayanlarda yabancı yok, yol arkadaşları var. İletişim alanındaki gelişmeler ile dünya tek bir ekonomik sisteme, tek bir siyasal sisteme dönüştü. İnsan uygarlığının manevi unsuru aşınıyor. Tüm dünyanın insanların ortak mirası olduğu unutuluyor. Artık kimlik, kişilik ve çıkar çatışmalarının sonu gelmeli. “Birlik içinde çeşitlilik” ilkesine dayanan, hoşgörü, sevgi, özveri ve birbirine bağlı, özgür düşünen, saplantısız, üretilenlerin eşitlik ilkesine paylaşımın saygılı insanlar ve onların oluşturduğu toplumlar gerekiyor.

Tüm dünya insanların ortak mirası. İnsanlığın ortak değer ve geleceğine inanmış ırk, renk,dil,din artımı gözetmeyen kuşaklar yetişmelidir.Nesiller arası dayanışma önem kazandı.Kültürel renklilik eskisinden daha çok önem kazandı.Yeni bir ekonomik işleyiş tarzı, yeni bir uluslararası ilişkiler sistemi kurmanın zamanı geldi. Ortak yaşam kültürü yaratmalı ve tüm insanlık bunu benimsemelidir. Bu asla kültürel çeşitliliği ortadan kalkması değil, aksine onların teminat altına alınmasıdır. Daha iyi yönetilmemize sağlayacak bir değer ölçüğü böylece oluşacaktır.

Emekli ve çalışan, yaşlı ile genç arasındaki köprü sağlam olmalıdır. Sosyal ve kültürel bağ bu köprüyle etkinleşir. Anadolu'nun kültürel mirası, birikimi ve medeniyetler ittifakı bütün dünya ile paylaşılırken özellikle emekli ve yaşlımızın bu birikimdeki rolleri inkar edilmemelidir. Dünyada emekliler günü 30 Haziran'da sadece bu topraklarda Ulu Önder Atatürk'ün emekliliği adına kutlanır. "YURTTA SULH CİHANDA SULH" diyen büyük liderin anısına tüm dünyayı 30 Haziran'ı "Emekliler Günü" olarak kutlamaya davet ediyoruz. 92 Şubesi 1 milyona yakın üyesi ve ülkemizin önemli sivil toplum kuruluşu Türkiye İşçi Emeklileri Derneği kültürler arası köprü görevini yerine getirmek üzere öncelikle Avrupa Birliği Yaşlılar Platformu AGE-EUROPE'un üyesi olmuştur. Dünya üzerindeki yaşlıların ve emeklilerin sorunlarına dikkat çekmek, çözüm üretmek için uğraş veriyor. Ülkemizdeki emeklilerin açlık ve yoksulluk sınırı içinde yaşama mücadelesine dikkat çekiyor. Dünya'da eşi olmayan emekliler arasındaki eşitsizliğe çözüm arıyor.

Tüm Dünya Emekli ve Yaşlılarına sesleniyoruz: "Emekli kültüründe birleşelim." Dünyaya bir parça sevgi, barış ve insanlık getirelim. Sevginin, hoşgörünün ve barışın güzelliklerini yansıtmak dileği ile insanlık olgusunu diriltelim.

KÜLTÜRLER ARASI AYRILIKLARA KÖPRÜLER KURULMASI

Çelişkilerle dolu bir dünyada yaşıyoruz.

Bilim ve teknoloji, akıllara durgunluk verecek bir hızla gelişmektedir. İnsanlığın 20. Yüzyılda kaydettiği gelişmeler tüm insanlık tarihinde kaydedilen gelişmelerden daha fazladır.

Ancak, bir yanda evrenin sonsuzluğuna uzanan olağanüstü insan zekâsı ve bilgisi sergilenirken, öte yanda hala 800,000,000 kişi okuma yazma bilmemektedir. İşlevsel okuma yazma yoksunları ile bu rakam iki milyara ulaşmaktadır.

Dünyamızda bir grup insan günümüzün nimetlerinden ziyadesiyle yararlanırken, bazı kitleler 100, 200 ve hatta daha fazla yüz yıl geride yaşamaktadır. Bilgi ve teknoloji alanındaki sıra dışı gelişmeler devam ettikçe toplumlar arasındaki zaman makası her geçen gün daha da açılacaktır. Çarpıcı bir ayrılık içinde, “bilgi toplumları” ve “cahil toplumlar” oluşacak, bu oluşum tehlikeli ve sert çatışmalara yol açacaktır.

Evet, çelişkilerle dolu bir dünyada yaşıyoruz.

Bir yanda, bugünkü teknoloji ile, dünyadaki tüm insanlara gerekli gıdayı iki misli üretebilme olanağı var iken, öte yanda bir milyardan fazla kişi açlıktan kıvrınmaktadır. Her üç buçuk saniyede bir kişi açlıktan ölmektedir. Bugün, beş yaş altında 30,000 çocuk ölecektir.

Gerçekten, çelişkilerle dolu bir dünyada yaşıyoruz.

Dünyamız sonu gelmeyen bir savaş ve terör sürecinden kurtulamamaktadır. Bu süreç devamlı kan ve gözyaşı getirmekte, yüz binlerce masum insanın hayatlarını almaktadır. Ancak, öte yanda, insanların her gün daha yenisini geliştirdikleri teknolojilerle üretilen öldürücü silahlar için, dünyanın her yöresinde, her cins para kurundan, milyarlar, trilyonlar harcanmaktadır.

Bunların ötesinde, çevremiz alarm verici düzeyde kontrol dışına çıkmaktadır. Dünyamız yağmur ormanlarını yitirmekte, tehlikeli şekilde ısınmakta, denizlerimiz ve içme sularımız kirlenmektedir. Kuraklık ve nüfus artışı, sulama bir yana, içecek su bulmayı dahi zorlaştırmaktadır. İnsanları ürküten bu tehlikeli gidişin müsebbibi yine insanlardır.

İnsanlar aç ise, anneler ve babalar çocuklarını çaresizliklerinden ötürü yitiriyorlar ise, aileler sığınacakları bir barınak bulmakta zorlanıyorsa, ve milyarlarca insan okuma yazma bilmeden karanlık bir çağda yaşıyorsa, bu insanlara değerlerden, kurallardan, sevgiden, iyi insan ilişkilerinden söz etmemiz olanaksızdır. Tabii ki, böyle-sine çelişkiler sonucunda oluşan kutuplaşmış toplumların var olduğu bir ortamda kültürel barıştan ve kültürel paydalardan da bahsetmek mümkün değildir.

Kitleler arasında büyümekte olan bu ayrılığı giderebilmek ve önleyebilmek için, kültürel çatışmalar içindeki toplumlar arasında, “karşılıklı anlayış” köprüleri kurmak zorunludur. İnsanların birbirlerini daha iyi anlamalarını sağlamak gereklidir. Bu tür köprülerin kurulabilmesi için dünyamız insan yaşamını ve insan onurunu esas alan bir ortak anlayışı geliştirmek zorundadır. Söz konusu anlayışın oluşması için dünyamızın inanmış ve adanmış gönüllülere ihtiyacı bulunmaktadır. Bu oluşumu sağlamak hayal değildir. Mümkündür. Çünkü, bütün iç karartan her türlü gelişmeye karşı, yerküremizde “daha güzel, daha dengeli, daha mutlu ve barış dolu” bir dünya için savaş veren aydınlar da bulunmaktadır. Bu ruhu zengin kişiler:

- İnsan sağlığı ve aşılama için uğraş vermeyi,
- Açlık ve fakirlikle mücadele etmeyi,
- Cehaletle savaşmayı,
- İnsanların yaşam kalitelerini yükseltmeyi,
- Büyüyen su sorununa el atmayı,
- Çevre koruma çalışmalarına öncülük etmeyi,
- Dünya barışına hizmet etmeyi, ve
- Bozulan sosyal dengeler ile yitirilen değerleri restore etmeyi

iş edinmektedir. Bu insanlar yaşamları boyunca oluşan bilgi ve deneyim birikimlerini başkalarının yararlarına sunmayı görev addetmektedir. Onlar, insan sevgisinin ve şefkatinin simgeleridir. Toplumlarının ortak insancıl bilincini temsil etmektedir. İşte bu toplantıda ve bu salonda bulunan seçkin katılımcılar bu kişilerdir.

Toplumlar arası uyuşmazlıkları azaltabilme ve giderebilmenin bir başka etkin yolu, değişik milliyetlere, kültürlere, dinlere ve ırklara sahip insanlar arasında ortak anlayış noktalarını geliştirmektir. Birbirlerini tanımayan insanların birbirlerine karşı önyargılı ve hatta nefret dolu olmaları olasıdır. Eğer birbirlerinin tarihleri, değerleri, gelenekleri ve sorunları hakkında fikir sahibi değillerse, bu oluşum çok daha kolaydır.

Bizler sivil toplum liderleri olarak belki politik çözümler oluşturamayız. Ancak, sahip olduğumuz olanaklarla ve yüksek kapasitelerimizle, değişik kültürlere sahip toplumlar arasında iletişim ve bilgi akımını geliştirebiliriz. İhtiyaç sahibi toplumların sorunlarına cevap verecek insancıl hizmetler geliştirebiliriz. Bugünkü toplantımızın amacı kültürler arası çatışmanın giderilmesinde kültürler arasındaki dengesizlikleri, gelişmiş toplumların olanaklarıyla nasıl dengeleyebileceğimizi araştırmak olmalıdır.

BUNU YAPABİLİRİZ. En azından, bizden sonraki nesilleri bu onurlu misyona sahip çıkarak ve bu girişimleri devam ettirmek için teşvik edebiliriz. Bunu ancak insanlığın sorunlarına kayıtsız kalmadığımız takdirde kendimizi adayarak ve sorumluluk bilinci içinde yapabiliriz. “Bu beni ilgilendirmez”, veya “bana ne” demedikçe yapabiliriz.

Toplumumuzda edindiğimiz saygın liderlik konumlarımız bize toplumlar arasında çözümler üretme sorumluluğu vermektedir. Bu çözümler ilk bakışta olanaksız görünse bile...

İnsanlara imkansız görünen konuların ötesinde daima yeni ufuklar bulunmaktadır. İngiliz bilimsel kurgu yazarı ve mucit Arthur C. Clarke şöyle demiştir. “Neyin olanaklı olduğunun sınırlarını keşfedebilmemizin tek yolu, olanaklının ötesine geçip, imkansızın içine girmektir.”

Bu nedenle, bazı kişilerin imkansız olarak tanımlayacağı olgulara meydan okuyabilmeliyiz. Mevcudu kabullenip, olanla yetinmemeliyiz. Deneyim ve vizyonumuzla, değişik kültürlere sahip insanlar arasındaki ayrılıkları daha da açan tehlikelere karşı mücadele etmeliyiz.

Bunu biz yapmaz isek, kim yapacak?

Ali ŐEN / Türkiye

“rnek Kıdemli Vatandaş” / 2009

KÜLTÜRLERİN EN BÜYÜK KÖPRÜSÜ

TÜRKİYE...

*Y*ıllar yılı ama özellikle son yıllarda dini ve kültürel ayrılıkların daha çok konuŖulduđuna Ŗahit oluyoruz. Irkçılık, insanoğlu varolduğundan beri mevcuttur. Dini ayrımların ise son yıllarda ki en büyük iŖareti, dinleri kullanan, insanların duygularını sömüren ve bu mantaliteye acımasızca hizmet edip; insanların yararını değil zararını isteyen terorist olarak adlandırabileceğimiz insanların mevcudiyetidir.

İnsanlar aynı Ŗekilde doğuyor, aynı Ŗekilde lyor.

Bu iki olayda da ne dini ne kültürel ne de ırkçılık gibi konular bir önem teŖkil etmemektedir.

İnsanın doğum ile ölüm arasında ki hayatı; dinle ve kültürle farklılık göstermektedir. Ayrı ayrı kültürlerde büyüyen kiŖiler, inandıkları ve mensup oldukları dinlere fazla bağlı olmadan, hayat felsefesini sürdürebilirler. Ancak dini, fanatizm yönünde veya siyasal çıkarlarda kullananlar, ne yazık ki kutsal inançları da temelden sarsmaktadır.

Dünya yedi büyük dine Ŗahitlik etmiŖtir. Dünya tarihinin en son ve en yeni dini de İslamiyet'tir. Bugünkü stn teknoloji ile yaŖayan insanların İslamiyet'i günlük hayatlarına yansıtması pek zor değildir.

Bundan dolaydır ki İslamiyet; diğer dinlerden daha sratlı bir Ŗekilde yayılmakta ve dünyayı sarmaktadır.

YaŖam standartları dŖk kitlelerde, dinleri ve inançları bir are görüp, inananların sayısı fazladır. Gelir seviyesi yüksek kitlelerde ise fanatizm dinciliğe pek rastlayamazsınız. Ŗunu açıkça belirtmeliyim ki; fukara ve zengin bir kiŖinin kendi dinlerine bakıŖ açısı farklıdır.

Dünya varolduğundan bu yana, ırkçılık hep olmuŖtur. Irkçılık insanların sadece rengine dayanmamaktadır. İdeolojileri olan her aŖırı inanç ve partilere kapalı gözle inananlar, ırkçılığın temelini atan kiŖilerdir.

İrkçılık deri renginden olduğu gibi; katı milliyetçilikten yahut radikal dini inançlardan da kaynaklanmaktadır.

Ancak dünya deđiŖiyor..

Dünyada ki kreselleŖme süreci, sadece ürünlerin standartlaŖmasında değil, insanların inançlarında da btnleŖmeye sebep olmaktadır.

Dünyada ne kadar diktatör, katı milliyetçi veya totaliter rejime hayranlık duyanlar varsa, küreselleşen dünya yöneticileri bunları hemen durdurmaktadır.

1930’lu yıllarda dünya bu Şekilde yönetilmiŐ olsaydı, ne Hitler ne de daha önce iktidara gelen; Mussolini ya da Stalin gibi iktidarlar ve diktatörler mevcut olmazdı.

Amerika da bugün, beyaz olmayan biri Başkan Őeildi.

Ülkenin en önemli koltuklarında siyahiler oturmaktadır.

Avrupa Birliğine mensup bugünkü mevcut iktidarlar da, çok değil 30-40 yıl öncesinden farklı düşünen kiŐilerdi. Halbuki dinleri de aynıydı.

Ama hepsi değişti..

Herkes kendini yeniledi..

40 yıl evvel İngiliz İŞçi Partisi Liderinin tüm tenkit ettikleri konuları kabul eden bugünkü İŞçi Partisi, arka arkaya Őeimler kazanmaktadır.

Birleşmiş Milletlerin, dünyanın geleceği için yapmış olduğu çalışmaların içinde nüfus tahminleri de bulunmaktadır. Bu çalışmalarda, 2040 yılında dünya nüfusu 9 milyara ulaşması öngörülmektedir.

Ve yeni doğan nesil, Müslüman olarak dünyaya gelecektir.

Gelişmiş lkeleri yönetenlerin, bilim adamlarının bunun sebebini araştırmaları gerekmektedir.

Neden insanlar Hristiyanlığa, Museviliğe ya da Budizme değilde İslamiyete siğinmaktadırlar?

Şüphesiz ki; din artık insanların hayatlarındaki en büyük are ve arayışı olacaktır.

Urallardan başlayarak; Avrupa’nın bugünkü 782 milyon olan nüfusu; 2040 yılında 523 milyon olarak tahmin edilmektedir. Rusya’nın ise; bugünkü 148 milyon olan nüfusu; 2040 yılında 125 milyon olacağı, öte yandan Almanya’nın bugünkü 83 milyon olan nüfusu; 2040 yılında 55 milyon olacağı tahmin edilmektedir. Oysa Türkiye’nin bugünkü 72 milyon olan nüfusu; 2040 yılında 114 milyon olarak tahmin edilmektedir.

Yukarıda belirtmiŐ olduğum rakamlara dayanarak, Şu kaçınılmaz sonuca dikkatinizi çekmek isterim; Avrupa yaşlı..

Ali ŐEN / Türkiye

“rnek Kıdemli Vatandaş” / 2009

Hiç Şüphesiz ki; insanlar doğumevlerinden daha çok, cenazelerde buluşmaktadır. Doğum oranları oldukça düşüktür. Öte yandan Türkiye nüfusu ise hızla çoğalarak, Avrupa'nın en genç ve gelişmekte olan ülkesi konumuna gelmektedir.

2040 yılına kadar çoğalacak dünya nüfusunun çoğunluğu, yani yeni dünyalılar kültürel yönden az gelişmiş, gelir ve refahları kısıtlı olan ülkelerden gelecektir.

Bilim adamları, Şimdiden bu gerçekleri göz önüne alarak kültürlerarası köprüleri tesis etmelidirler.

İşte bu kadar kültürlerin değiştiiği, ideolojilerin yenilendiği, dünya haritası içinde Türkiye; hem kültürel hem de dinler arası çok önemli bir köprü görevi görmektedir.

Bu önemli konferansı organize edenlere; başıta TÜRYAK Başıkanı Sayın Mete BORA ile bu konferansa katılacağını bildiren Sayın Başıbakanımız; Recep Tayyip ERDOğAN'a ve tüm katılımcılara saygılarımı sunarım.

İnan KIRAÇ / Türkiye

“Örnek Kıdemli Vatandaş” / 2009

*K*ültürlerarası köprülerin tesisi konusu için Anadolu'dan daha uygun bir coğrafya, Türkiye'den daha uygun bir ülke ve İstanbul'dan daha uygun bir şehir düşünemiyorum.

Bu topraklar binlerce yıldır, farklı kültürleri birbiriyle buluşturuyor ve farklılıkları yaşıyor. Bu bakımdan, kongrenin, Byzantion'dan İstanbul'a, yeryüzü kültürünü şekillendiren üç büyük imparatorluğa; Roma, Bizans ve Osmanlı'ya kendi özgün damgasını vurmuş bir kent olan İstanbul'da düzenlenmesini çok anlamlı buluyorum.

Eşim Suna Kırac ve ben, ülkemize, insanımıza ve bilginin gücüne inanıyoruz. Kültürle ve sanatla taçlandırılmış eğitilmiş, donanımlı, güçlü insan altyapısının, Türkiye'nin, çağdaş toplumların yer aldığı dünya sahnesinde hak ettiği yeri alması ve kültürlerarası köprülerin tesisi açısından çok önemli olduğunu düşünüyoruz. Bu düşünceyle, 30 yıldır eğitime, kültüre ve sanata öncelik veren girişimlerimizi sürdürmekteyiz.

Bu alandaki girişimlerimiz 1980'lerde başladı. Gerek Suna, gerekse ben o yıllarda mezun olduğumuz okullardaki sorunlara çözüm aradık. Galatasaray Eğitim Vakfı'nın kuruluş tarihi 1981'dir. Suna da, aynı yıllarda Koç Özel Lisesi çalışmalarına başlamıştır. 1990'larda üniversitelere yönelik çalışmalarımızı birlikte yürüttük. Galatasaray Üniversitesi, 1993 yılında, Koç Üniversitesi ile aynı yıl, bir gün arayla açılmıştır. Türkiye Eğitim Gönülleri Vakfı'nın kurulduğu tarih Ocak 1995'tir.

Enstitü ve müze alanındaki ilk yatırımımız ise Suna-İnan Kırac Akdeniz Medeniyetleri Araştırma Enstitüsü'dür. Antalya Kale içinde aldığımız iki binayı restore ettirerek kurduğumuz bu enstitü 1996'da hizmete girmiştir; Antalya bölgesinin tarihi, arkeolojik yapısı ile Akdeniz medeniyetlerinin araştırılmasına yönelik bilimsel çalışmalar yapmakta, bu alandaki çalışmalara destek olmaktadır. Kurulduğundan bugüne, Akdeniz Üniversitesi Arkeoloji Bölümüne de hizmet veren enstitü, bölgelerdeki bütün arkeolojik çalışmaları takip eden ve raporlayan saygın bir kurum olarak çalışmalarını başarıyla sürdürmektedir.

2003 yılında, ülkemize eğitim, sağlık, kültür ve sanat alanında hizmet vermek için kurduğumuz Suna ve İnan Kırac Vakfı'yla bu alandaki çalışmalarımıza daha da hız verdik ve Haziran 2005'te Pera Müzesi'ni açtık. Burada, bir taraftan kaybolmaya yüz tutmuş etnografik, arkeolojik ve sanatsal değerlerimizi genç kuşaklara aktarıyor, diğer taraftan dünya sanatının seçkin örneklerini insanımızla buluşturuyoruz.

Pera Müzesi'nde, 1980'lerde oluşturmaya başladığımız ve 2003 yılında vakfımıza bağışladığımız “Kütahya Çini ve Seramikleri”, “Anadolu Ağırlık ve Ölçüleri” ve “Oryantalist Resim” koleksiyonlarından derlenen sergiler yer alıyor.

İnan KIRAÇ / Türkiye “Örnek Kıdemli Vatandaş” / 2009

Ayrıca, Pera Müzesi’nde bugüne kadar Jean Dubuffet, Henri Cartier-Bresson, Rembrandt van Rijn, Joan Miro, Niko Pirosmani, Josef Koudelka, Akira Kurosawa gibi farklı ülkelerden büyük ustaların sergilerini açtık. Tate Britain, Victoria&Albert Museum, Nordisca Museum, JPMorgan Chase, Fondation Maeght, FNAC, Otto Mauer, School of Visual Arts, NY gibi dünya ölçeğindeki kurumlarla ve koleksiyonlarla ilk kez sergiler açan özel müze olduk.

Şu ana kadar 350.000 sanatseveri yüzlerce ülkeden binlerce sanat eseriyle buluşturduk, Müzemizi ziyaret eden 100.000’i aşkın sanatsever turisti de Anadolu topraklarının kültür ve sanatıyla ndan kesitleri ve İstanbul’un bilinmeyen yönlerini tanıttık.

İstanbul’un, Dünya ile iletişime açık, insanlığın ortak kültürüne katkıda bulunacak, ve kendi uygarlığının henüz keşfedilmemiş değerlerini günışığına çıkartacak dünya ölçeğinde bir enstitüye ihtiyacı olduğunu düşünüyorduk. Buradan yola çıkarak Tepebaşı’nda kurduğumuz İstanbul Araştırmaları Enstitüsü’nü, Mart 2007’de araştırmacıların hizmetine sunduk. Enstitü’de, “Şevket Rado Osmanlı Yazmaları”, “Prof. Dr. Semavi Eyice Kitaplığı”, “Necmeddin Hilav (Necmeddin Molla) Kitaplığı” ve Kırâç Ailesi Kitaplıkları ile İstanbul şehrinin Bizans, Osmanlı, Cumhuriyet dönemlerine ve Atatürk’e odaklanan 60.000’i aşkın kitap ve arşiv malzemesi bulunuyor.

Nitelikli altyapısıyla, Harvard, Sorbonne, CNRS, Oxford, Brown gibi uluslararası saygın eğitim kurumları ile işbirliği yapan Enstitü’nün çatısı altında yetişmekte olan ve kurumun olanaklarından yararlanarak proje üreten on’larca yerli yabancı genç araştırmacının çalışmalarıyla, İstanbul’un tarihine, kültürüne ışık tutacağına inanıyoruz. Farklı geleneklerle bir arada yaşama alışkanlığımızın köklerini ortaya çıkartacak bu çalışmaların Türkiye’nin Avrupa’yla ve Dünya ülkeleriyle ilişkilerine sağlam bir kültürel zemin hazırlayacağı düşüncesindeyiz.

Dolayısıyla, kurucusu olduğumuz AKMED’in, Suna ve İnan Kırâç Vakfı’nın, Pera Müzesi’nin ve İstanbul Araştırmaları Enstitüsü’nün dünyanın değişik ülkeleri ve Türkiye arasında, kendi alanlarında çok sağlam kültür köprüleri işlevi gördüğünü söyleyebiliriz. Bundan da, hem Suna, hem de ben ve kızımız İpek, büyük mutluluk duyuyoruz.

Görüşlerimizi saygıdeğer okurlarla paylaşma olanağı veren TÜRYAK yönetimine içten teşekkürlerimizi sunarız.

Saygılarımla,

Kemal BAYTAŞ / Türkiye

“Örnek Kıdemli Vatandaş” / 2007

- 1973-1979 yılları arasında Turizm Bakanlığı Müsteşar Yardımcısı, 1979-1983 yılları arasında Müsteşarlık görevinde bulundu,
- TUTAV Türk Tanıtma Vakfı'nın, Türkiye Çin Halk Cumhuriyeti, Türkiye-Rusya Federasyonu ve Türki Cumhuriyetlerle dostluk derneklerinin kurulmasına öncülük etti, başkanlığını yaptı,
- Muhtelif yabancı ülkeler tarafından madalya ve Çin Halk Cumhuriyetince “Dostluk ve Halk Büyükelçisi” ünvan ve berati ile taltif edildi,
- Gazi ve Dumlupınar Üniversitelerinden Fahri Doktora ünvanı aldı,
- Atatürk Dil-Tarih Kurumun “Sema Yıldızı” dahil bir çok takdimname ve ödül aldı,
- 2009 yılında TURYAK tarafından yılın “Örnek Kıdemli Vatandaşı” olarak seçilmiştir.

KÜLTÜR KÖPRÜLERİ

*K*ültürler toplumların yaşam tarzları, duygu ve düşünce birikimleri, sanatlarıyla bir insanlık ürünüdürler. Kültür ya da uygarlıklar kendi sosyal ya da fiziki hayat koşulları içinde oluşup biçimleniyor. Ancak bunlar başka kültürlerle uyuşup bütünleşerek zenginleşiyor.

Uygarlıkların gelişim ve çağdaşlaşmaları Kültürlerarası buluşma, tanışma ve iletişimle sağlanıyor. Bu şekilde uluslararası kültür olgularının karşılıklı özümsemesi mümkün oluyor. Bunun için kültürlerin dışa açılması, tanıtılması esas alınıyor. Kültürlerin içine kapalı kalması giderek hayat-tan kopması ya da kısırlaşmasına neden oluyor. Kültürler siyasallaştırılıp baskı altına alınamaz. Kültürler maya ve benliklerini koruyara bilinçli sentezlerle zenginleşip, güçlenerek hayatiyet kazanıyor. Atatürk'ün kültür devrimleri de bunu öngörüyor. Geleneksel Kültürlere dokunulmasın, otantik haliyle kalsın görüşüne en anlamlı yanıtı ünlü ozan halk filozofu Aşık Veysel veriyor. Veysel kendi müziğiyle yapılan arnavmanlarla ilgili “farz edelim ki ben bir bahçivanım. Ürettiğim domatesleri ısırarak yiyor ondanda keyif alıyorum. Ama başkaları benim domatesleri alıp içine başka katkı maddeleri, soslar koyup salata, dolma ya da yahni yaparak daha lezzetli bir hale getiriyorlar. Ancak unutulmasın ana ürün benim domateslerdir” diyor. Bu örnekleme kültürlerin başta kültür ve teknolojiyle zenginleştirilmesi gereğinin yalın bir anlatımı oluyor. Kültürlerarası sentez birbirlerinin tuzu biberidir. Ancak ana kültür nüvedir. Bunu başarabilen kültürler arşivlik olarak kalıyor. Kendi kabuğuna çekilmiş, diğer kültürlerle hasım olan uygarlıklar, kültürler arası çatışmalara neden oluyor. Tarihte inanç ve kültür farklılıklarının dramatik çatışmaları (haçlı savaşları gibi) bağnazlıklar yer alıyor. Kültürleri hasım ve umacı olmaktan çıkartıp karşılıklı özümsemek insanlığın hizmetine sunulması bir uygarlık vecibesi oluyor. Kültürlerin dışa açılmasını çağdaş iletişim ve

Kemal BAYTAŞ / Türkiye

“Örnek Kıdemli Vatandaş” / 2007

ulaşım araçları sağlıyor. Karşılıklı kültürel etkinlikler, gösteriler, sergiler, konserler, konferanslar, yayınlar kültür köprülerinin öğeleri, enstrümanları sayılıyor. Bunların gerçekleşmesine karşılıklı kültür anlaşmaları önemli katkılar sağlıyor. En etkin bir şekilde hayatıyet veren olgu ise turizm hareketleridir. Değişik kültür varlıkları turizmle yaşıyor, hissediliyor. Eğer bu olgular olmasaydı dünya Afrika'nın tempo ve ritim motifli büyüleyici müziğinden mahrum kalacaktı. Bugün dünyaca ünlü Türk halk dansları, ezgileri ve döner kebabı da Anadolu'ya hapsedilmiş olacaktı. 1979 dünyaya açılan Çin'le birlikte dünyayı saran Çin mutfağından habersiz olunacaktı.

Kültür Turizmi Uluslararası siyasal, sosyal, turistik tüm ilişkiler için çok önemli bir alt yapı ve ortam hazırlıyor. Ülke halkları arasında yakınlaşma ve dostluk ilişkilerini geliştiriyor. Bu nedenle kültür varlık ve değerlerini çok iyi muhafaza etmek, geliştirmek ve tanıtmak gerekiyor. Bunlar arasında eski tarihi ve arkeolojik yapıları su yüzüne çıkarmak, onarmak restore etmek ve tanıtmak büyük önem arz ediyor.

Bu bağlamda bütün semavi dinlere ait yapılar, ibadet yerlerinin hem onarılıp hem de insanlığın hizmete sunulması çağdaş uygarlığın gereği oluyor. Ülkelerin “sanat ve folklorik değerleri ise kültür olgusunun vitrini” sayılıyor. Anadolu tarihi, kültür ve inançların önemli yaşam merkezleri arasında yer alıyor. Anadolu bugüne kadar 15 büyük olmak üzere 38 ayrı uygarlığın beşiği oluyor. Adeta açık hava müzesi görünümündeki Anadolu dünya malı bu uygarlıkların doğal mirasçısı olarak kabul ediliyor. Anadolu ayrıca 3 büyük semavi dininde yaşam ve oluşum merkezlerinden biri olarak bu dinlere ait mabet kalıntıları, ibadet yerleriyle gözleri kamaştırıcı bir zenginlik ve kutsiyet taşıyor.

İnanç kültürü karşılıklı hoşgörü, saygı ve uygarlıklar arası barışı sağlıyor. 21. Asırda maddenin teknolojik karmaşanın ötesinde manevi bir huzur ve mutluluğun reçetesi oluyor. Özellikle Hıristiyan aleminin adeta Kabe olarak nitelediği Ayasofya'nın yılın belirli günlerinde uluslararası ibadet ve ayinlere açılması kültür köprüsünün en anlamlı geçidi olacaktır. İslam dininin hoşgörüsü de bunu gerektiriyor.

- 1940 da Ukrayna da doğdu,
- Tarih dalında MA derecesini Rusya Voronez Devlet Üniversitesinden aldı,
- Arkeoloji doktorasını Kiev, Ukrayna Ulusal Bilimler Akademisinde yaptı,
- 1987 den bugüne Kiev Ulusal Bilimler Akademisinde kıdemli araştırmacı olarak çalışmaktadır,
- Ukrayna Milli Komitesi ICOMOS üyesidir,
- “Ukrayna-Türkiye” Tarih ve Kültür Derneği başkanlığını yapmaktadır.
- İlgi alanları; arkeoloji, Osmanlı ve İslam sanatı ve mimarisi, kültürel ilişkiler sonucu problemler ve entegrasyon, ortaçağ tarihi, Ukrayna ve Türkiye Arkeolojisi.

AVRASYA KÜLTÜRLERİ ARASINDAKİ KARŞILIKLI İLİŞKİLERİN TARİHSEL VE ARKEOLOJİK İNCELEMESİ: UYGARLIKLAR ARASINDA YENİ DİYALOG UFUKLARI

*D*ünya uygarlıklarına ait toplumların arasındaki karşılıklı ilişkilerin, çeşitli doğal koşullara ve ekonomik yapılara bağlı olarak incelenmesi, 20. yüzyılın sonunda ve 21. yüzyılın başında, bilimin en tartışmalı alanlarından biri durumuna gelmiştir. Tarihsel, arkeolojik, etnografik ve disiplinlerarası çalışmaların ana hedefi, gerçek kalkınma yolunun kültürel çeşitlilik ortamında insanlığın birlikteliğinden geçtiğini göstermektir. Belirli bir toplumun özünü anlamak ve açıklayabilmek için, dünya uygarlığının genel evrimi çerçevesinde, söz konusu toplumun varoluşunun farklı aşamalarındaki tarihsel gelişim mekanizmalarını incelemek gerekir.

Bozkır alanlarda ve orman-bozkır temas bölgelerinde yapılan kazılar sonucu, Avrasya halklarının tarihsel-kültürel gelişimi ve bir arada yaşam konusundaki özelliklerini ortaya koyan ilginç bulgular elde edildi. Bu bulgular, Doğu ve Batı'nın nesnel gelişim yasalarına ilişkin yeni bir yaklaşım getirilmesine; göçebe ve yerleşik toplumların tarihsel incelemesine dair stereotiplerin ve yanlış bilgilerin ortadan kaldırılmasına zemin hazırlıyor. Söz konusu çalışmalar, Orta ve Yakın Çağ'daki çeşitli etnik dil gruplarının incelenmesini kapsıyor. Bu etnik grupların tarihi, bir yandan çatışmalar, savaşlar ve fetihlerle doluyken, diğer yandan barışçıl temaslar, ticari ilişkiler, kültürel etkiler ve entegrasyon da içeriyor. Buradan hareketle, herhangi bir siyasi amaç gütmeyen, 'kötü' ve 'iyi yürekli' halklara dair mitlerin anlamsız olduğunu ve tarihsel gelişimin gerçekliğini yansıtmadığını söyleyebiliriz.

Yapay olarak yaratılan çatışmalardan biri de dünyada farklı dinlerin varlığına dayanıyor. Bu konu, siyasi alanda önemli bir etkiye sahip, aynı

zamanda da Orta Çağ'dan bugüne değin dinsel savaşların altında yatan nedendir. Dünya nüfusunun önemli bir bölümünün dinsel inançları, ihtilafli durumlar, husumet dolu ilişkiler yaratılması ve savaş kararlarına onay verilmesi amacıyla kullanılıyor. Bu kandırmaca politikalarının geçmişi oldukça eski zamanlara, Orta Çağ fanatizmine dayanıyor. Söz konusu yaklaşımlar, tektanrıcılık, insanlığın birlikteliği ve ehl-i kitaptan olanlar arasındaki içkin bağ gibi fikirlere dayanan dünya dinlerinin özünü ve ahlaki ve etik normlarıyla de bağdaşmıyorlar. Tanrının tekliği ve insanlığın birliği düşüncesi, tektanrılı dinlerin önemli kutsal kitaplarından İncil ve Kuran'da da vurgulanıyor.

Arkeolojik kazılar, tarihsel toplumların çatıştığı düşüncesine karşın kültürel nüfuz, etkileşim ve entegrasyona dair önemli kanıtlar sunuyor. Kültürel etkilerin nasıl yayıldığına dair ikna edici bir örnek de Osmanlı İmparatorluğu'nun Karadeniz bölgesinin kuzeyinde ve Ukrayna topraklarında 15. yüzyıl sonundan 18. yüzyılın sonuna kadar uzanan egemenliğidir. Osmanlı İmparatorluğu, hüküm sürdüğü dönemde Ukrayna topraklarındaki nüfusun kültürel ve zihinsel dünyalarında izler bırakmıştır. Bu izler farklı yollarla gerçekleşti: ticari ilişkiler, askeri müdahaleler, göç, kişilerarası ve diğer temaslar. Ukrayna Kazakları, paradoksal biçimde, Osmanlıların kültürel geleneklerinin yayılmasında aracı rolü oynadılar. Kazaklar, Osmanlılardan tütünü ve pipoyu aldılar. Ukraynalı zanaatkarlar pipo tekniğini, biçimsel özelliklerini ve süslemelerini taklit ettiler. Ukrayna'daki pek çok atölyede Türk usulüne dayanan Kazak pipolarını ve Türk form ve dekorlarının taklitlerini bulabilirsiniz. Tütün ve pipo, yakın zamanlara değin Ukrayna kültürün önemli birer parçası olagelmıştır.

Kazaklar, Osmanlılardan piponun yanısıra pek çok maddi kültür ürünü getirmiştir. Türk etkisiyle Ukrayna toplumunda bazı güç sembelleri, silahlar, giysiler ve İznik ve Kütahya çini sanatı geleneksel hale gelmiştir. "Türk salatalığı" adı verilen, asma ve ağaç yapraklarından oluşan oryantal süslemelere pek çok nesnede ve çinide rastlamak mümkün.

Günümüzde, Ukrayna'daki Türk kültürü pek çok tarihsel ve arkeolojik alanda, müze koleksiyonlarında ve arkeolojik bulgularda mevcudiyetini sürdürüyor. Türk ve Ukrayna maddi kültürleri arasında yapılacak karşılaştırmalı incelemeler ve Doğu Avrupa'daki Türki uluslara ait arkeolojik alanların kazılması, kültürlerarası etkilerin yerel ve küresel boyutlarını daha iyi kavramamızı sağlayacaktır. Bu gelişme, modern dünyanın ulusları arasındaki anlaş ve hoşgörüyü de geliştirecektir.

- 1925 de Al-Salt, Ürdün'de doğdu,
- 1946 Beyrut Amerikan Üniversitesinden BA diplomasını aldı,
- 1984 Amman Ürdün Üniversitesinden MA diplomasını aldı,
- 1987 İngiltere Oxford Üniversitesinde Doktorasını (D.Phil) yaptı,
- 1968-2000 yılları arasında ticaret, sanayi, bankacılık ve sigortacılıkla uğraştı. Muhtelif şirketlerde kurucu, direktör ve yönetim kurulu başkanı olarak çalıştı,
- Ortodoks Merkez Konseyi başkanıdır,
- Hollanda'nın Ürdün'de Fahri Başkonsolosu'dur,
- Ürdün-Türk Dostluk Cemiyetinin Onursal Başkan Yardımcısıdır,
- Ürdün Dışişleri Konseyi üyesidir,
- Ürdün Kralı ve Hollanda Kraliçesi tarafından nişanlarla taltif edilmiştir.

ORTADOĞU'DA BİRLİKTE YAŞAYAN MÜSLÜMANLAR VE HRİSTİYANLAR

Ürdün, Bilad-el-Şam ya da Büyük Suriye olarak bilinen bölgenin güneydoğusunda yer alıyor. Bu nedenle de, genellikle 'Kutsal Topraklar' adı verilen bölgenin bir parçası olarak değerlendirilen, güneybatıdaki Filistin'e oldukça yakın bir ülke. Bu iki bölgede yaşayan halklar, çok eski çağlardan bu yana demografik bir bütünlük içerisinde yaşayagelmıştır. Bu satırların yazarı, bu yakın ilişkilerin canlı bir örneğidir. Orta Ürdün'den eski bir Ürdün kavminin çocuğudur. Annesi Nasıralı bir Filistinlidir. Kendisiyle birlikte, kızları ve oğullarından biri de, Akka, Hayfa ve Yafa bölgesinden Filistinlilerle evlenmişlerdir. Üyesi olduğu kavim, özünde Kudüs'teki Ortodoks Kilisesi'ne mensupken, bugün bünyesinde en az yedi farklı kilisenin mensuplarını barındırıyor. Öte yandan, kuzenlerden biri (kendisi bir mühendis), 50 yıl önce Pakistanlı bir kadınla evlenerek İslamı seçti. Bölge halkı, İslamın doğuşundan bu yana, iki dinin mensuplarının barış içerisinde yaşabildiklerinin bilincinde. Aynı zamanda, Ürdün Nehri'nin aralarında bir engel oluşturmasına da hiçbir zaman izin vermediler.

Ürdün, 1921 yılında Prens Abdullah yönetiminde bir İngiliz Mandası oldu. Prens 1946'da, Ürdün bağımsız Haşemi Krallığı'nın başı Kral I. Abdullah olarak tahta çıktı. O tarihlerde, 750.000 kişilik Hristiyan cemaat, nüfusun % 22'sini oluşturuyordu. Ancak, zaman içinde Hristiyanların sayısı 300.000 civarına düşerken, nüfusa oranları da % 5'e indi. Müslüman nüfusa oranla daha fazla Hristiyan ülke dışına göç ederken, Ürdün'e gelen Filistinli mültecilerin çoğunluğunu da Müslümanlar oluşturuyordu. Bugün toplam nüfusun 6 milyonunu Ürdünlüler, geri kalan 1,5 milyonunu ise geçici yerleşimciler oluşturuyor.

Modern Ürdün tarihi boyunca, ülkenin ayrılmaz bir parçası olan Hristiyanlar, toplumsal, ekonomik ve idari yaşamın yanı sıra, eğitimde de önemli rol oynadılar. % 8'lik temsil kotası çerçevesinde, 100 üyeli Meclis'te 9 Hristiyan üye, 55 üyeli senatoda ise 10 Hristiyan temsilci ve 4 Hristiyan senatör bulunuyor. Hristiyanlar yıllardır yasama organlarında etkin görevler üstlendiler. Devlet kurumlarında da görev alan Hristiyanlar, her kabinede iki ya da üç bakanla temsil edilirken, müşavirlik, idarecilik ve memurluk gibi görevler üstlendiler. Eğitim alanında da benzer bir tabloyla karşılaşıyoruz. Ürdün'deki 30 üniversitede, bazıları rektör konumuna yükselmiş çok sayıda Hristiyan öğretim üyesi bulunuyor. Dinsel özgürlük herkes tarafından tanınırken, ihtiyaca göre yeni camii ve kiliseler açılabilir.

Bütün bu adımlar, Filistin sorununun 1948'den sonra komşu Ürdün'ün sırtına yüklediği yüke rağmen gerçekleştirilmiştir. O tarihten bu yana, ülke nüfusunun yarıdan fazlası yeni göç dalgaları sonucu oluşmuştur. Bu göçmenlerin çoğu, 1949'da Ürdün ile Filistin arasında ilan edilen birleşme kararı sonucu, Ürdün vatandaşlığına geçmişlerdir. Söz konusu göçmenler, Filistin'deki evlerine geri dönebilme arzularını hiçbir zaman yitirmemişlerdir ve evlerine dönmeleri ya da ülkeden ayrılmaları, meşru bir hak olarak değerlendirilmektedir. Filistin sorununun İsrail'in yanı sıra başında bir Filistin devleti kurulması ile çözülmesi, hiç kuşkusuz üç tek-tanrılı dinin mensuplarının, kutsal topraklarda barış içinde yaşamalarına zemin hazırlayacaktır.

Hazreti Muhammed'in (S.A.V.) soyundan gelen Ürdün Haşemi Kraliyet ailesi, bütün Suriye halkının İslam'ın erken dönemlerinden miras alarak benimsediği bu soylu ortak yaşam geleneğinin bekçisi olmuştur. Ürdün'de, Müslüman ve Hristiyanların ortaklaşa görev aldıkları (parlamenter gelenek dahil) bu modern yaşam biçimini 1920'lerde hayata geçiren lider, Majesteleri Kral I. Abdullah (1921-1951) olmuştur. Kral Abdullah'ın ardından gelen Kral Tallal, Kral Hüseyin ve bugün tahtta olan Kral II. Abdullah bu sistemi kuvvetle desteklemişlerdir. Bu, Ürdün'ün gelişmesi için gerekli istikrar ve gücün de teminatı olmuştur. Bugün bütün ülke, 21. yüzyılın insanlığı sunduğu ilerleme ve gelişmeden Ürdün ve Ürdünlülerin hep birlikte en iyi biçimde yararlanmasına imkân sağlayan bu itici güce minnettardır.

- 1931 de Selanik de doğdu,
- Lozan Üniversitesinde tıp eğitimini 1956 da tamamladı. Zürih ve Londra'da Üniversite kliniklerinde beyin cerrahisi ihtisası yaptı,
- 1970 yılında Lozan Üniversitesinde "Assistant Profesör" ünvanını aldı.
- 1975 de Profesör olarak Selanik Aristo Üniversitesinde göreve başladı. Aynı yıl AHEPA Hastanesine direktör olarak atandı,
- 19 Uluslararası ve 4 Yunan ilim derneği ile 3 uluslararası akademiye mensuptur,
- Selanik "Fakirler Kardeşlik Birliği" mensubu olup Yunan Kanser Derneğinin Kuzey Bölgesi başkanlığını yapmaktadır.

KÜLTÜRLER ARASINDA KÖPRÜLER KURMAK – BİR NÖROŞİRÜRJİ UZMANININ BAKIŞ AÇISI VE GÖZDE TARTIŞMA KONUSU

*B*ir nöroşirürji uzmanı olarak, bu konferansı vesile ederek, 20 yıldır üyesi olduğum, başkan yardımcısı ve eğitim komitesi başkanı olarak görev yaptığım Avrupa Nöroşirürji Toplulukları Birliği (EANS) deneyiminden söz etmek istiyorum.

İkinci Dünya Savaşı'nın ardından Avrupa'da ekonomik alanda yapılan düzenlemelerle ulusal nöroşirürji topluluklarının karşılaştığı en önemli sorunlardan birisi trafik kazalarındaki artış, bunların yol açtığı sağlık sorunları ve ölümler ile bunun toplumsal ve ekonomik bedeliydi.

Bu nedenle, (o dönemde Batı ve Doğu olarak ikiye ayrılan) hemen hemen bütün Avrupa ülkelerindeki nöroşirürji bölümleri, bu soruna karşılık uygun acil bakım önlemleri almak amacıyla, 1973'de Madrid'de yapılan bir toplantıda, çekirdek bir kadro olarak Avrupa için birlikte hareket etme kararı aldı.

İlgili çok sayıdaki kişinin (sağlık görevlileri, polis, itfaye, gönüllüler, ulaşım hizmetleri) çalışmalarını eşgüdüm içerisinde yürütmek hiç de kolay değildi. Hastanelerde sunulan bakımın standardizasyonu da mümkün görünmüyordu.

Bu soruna bir çözüm bulmak amacıyla, konuya öncülük edenler, profesörler, bölüm başkanları ve uzman doktorlar gibi deneyimli nöroşirürji uzmanlarının katılımıyla, mezuniyet sonrası eğitim programı düzenlenmesi düşüncesini ortaya attılar. Kuramsal ve uygulamalı derslerden oluşacak bu eğitim, uluslararası ortak bir çabayla yürütülecek, sürekli olacak ve tekrarlanacaktı.

Genç nöroşirürji uzmanlarının lisansüstü eğitimine yönelik bu ilk girişim, elde edilen deneyimin bütün Avrupa ülkelerinde uygulanması açısından tam anlamıyla başarıya ulaşmıştı.

Trafik kazaları sonrası karşılaşılan sorunların çözümüne yönelik bu eğitim girişiminin başarısı ve genç nöroşirürji uzmanlarının yoğun ilgisi, eğitmenler grubunu dersleri nöroşirürjinin bütün alanlarını (beyin tümörleri, vasküler sorunlar, omurilik ve periferik sinir patolojisi vb.) kapsayacak şekilde genişletmeye sevk etti.

Bu girişimler sonucunda eğitim süresi dört yıla çıkarıldı ve yapılacak sınav sonucunda dersleri başarıyla tamamlayanlara Avrupa Birliği Tıp Uzmanları (UEMS) tarafından –doktorlara herhangi bir Avrupa ülkesinde çalışma olanağı sağlayan– Avrupa Kurulu Sertifikası verilmesi kararlaştırıldı. Bu, AB sınırları içerisinde uzman doktorlara serbest dolaşım hakkı sağlayan ilk uygulamaydı.

Bu eğitim kursları, halen bir hafta sürelerle düzenlenmekte ve her yıl başka bir ülkede yapılmaktadır. Katılım zorunlu olmamakla birlikte tıbbi eğitim akreditasyonu açısından gereklidir.

Hepsinden önemlisi ise, ister eğitmen ister stajyer, ister kuzeyli ister güneyli, ister batılı ister doğulu olsun, herkesin aynı çatı altında bir arada bulunması. Bu, serbest düşünce alışverişi, eğitmen ve stajyer arasındaki sınırların kaldırılması, asli ve anlamlı bir iletişim sağlanması, düşünce, kültürel değer, bilgi ve iş deneyiminin karşılaştırılması anlamına geliyor. Bunların sonucunda, katılımcıların birbirlerinin kurumlarına yaptıkları davet ve ziyaretlerle, iletişim ve dostluk köprüleri kuruluyor.

Başlangıçta tasarlanan girişim başarılı oldu. İlk 2-3 dersi alan 10 ila 20 öğrenciden, 2009 yılında yılda 200'den fazla öğrenciye ulaştık. Bu artan talebe karşılık EANS eğitim komitesi, kursların sayısını yılda ikiye çıkardı.

Bununla ilgili bir diğer not da eğitimin halen eğitmenler tarafından gönüllü olarak ücretsiz verilmesi nedeniyle bu girişimin mali yükünün oldukça düşük olması.

Bir grup öncünün çabaları, ardından da eğitmenlerin katkısı, profesyonel yaşamın geliştirilmesine ve farklı kültürlerden doktorlar arasında sağlam bağlar kurulmasına olanak sağlıyor.

Geriye dönüp baktığımızda, başarılı olmak için gereken tek şey heves, bir de tutkulu ve verici bir kişilğe sahip bir avuç maceraperest ve müşfik insanın varlığıydı.

Bütün bunlar insanların esenlik ve barış içerisinde yaşaması için yapılıyor. Bu aynı zamanda, eski kuşağın kişisel bilgi birikimini bir sonraki yenilikçi kuşağa aktarmasına bilimsel bir örnek teşkil eder.

Damianos DAMIANOS / Yunanistan

- 1946 da Atina da doğdu,
- Kimya Mühendisliğinde Yüksek Mühendislik ünvanını Polytechnion, (1968) MBA'sini ise Harvard'dan (1981) aldı,
- "Aluminium de Greece", "Billiton", "Hellenic Alumina", Alpha Ventures, ve Alpha Bank gibi şirketler ile Dünya Bankasında çalıştı,
- Balkanlarda yatırım yapan bir "Venture Capital" firmasını yönetti.
- Muhtelif işlerde ortaklıkları ve aralarında büyük bir Yunan bankasının da bulunduğu muhtelif şirketlerin Yönetim Kurulu Üyeliklerini yapmaktadır.

KÜLTÜRLER ARASINDA KÖPRÜLER KURMAK

*K*ültür, bir grup insan –örneğin aile, köy, ulus, meslek ya da takım– tarafından paylaşılan inanç, değer ve davranışlar bütünü olarak tanımlanır. Zamanla şekillenir ve gelişir. Kökleri derinlere uzanabilir, birey ya da toplumların eylemlerini, resmi devlet yasalarına oranla daha doğrudan ve güçlü biçimde kontrol eder ve yönlendirir.

Bir kültürün özellikleri, ait olduğu grubun içinde bulunduğu koşullardan kaynaklanır. Yiyeceklerin sınırları olduğu kıraç topraklarda yaşayan kavimler, tutumlu ve yaratıcı olurlar. Kalabalık bölgelerde yaşayanlar ise birbirlerine daha bağımlıdırlar. Afganlar bağımsız ruhludur, Danimarkalılar ticarete başarılıdır. Askerler sert, sanatçılar ise duyarlıdır, vs., vs. Kısacası kültürler, çevreden etkilenir, başından genetik olarak aktarılmaz.

Elbette kuşaklar boyunca belirli adaptasyonlar genetik havuza karışabilir. Ancak, çevresel koşulların değişimiyle kültürler de bir ya da iki kuşak içerisinde gelişme gösterir. Örneğin, 20. yüzyılın ortalarından itibaren hemen hemen her yerde namus cinayetleri ortadan kalkmıştır.

Ayrıca, insanların çoğu inandıkları için değil, aidiyet ihtiyacından, toplum baskısından ya da tamamen zorlandıkları için kültürel normlara uyarlar. Bir kültürün gücü genellikle bu sayede artar.

Her halükarda, farklı kültürlerin oluşumunda kavmi kuranların genlerinden çok, farklı çevre ya da koşulların etken olduğunu düşünüyorum. Komşu vadiye ya da denizin öte yakasında yaşayan insanlar farklı kültürlere sahip olabilir. Örneğin, Atinalı ve Spartalı, İngiliz ve İrlandalı, Hutu ve Tutsi, Türk ve Yunan gibi. Kültürler arasındaki farklılıklar füzuli husumete ya da en kötüsü kanlı savaflara yol açmıştır.

Biraz seyahat etmiş, hele bir de gözlerini dört açan biri, insanlar arasın-

daki farklılıkların benzerlikler karşısında ne derece sınırlı olduğunu görecektir. Hristiyanlık, İslam, Musevilik, Hinduizm gibi birbirinden ayrı görünen inançlar bile aynı evrensel temalardan türemiştir: bahar ayinleri, çiftleşme ritüelleri, rüştüne varma, ölümden sonra yaşam umudu. İster doğuda ister batıda, ister kuzeyde ister güneyde olsun, biz insanlar aynı iâşe, güvenlik, aidiyet ve itibar arzusunu paylaşıyoruz. Ve bunların istisnasız hepsi işbirliği ve barış yoluyla sağlanabilir.

Kültürler arasında köprüler kurmak şunların yeterli olacağına inanıyorum: yetiştiriliş ve çevrenin etkilerinin geçiciliğinin farkına vararak, kalıcı olana, doğaya odaklanmak; farklılıklarımızı vurgulamak yerine benzerliklerimizden hareket etmek; açık fikirlilikle dinlemek; özellikle gençlerin paylaşması ve karşılıklı ziyaretlerde bulunması; ticaret ve ortak girişimlerin geliştirilmesi...

Zihinlerimizin açılmasında, başka yollardan savaşmak olarak tanımlanan iktisadi veya ticari etkinliklerden ziyade, kültürel alışveriş çok daha etkin bir araçtır; özellikle de görsel sanat, mimari, müzik, hatta yemek pişirmek gibi dil engelini aşan ifade araçları.

Tecrübelerime dayanarak, köprüler kurulmasında, farklı kültürlerle ait gruplar arasındaki etkileşimden ziyade bireyler arasındaki temasın etkili olduğunu söyleyebilirim. Gruplar üzerlerinden etiketleri atamazlar; ne de olsa farklılıklarımıza göre gruplandırılırız, onlarsız yalnızca tek bir insan ırkı oluştururuz.

TÜRYAK hiç kuşkusuz bu saydıklarımızın hepsini kapsıyor: kültürel, bireysel, yardım amaçlı ve şimdi de uluslararası. Bu şölene katılmak ne büyük bir ayrıcalık!

KONGRE DANIŞMA KURULU

SPONSORLAR

İSTANBUL VALİLİĞİ